

KULTUR. Helena Westberg och Irja Adamczak sändes som små till Sverige undan kriget i Finland. I går kurade de gryning med elever i Vikingaåsens skola. Nyan var med.

Hårda bud om miljöansökan glöms

Åtal, rättegång och böter kan bli påföljden

NYHETER. Om drygt två veckor går tiden ut för en mängd miljöpåverkande yrkesutövare – till exempel billackerare, fordonstvättar, bränslestationer, slambilsförare och för alla som tar vatten ur sjöar – att ansöka om miljöprövning hos Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Annars hotar åtal för miljöförseelse, rättegång och böter enligt den nya miljöskyddslagen.
– Alla som vet med sig att de inte har lämnat in ansökan till oss ska höra av sig till oss så

fort som möjligt, säger ÅMHM:s chef **Yvonne Österlund**.

ÅMHM har i dagarna skickat ut över 150 brev till verksamhetsutövare – dem som myndigheten känner till – men det största problemet är alla som ännu inte hört av sig.

– Om de fortsätter med sin miljöpåverkande verksamhet efter den 30 november utan att ha ansökt om miljöprövning begår de lagbrott.

SIDAN 3

Efter åratal av politiska strider:
Två gymnasieskolor 2011

Ny modell. Ålands yrkesskola ingår i Johan Ehns (FS) modell om två gymnasieskolor på Åland.
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

LAGTINGET. Kulturutskottets ordförande **Johan Ehn** (FS) presenterade i går en modell med två gymnasieskolor – en yrkesförberedande och en studieförberedande.

Förslaget fick lovord i lagtinget och kanske kan politikerna nu lägga åratal av skrotade förslag och politiska diskussioner bakom sig och få igenom en reform.

– Det här är en bra bit på vägen i rätt riktning, tycker **Camilla Gunell** (S).
SIDAN 5

Klippare. Meja Holmerg firade med de andra efter att hon fått äran att klippa bandet.
Foto: TANJA LÖNNQVIST

Nya Tärnan firades med frukt

REPORTAGE. Nu slipper barnen från Ytter-näs och Östernäs skola tillbringa eftermiddagarna i baracker.

I går invigdes fritidshemmet Tärnans nya lokaler där alla 49 barn får plats. Invigningen var högtidlig med ett litet tal av fritidsförstärare **Henrik Löthman**, buffé och självklart klippte man också bandet.

Framlottad till det ärofyllda uppdraget var **Meja Holmerg**.
SIDAN 12

Gullviva till Stockholm

NYHETER. Smyckesverkstaden Gullviva öppnar en butik i Gamla stan i Stockholm före nyår. Bakom satsningen står ett nytt aktiebolag där Gullvivas grundare **Maria Karlström** är en av ägarerna.
SIDAN 13

Dahlin finsk förbundskapten?

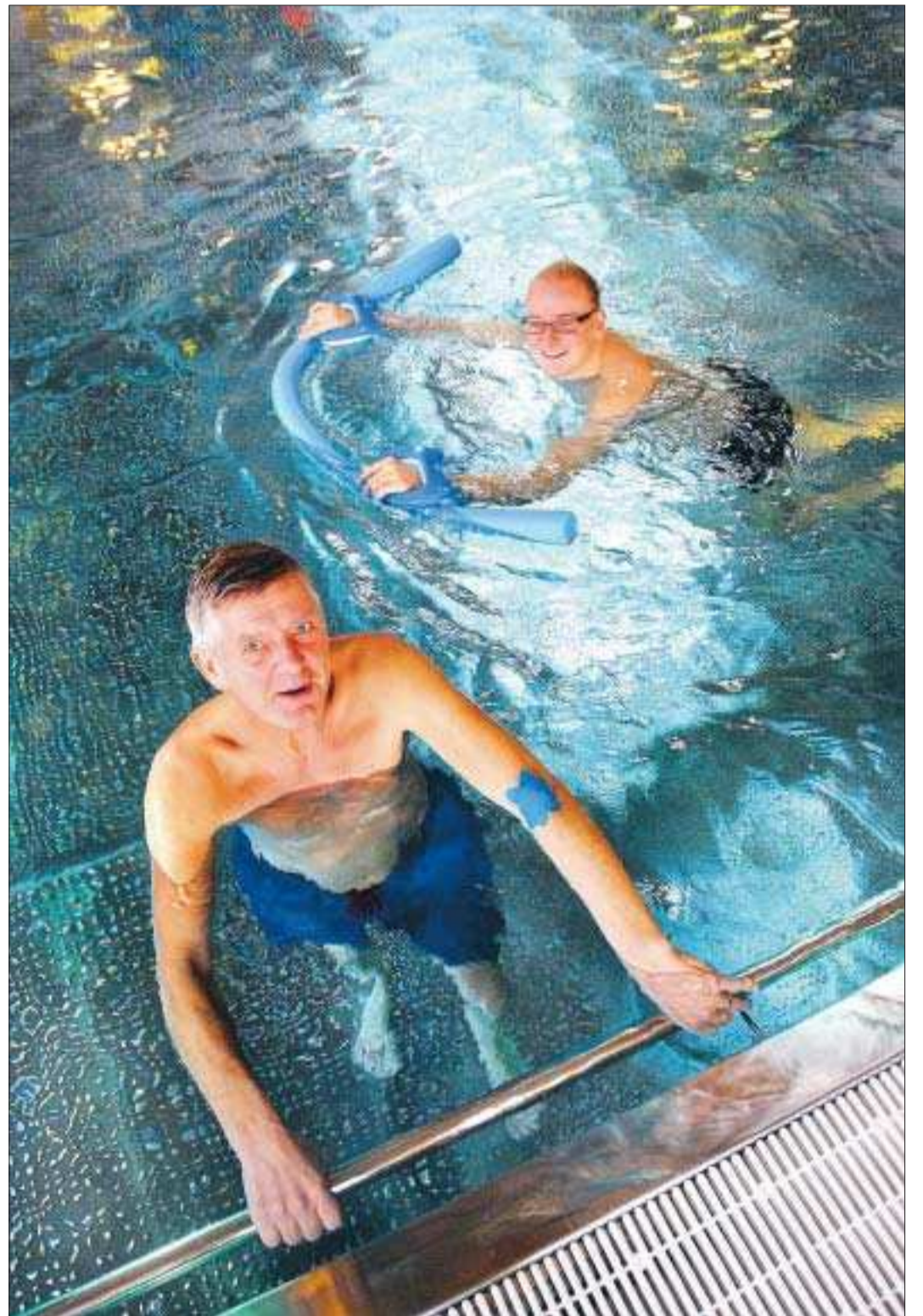
SPORT. Fotbollskanalen.se körde igår ut uppgiften att Åland Uniteds förre tränare **Robert Dahlin** ska bli ny förbundskapten för Finlands damlandslag. Själv förnekar han.
SIDAN 17

Skolelever får vänta på vaccin

NYHETER. Det var meningen att Ålands alla skolelever skulle vaccinerats från och med måndag. Men vaccinleveransen är begränsad och nu koncentreras man sig istället bara på åldersgruppen 6 månader till 8 år.
SIDAN 3

Oppositionen kritiserar näringspolitiken

NYHETER. Konservativ jordbrukspolitik, undermålig dialog med näringslivets representanter och fel fokus i turismfrågor. Oppositionen tror att näringsminister **Jan-Erik Mattsson** kan ha förbrukat sitt förtroende.
SIDAN 4

Välgörande simning. Lennart Berndtsson och Marcus Liewendahl är två av de många patienter som tränar i rehab-poliklinikens simbassäng. Här hålls både pass med ledare och frisim som är övervakade.
Foto: STEFAN ÖHBERG

De har bra flyt på rehab

REPORTAGE. På Ålands hälso- och sjukvårds rehabiliteringsenhet sätter personalen stor stolthet i sitt arbete. Man arbetar i lag kring patienterna och ger varandra mycket stöd.

– Vi satsar på personalen i stället för dyra redskap, säger **Marina Härtull**, avdelnings-skötare på polikliniken.

Typen av problem och sjukdomar på rehab förändras över åren. De senaste åren har livs-

stilssjukdomar som till exempel stress och övervikt ökat. Likaså hjärnskadorna som uppstått vid till exempel fall eller vid mopedolyckor.

Även själva rehab går för tillfället igenom flera förändringar. Man ska bland annat försöka utöka dagverksamheten, och så väntar en ombyggnad av lokalen som ska göra luften lättare att andas.

SIDORNA 10-11

mat

2

Nu dukar vi till fest med kål, dock inte med kålen som blomvas, som på **Seppo Sarkkinens** bild utan med kålen i grytan och salladskålen.

barnsidan

14

Barnsidan tipsar om spännande böcker.

folk

24

Dagens ålänning **Anssi Urvas** ser inte fram emot vintern.

åland 24 ikväll

På hemmaplan gästar Åland United-spelaren **Emma Liljegren**.

TILLFÄLLET

– ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET-NÄR DU ÄR LEDIG!
Vardagar 10-19. **Lördag Söndag 11-16**
tel. 17 570 fax 17 581 Lövuuddsvägen, Möckelö (vid flygfältsrondellen)

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Glöm inte bort den goda kålen

Det firades kålvecka nyligen – numera firas det någonting varje vecka och i stort sett varje dag. Matrutan missade kålveckan, men tar i dag igen det med besked.

Det är nu vi skall äta kål. Kål är relativt billig mat, dryg och framförallt, den smakar bra. Men, som kollegan **Jan Kronholm** befarar, så har många glömt hur gott det är. Så den här veckan satsar Matrutan på kål. Vitkål i första hand.

Pizzasallad vet de flesta vad är. Det är sallad på strimlad vitkål. Det skall det bli här också, men i en variant som kallas coleslaw.

Coleslaw

500 g kål
1 äpple
1 dl krossad anans, avrunnen
1 morot
en bit purjo
persilja
Dressing:
0,5 - 1 dl majonnäs
0,5 dl yoghurt
2 msk ananasjuice
salt, svartpeppar
socker
riven pepparrot

Skiva kålen så tunt det går, ev med osthyvel. Riv moroten och äpplet, skiva purjon och hacka persiljan.

Lägg kålen i ett stort durkslag och spola med hett vatten så den mjuknar. Spola kallt efteråt.

Blanda alla ingredienser till dressing.

Blanda allt i en stor skål genom att lyfta kålen med två gafflar. Salladen kan sparas i kylskåpet ett par dagar. Den passar fint till såväl fisk som kött och korv.

Från sallad till en gryta med grekisk anknytning, vilket brukar betyda fetaost.

Grekisk grönsaksgryta med fetaost

2 gula lökar
1 bit vitkål, ca 400 g
1 squash, ca 300 g
2 msk olivolja
2 vitlöksklyftor, krossade
1 röd paprika
5 st potatisar
1 burk krossade tomater
1 dl vatten
ca 10 oliver
1 grönsaksbuljongtärning
2-3 tsk Sambal Oelek
100 g fetaost
salt, svartpeppar
hackad persilja

Skala och skär löken i klyftor. Skär vitkålen i bitar. Skiva squashen och skär sedan skivorna i halvor. Fräs grönsakerna i olja på svag värme. Låt vitlöken fräsa med på slutet.

Tvätta, ansa och skiva potatisen. Behöver inte skalas. Ansa, skölj och strimla paprikan. Rör ner potatis, paprika, tomatkross, vatten, oliver, buljong och sambal i grytan. Låt koka ca 30 min.

Tärna osten och rör ner i grytan. Smaka av med salt och peppar. Strö över persilja.

Köttgryta med vitkål och brysselkål

350 gram nötkött
1 msk rapsolja
1 burk passerade tomater
1 l vatten
gul lök
vitlöksklyftor
1 klyfta vitkål, stor
1 köttbuljongtärning
2 msk tomatpuré

Rikt utbud. Vackert, mångsidigt och oftast förmånligt, det är utbudet av kål den här tiden på året. Så passa på och ät. Gör gärna stora satser och frys in lådor och grytor, de brukar klara det galant. Bilden är från Inhemskas grönsakers hemsida.

Serverat. En kålsallad serverad på kålblad, varsågod!
Foto: TEPPU JOHANSSON, Inhemskas grönsaker

1 msk dijonsenap
lagerblad
0,5 tsk timjan
0,5 tsk herbes de Provence
salt, peppar
200 g brysselkål
11 potatisar, kokta
blandad sallad
lätt vinägrette

Skär köttet i bitar och stek det i oljan. Hacka löken och lägg

i. Skär vitkålen i strimlor och låt den steka med en stund.

Flytta över allt i en gryta och tillsätt resten av ingredienserna utom brysselkålen. Låt koka ca 50 minuter eller tills köttet är mörkt. Tillsätt sedan brysselkålen och koka ytterligare 10 minuter. Späd med vatten om grytan blir för tjock.

Servera med kokt potatis och sallad.

Om man vill variera grytan så kan man byta ut kålen mot morötter, paprika, majs eller andra grönsaker.

Kållåda

1 kålhuvud, ca 1,5 kg
500 g malet kött
1 lök
2 msk tomatpuré
1 msk mjöl
1 dl matlagingsgrädde
2 msk sirap
1 tsk var torkad timjan och mejram
köttbuljongtärningar
1 dl riven ost

Ställ ugnen på 200 grader.

Putsa kålhuvudet, klyv det och strimla kålen grovt. Koka upp vatten och buljongtärningar, ca 1,5 liter, lägg i kålen och låt den koka sakta under lock ca 15 minuter.

Fräs upp köttet i stekpannan tillsammans med den hackade löken. Strö på mjölet och fräs litet till. Rör i tomatpuré och slå på grädde. Krydda med salt (1-1,5 tsk), peppar och eventuellt något med sting. Jag använde en mexikansk kryddblandning. Smaka av.

Späd ytterligare med ca 1 dl kokspad från kålen så röran får såskonsistens.

Droppa litet olja i en ugnform och lägg i kålen. Använd hålslev för att inte få med för mycket vätska.

Strimla över sirap, strö på timjan och mejram och slå på såsen. Rör försiktigt ner alltihop så kött och kryddor blir jämnt fördelade. Strö på riven ost (Kastelholm och parmesan är en variant) och ställ in i ugnen för 25-30 minuter.

Lingon är gott till kål, likaså inlagd rödbeta.

TACOBUFFÉ
TORSDAGAR och FREDAGAR KL 14-18.30

Ät så mycket du vill från vår utförliga Tacobuffé för **endast 12 euro!**

Nu kan du boka Café La Strada på helger och kvällar för t.ex. personalfest, födelsedagsfest eller varför inte jakthippor. Plats finns för 20-50 pers. Ring 13 270 eller e-posta lastrada@aland.net

NYHET!

Välkomna!

Café La Strada
restaurang & pizzeria

Månd-onsd kl 10-15, torsd-fred kl 10-18.30, lördag 10-16

- DET ÄR BARA PRISET SOM SKILJER -

STORA FÖRPACKNINGAR ...

TOMADINI MAKARONER, SPAGETTI, PASTA-SNÄCKOR & SKRUVAR 5 kg **5,99**/st

OLIVERA OLIVOLJA 750 ml **4,33**/st

PRIDE KETCHUP 800 ml **1,29**/st

KOFF MELLANÖL BURK 24-pack **19,92**/pack (priset innehåller 16,32+3,60 i pant)

MARIE BISCUIT **MARIE KEX** 3 x 200 gram **1,33**/pack

OIVALLUS SUBS BRÖD Pägen, 500 g, saftigt ljust bröd med lika mycket fibrer som ett mörkt **1,68**/st

... TILL SMÅ PRISER FRÅN SPARHALLEN!

Bara småbarn vaccineras nu

■ Från och med måndag och två veckor framåt var det meningen att alla skolelever skulle vaccineras.

– På grund av begränsad vaccinleverans kommer detta inte att vara möjligt, rapporterar klinikchef **Birgitta Hermans** vid Ålands hälso- och sjukvård.

Det vaccin som levereras till Åland inför nästa vecka räcker för endast för åldersgruppen 6 månader till 8 år.

– Det inplanerade vaccinationsprogrammet kommer således att flyttas fram. Skolhälsovårdarna uppmanar föräldrarna att kontrollera skolornas hemsidor, veckobrev, barnens kontakthäften och dylikt, säger Hermans.

Årskurs ett och två kommer att vaccineras i skolorna. Anhöriga till barn under skolåren hänvisas till annonsen i fredagens tidning samt till ÅHS hemsida www.ahs.ax. (mt)

Affär och båtår stölddrabbade

■ Flera anmälningar om stöld ligger på polisens bord. I måndags har något gjort inbrott i en affärsfastighet i Godby. Stöldgodset utgjordes av ett flertal tolvpack med ölflaskor.

Från Ålands segelsällskap i Mariehamn har det försvunnit en boj med vidhängande kätting. Händelsen inträffade någon gång 30 oktober-10 november. I Jomala har någon i början på november brutit upp låsen till en båt som låg vid Örens båthamn. Om något stals är oklart.

Vid Gripens båtplats i Mariehamn stals någon gång 20 oktober-10 november en bränsletank. I den fanns cirka 20 liter bensin. (mt)

Hela Åland utan ström

■ Vid halvnotiden igår morse slocknade hela Åland utom östra skärgården. Orsaken var Kraftnät Ålands pågående omkopplingsarbete i Jomala Tingsbacka. Ett skydd lossade och löste ut sverigekabeln.

Strömmen kom tillbaka efter cirka 20 minuter. (tl)

Inkomstskatt oförändrad i stan

■ **MARIEHAMN.** Både inkomstskatten och fastighetsskatten blir oförändrade nästa år. Det har fullmäktige bestämt.

Och någon hundskatt uppbärs inte. Senast staden gjorde det var 1984 och då var skatten 100 mark – cirka 17 euro. (pd)

Nyan rättar

Fel valuta i råntartikel

■ Valutan blev fel i ett avseende i Nya Ålands artikel om råntättegången i går.

Som Nya Åland skrev trodde rånaren att bytet var omkring 100.000 euro (en miljon kronor), men summan som väktarna hade med sig skulle vara i SEK, totalt 133.000 kronor. Av det kom rånaren över 41.000 kronor som han sedan tappade.

Det är Ålands ömsesidiga försäkringsbolag som krävt ersättningen på 2.400 euro för krishjälp till väktarna, inte läkaren. (ao)

Bråttom nu att anmäla miljöpåverkande verksamhet

Tiden rinner ut för ansökningar

Miljöprövning. Bränslestationer hör till sådan verksamhet som kräver att ansökan om miljöprövning lämnas in. Det måste ske inom november - annars blir det åtal och böter. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Alla verksamhetsutövare som påverkar miljön på något sätt måste ansöka om miljöprövning hos Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet ÅMHM senast den 30 november, alltså om drygt två veckor.

Detta har varit känt sedan landskapsförordningen om miljöskydd trädde i kraft i fjol. I förordningen finns alla miljöpåverkande verksamheter uppräknade på sex sidor, och det finns mängder av verksamhetsutövare som borde ha ansökt om tillstånd för att hinna tills tidsfristen går ut den 30 november 2009.

– Många har ansökt om

miljöprövning. Men ännu finns det många som inte har hört av sig till oss, säger myndighetschef **Yvonne Österlund**.

Ansvar att kontakta ÅMHM ligger på verksamhetsutövaren själv. Den som inte har ansökt om miljöprövning före 30 november riskerar åtal för miljöförseelse, rättegång och böter.

Många verksamheter

Yvonne Österlund räknar upp några exempel: Biltackeringar, fordonstvättar, bränslestationer, alla som samlar in och transporterar avfall eller avlopp, alla som tar vatten ur sjöar för olika ändamål och alla som tar

ut mer grundvatten än 10 kubikmeter per dygn ingår. Också avloppsanläggningar för över 25 personekvivalenter eller pannor över en megawatt kräver miljöprövning.

Påminnelsebrev

ÅMHM har informerat verksamhetsutövarna på olika sätt och också budit in till information för att ingen ska hamna i lagens klor.

– Vi har skickat ut över 150 påminnelsebrev till verksamhetsutövare som vi känner till men som inte ännu har ansökt om miljöprövning. Men vi är mest oroliga över alla dem som vi inte vet om – om de inte hör av sig till

oss och inte ansöker om miljöprövning men fortsätter med sin verksamhet så måste vi föra saken till åtal.

I den nya miljöskyddslagen heter det nämligen att ÅMHM måste lämna ärenden till åklagaren utan föregående prövning. ÅMHM har alltså ingen möjlighet att göra någon egen bedömning.

Gemensamt avlopp

De avloppsanläggningar som kräver miljöprövning kan till exempel handla om stugbyar, campingplatser och sammanslutningar av bostads- eller fritidshus som har gemensam avloppslösning.

Beträffande vattenuttag från sjöar kan det vara svårt att veta i vilka fall miljöprövning krävs.

– Alla som är osäkra kan ta kontakt med oss, uppmanar Yvonne Österlund.

Hittills har ett 40-tal ansökningar kommit in till ÅMHM.

– Djurhållarna är en grupp som har hört av sig. Bland dem har våra utskick tagit skruv.

En fullständig lista över vilka typer av verksamhet som berörs finns på ÅMHM: s hemsida www.amhm.ax.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Strömavbrott ledde till brand hos Ab Skogen

En storbrand hotade när det började brinna i Ab Skogens fjärrvärmepanna vid Färjsundet igår morse. Trolig orsak var det 20 minuter långa strömavbrottet som drabbade så gott som hela Åland.

Automatlarmeret gick klockan 9.23. Trolig orsak var att varma brandgaser hade samlats inne i fjärrvärmepannans pannrumshus efter strömavbrottet tidigare på morgonen. Branden hann gripa omkring sig i en vägg.

– Personalen hann slå ner lågorna innan brandkärorna kom till platsen. De anställda var duktiga som kunde hålla branden under kontroll. Annars

hade branden spridit sig i den stora byggnaden. Nu behövde vi bara slita upp en vägg på cirka 4 kvadratmeter, berättar **Henrik Olofsson** på räddningsverket.

Finströms FBK var först på plats. Också Östra Saltviks FBK och Jomala FBK kallades.

– Dessutom hade vi skyliften från Mariehamn för att kunna öppna väggen. Taket klarade sig tack vare att släckningsbilarna kom så snabbt.

En timme senare hade alla släckningsenheter lämnat platsen. Ab Skogens personal sköter bevakningen.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Nära ögat. Stegbilen behövdes för att brandmännen skulle komma åt taket på fjärrvärmecentralens pannrum. Foto: JONAS EDSVIK

Oppositionen starkt kritisk:

Knappast en försämring om näringsministern avgår

Fel satsning? Det är allvarligt när regeringen går ut och säger att man inte behöver fler Havsvidden utan vill satsa på tystnad i skogen i stället, sade Roger Jansson (Fs). Foto: ERKKI SANTAMALA

Landskapsregeringens näringspolitik är osynlig och dialogen med näringslivet är i princip obefintlig. Det anser oppositionen.
– Det skulle knappast försämringslivet om näringsministern avgick, säger lagtingsledamot Barbro Sundback (S).

Oppositionen presenterade igår sitt spörsmål gällande näringspolitiken på Åland. De anser att de med stort tålamod har sett hur budget efter budget passerat utan att man sett annat än ökade satsningar på primärnäringarna. Nu vill man att regeringen klargör hur de tänker utveckla sjöfartsnäringen och dess kringnäringar, turism och evenemang och näringsliv.

– Ålands handelskammare, Ålands turistförbund och Köpmannaföreningen har uttryckt frustration över 24 förlorade månader. De får ingen respons och inga svar på sina frågor om utveckling från regeringen, säger Roger Jansson (Fs).

Tjänsteföretagande, inklusive IT-sektorn har utvecklats och är i behov av arbetskraft. Oppositionen ser potential hos småföretagarna och de behöver få möjlighet att våga satsa. Idag behöver 200 till 250 personer

anställas för att företagen ska expandera.

– Vi har sett att det är svårt för småföretag att expandera i dag, det är för dyrt att anställa, säger Gun-Mari Lindholm (Ob).

– Och för att man ska våga starta eget måste man kunna övertyga bankerna. Man kunde tänka sig en bankgaranti från landskapet, i stället för bidrag, säger Camilla Gunell (S).

Gunell föreslår även en övergångsfas för personer som går på a-kassa men vill starta eget.

– I dag blir man av med a-kassan så fort man startar eget och har ingen säkerhet om företaget misslyckas, säger Gunell.

Kvinnligt företagande

Oppositionen är positiv till att fokus har lagts på utvecklingen av kvinnligt företagande men anser att resultatet behöver följas upp bättre.

– Det har ringt kvinnor till mig och undrat vad som händer med projektet, säger Camilla Gunell.

Mika Nordberg (Ob) efterlyser en vikarie- eller uthyrningspool. Den skulle tjäna som anställningstrygghet för företagare som ibland har en varierad efterfrågan på personal. Som förslag kunde man då, till exempel, tillfälligt anställa ungdomar.

Kritiska. Roger Jansson (Fs) och Camilla Gunell (S) tycker att den sittande landskapsregeringen gör för lite för näringslivet. Foto: JONAS EDSVIK

Camilla Gunell sammanfattar problemen med att näringslivets rop på hjälp behöver tas på allvar.

Vidare anser man att Ålands jordbrukspolitik är den mest konservativa i landet och att den nödvändigtvis måste utvecklas. Särskilt unga lantbrukare menar man att har efterfrågat en mer modern politik.

– Man kan inte återgå till gamla skyttegravar med det ständiga bidragstänkandet, säger Roger Jansson.

Inga färdiga svar

Vad gäller turismen anser oppositionspartierna att kvaliteten på stugor och gästhem behöver förbättras. När ekonomin går nedåt kan

och lönsamheten ska utvecklas så att man får ett bättre skatteunderlag.

– Det är skrämmande när en regering har suttit två år och inte har några färdiga svar, säger Roger Jansson.

Knappast sämre

Borde näringsminister Jan-Erik Mattsson avgå?

– Ja det skulle knappast försämringslivet om han gjorde det, säger Barbro Sundback.

Camilla Gunell är tveksam till om Mattsson kan återfå förtroendet hos näringslivets representanter, men Roger Jansson betonar att allt inte är näringsministerns fel. Lantrådet kan inte sitta och vänta på att hennes visioner ska förverkligas, alla i regeringen har ett ansvar.

– Men det är tydligt att man valde näringsminister baserat på det gamla tänkandet, som att man inte vill ha några golfbanor på jordbruksmarkerna, säger Jansson.

Spörsmålet är påskrivet av alla partier utom Ålands framtids Anders Eriksson, som enligt övriga partier är enig med dem förutom på ett fåtal specifika punkter.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Kommunerna förlorar miljoner

Landskapsregeringens förslag till ekonomiska åtgärder drabbar kommunerna hårt. Ålands kommunförbund uppskattar att kommunernas intäkter minskar med cirka 2,9 miljoner euro om de föreslagna åtgärderna i form av ofinansierade avdrag och utebliven indexjustering i landskapsandelssystemet drivs igenom.

Frågan debatterades på kommunförbundets förbundsstämma nyligen. – Besvikelsen över kort-

siktigheten i åtgärderna var stor, skriver kommunförbundet i ett pressmeddelande.

– Kommunförbundet vill i stället tillsammans med landskapsregeringen få till stånd en utveckling av den kommunala sektorn för att långsiktigt kunna finansiera

och kvalitetssäkra den kommunala välfärdsservicen. Som läget nu ser ut blir det nödvändigt att höja kommunalskatterna inom de närmaste åren, utan att man får mer välfärd för pengarna.

Nu skall en delegation under ledning av förbundsstämmans ordförande Harriet Lindeman uppvakta landskapsregeringen.

På stämman behandlades också budgeten för år 2010 där kostnaderna jämfört med i år har reducerats med 6,5 procent. Förbundsstyrelsen fick i uppdrag att under nästa år utarbeta förslag till en kommunreform som bland annat har som mål att säkra medborgarnas rätt till likvärdig välfärd.

(tt-s)

Färre reste hit i oktober

■ Enligt färsk statistik från Ålands statistik- och utredningsbyrå uppgick antalet inresande till drygt 188.000 personer i oktober. Jämfört med samma månad förra året betyder det en minskning med drygt 1.300 personer eller närmare en procent.

Minskningen syntes i antalet resande från Finland. De svenska resenärerna ökade med sex procent, dock inte på kryssningssidan där en minskning med drygt tre procent registrerades. Under samma period minskade de inresande från Finland med knappt åtta procent. Resenärerna från övriga länder minskade även de sitt inresande med drygt sex procent.

Kryssningsresenärerna från Sverige stod för nästan 49 procent av månadens inresande och övriga inresande från Sverige för knappt 37 procent. I oktober kom således närmare 86 procent av resenärerna från Sverige medan de inresande från Finland stod för 14 procent. De inresande från övriga länder utgjorde 0,4 procent under oktober.

Hittills i år har drygt 1.963.400 personer anlänt till Åland, en ökning med 60.000 personer eller tre procent. (mt)

En euro får räcka som Agenda-stöd

■ **HAMMARLAND.** Kommunstyrelsen i Hammarland är inte beredd att ge mera än 1 euro per invånare för den verksamhet som Agenda 21-kontoret upprätthåller. Det betyder omkring 1.400 euro för Hammarlands del. Agenda 21 vill helst ha de 1,61 euro som man skrivit in i de avtal som träffats med kommunerna i landskapet men kommunstyrelsen beslöt vid sitt möte i tisdags hålla fast vid en euro per invånare, som Hammarland gett också i år.

Vid mötet föreslog kommunstyrelsen också 150 euro i stöd för Ålands synskadade i nästa års budget. Föreningen Norden på Åland får däremot avslag på sin anhållan. (jk)

Nordregio och Åsub utvärderar

■ Landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland för perioden 2007-2013 ska utvärderas. Efter genomförd öppen EU-upphandling hade det kommit in två godkända anbud.

Landskapsregeringen kommer att inleda förhandlingar med Nordregio och Ålands statistik- och utredningsbyrå om ingående av avtal om utvärderingen. Nordregio och Ålands statistik- och utredningsbyrås anbud uppgår till 225.520 euro exklusive moms för genomförande av den löpande utvärderingen bestående av en utvärdering efter halva tiden, utvärdering i efterhand samt årliga rapporter. (ak)

■ **En förare** i paketbil krockade med ett rådjur på Skarpnätövägen i Hammarland i fredags mörse. Inga personskador uppstod.

■ **Någon utsatte** i fredags en moped för överkan på Klintvägen i Mariehamn. Polisen rubricerar brottet som skadegörelse.

Prestigen lades åt sidan

Lagtingsgrupperna kunde enas om gymnasierereformen

Nöjd ordförande. Kulturrutskottets ordförande Johan Ehn (FS) presenterade i går en modell med två gymnasieskolor. Förslaget fick idel lovord i lagtinget och kanske kan politikerna nu lägga åratals av skrotade förslag och politiska diskussioner bakom sig och få igenom en reform. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

LAGTINGET. Efter Struktur 07 och Reform 08 har grupperna i lagtinget äntligen enats om riktlinjerna för en reform av gymnasialstadieutbildningen: två skolor – en yrkesförberedande och en studieförberedande, två rektorer, en direktionschef samt en gemensam förvaltning.

Så ser den modell ut som kulturrutskottets ordförande Johan Ehn (FS) presenterade för lagtinget igår. Samtliga partier ställde sig bakom förslaget och utbildningsminister Britt Lundberg (C) tackade kulturrutskottet för att man "hittat en väg till enighet".

–Det här visar på en politisk mognad, menade Johan Ehn.

Kulturrutskottet har tittat närmare på den utvecklingsplansområdesregeringen lade fram i våras. Ett stort antal personer har hörts – bland dem rektorer, tjänstemän vid utbildningsavdelningen, direktionsordföranden, lärare och elevrådsrepresentanter.

–Vi har velat lyssna på fältets åsikter, berättade Johan Ehn.

Två gymnasieskolor

Istället för att låta samtliga skolor finnas kvar med egna rektorer kommer man nu att skapa två gymnasieskolor – på den ena sidan Ålands Lyceum, på den andra den yrkesförberedande utbildningen.

Direktionen ska bestå av representanter från politiken och näringslivet. Rektorer och en ekonomichef ska vara föredragande i direktionen. Också lärare och studerande ska finnas representerade.

Man delar landskapsregeringens åsikt om att en gemensam ekonomi- och resursenhet ska ingå i organisationsstrukturen, liksom de så kallade yrkesråden.

Gun-Mari Lindholm (Ob) berömde utskottet för dess arbete.

–Det är bra att det ska finnas näringslivsrepresentanter i direktionen. Det är viktigt med input från branschfolket.

Gemensamt avtal

Men ännu återstår ett antal olösta frågor innan planen kan sättas i verket hösten 2011. För att underlätta samarbetet mellan skolorna vill utskottet se ett gemensamt avtal istället för dagens skolvisa tjänstekollektivavtal.

–Det här är centralt för kostnadseffektiviteten, påpekade **Anders Eriksson** (ÅF).

Det höll Johan Ehn med om, men berättar också att det under hörandena kommit fram att det har varit svårt att åstadkomma ett gemensamt avtal.

–Men vi vill inte släppa de gemensamma avtalen.

Hur ska man lyckas fram ett nytt avtal utan att kostnaderna stiger, undrade Anders Eriksson.

Två gymnasier. En studieförberedande gymnasieskola, Ålands lyceum, och en yrkesförberedande, där Ålands ykesskola och de andra samlas, är modellen. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

–Hade man ett svar på det hade det redan gjorts, konstaterade Ehn.

Socialdemokraterna stöder förslaget, säger **Barbro Sundback** (S). Men hon skulle gärna se ett tydligare ledarskap i gymnasieorganisationen. Ett triumvirat bestående av två rektorer och en ekonomichef är inget hon sätter någon större tilltro till.

–För ett tydligare ledarskap måste det finnas någon som har det övergripande

ansvaret, till exempel en förvaltningschef.

Inget skrivet i sten

Britt Lundberg påpekade att en strikt indelning i en studieförberedande och yrkesförberedande skola skapar två olika stora enheter. Ålands lyceum skulle ha runt 400 studerande, medan de övriga tillsammans kommer upp i 800.

–Man kan fundera på vad som ska vara yrkesförberedande och studieförberedande. Inget är skrivet i sten, tyckte också Johan Ehn.

Olof Erland (Lib) anser att det är viktigt att på något sätt särskilja sjöfartsutbildningen.

Landskapsregeringen kommer nu att arbeta vidare i enlighet med utskottsbetänkandet för att så småningom kunna presentera ett resultat, säger Britt Lundberg.

–Vi kommer att få hålla ett högt tempo för att få det här i kraft till hösten 2011.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Sosse-ja till Lissabon och nej till tunneln

■Ålands socialdemokrater röstade i går kväll ett klart ja för att Åland skall ansluta sig till Lissabonfördraget. Av de 20 personer som kom till partiets medlemsmöte var 19 för fördraget medan en person lade ner sin röst.

Sossarna diskuterade även landskapets budget för 2010.

–Vi vill att anslaget på 900.000 euro för Föglötunneln i stället används för att höja kvaliteten på turistboendet. Det gäller allt från stugor till hotell, rapporterar **Camilla Gunell** (s).

–Vi vill också att det utökade jordbruksstödet på 1,6 miljoner ges till ÅHS för att kunna bibehålla Övergårds avdelning vid Grelsbjör ett år till tills Trobergshemmet är klart. Vi vill inte heller se avgiftshöjningar inom ÅHS.

Socialdemokraterna vill inte att man rör anslaget till Medis och beskriver den planerade nedskärningen som en total plundring av en verksamhet som gynnar många, i synnerhet kvinnor.

Inte heller Stornäset i Kastelholm vill sossarna röra, i stället föreslår man att man utreder möjligheterna att anlägga en golfbana vid Jomala gård. Och då naturbruksskolan i Jomala läggs ner vill man ha ett ekologiskt utvecklingscentrum där i stället.

–Det här är bara ett axplock av våra kommande finansoptioner, säger Gunell. (tt-s)

Trafikbegränsningar på Östernäsvägen

■Längs vissa kortare avsnitt på Östernäsvägen blir det under torsdag och fredag bara ett körfält.

Orsaken är att man flyttar kablar i samband med att kommunaltekniken för bostadsområdet Storgården byggs ut. Därför pågår för tillfället också flyttning av lyktstolpar och ledningar och träd i det aktuella området averkas.

Markavdelningen vid Tekniska verken i Mariehamn meddelar att entreprenadarbetet från och med vecka 48 startar upp med full intensitet och att det då kommer att vara begränsad framkomlighet längs Östernäsvägen mellan nedfarten till småbåtshavet och Övernässtugorna.

–Arbetet längs Östernäsvägen beräknas pågå till och med januari och vi hoppas att trafikanter har förståelse för de trafikstörningar som periodvis kan uppstå under ledningsarbetets gång, skriver planeringsingenjör **Håkan Lindén** i ett pressmeddelande.

–Hela entreprenadarbetet för Storgården beräknas vara färdigt i oktober 2010. (tt-s)

Snart får alla elever delta i religionsundervisningen

LAGTINGET. Snart ska alla elever, oavsett tro, få rätt att delta i skolans religionsundervisning. Det sade utbildningsminister Britt Lundberg (C) i lagtinget igår.

Idag kan elever med annan tro än den evangeliska-lutherska kyrkans utestängas från den religionsundervisning som erbjuds i den åländska grundutbildningen. Istället ska de läsa livkunskap. I praktiken har ändå rek-

torerna gett de elever som önskar rätt att delta i undervisningen – men det har skett i strid mot lagen.

Med anledning av det ställde **Mika Nordberg** (Ob) i går en enkel fråga till utbildningsminister **Britt Lundberg** (C). Nordberg ville veta vad landskapsregeringen kommer att göra för att samtliga elever ska ges möjlighet att delta i religionsundervisningen.

Glömdes bort

Britt Lundberg berättade att

en lagändring gjordes för två år sedan för att religionsundervisningen skulle anpassas till den nya religionsfrihetslagen.

–Ledstjärnan var att ingen skulle vara tvungen att delta i en religionsundervisning som inte motsvarade ens egen åskådning.

Då fördes däremot ingen diskussion om vad som skulle gälla om eleven ändå ville delta i undervisningen, säger Lundberg – som i det skedet inte ansvarade för frågan.

–Det var ingen som reflekterade över det här.

Lagändring görs

Men nu är en ändring på gång. –Antalet religioner på Åland har ökat markant och många grundskoleelever har flyttat hit från andra länder.

Många av dem vill lära sig mer om de lokala sedvänjorna och tycker det är ändamålsenligt att gå den religionsundervisning som majoriteten av ålänningarna gör, säger Lundberg.

–Därför kommer vi att komma med ett förslag till ändring av grundskolelagen. Önskar en målsman att ens barn ska gå i religionsundervisningen ska man också ges möjlighet till det.

Britt Lundberg lovar en snabb behandling i ärendet.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Oförändrad Jomalaskatt

■Inkomstskattesatsen, det vill säga skatteöret, fastställdes till 17 procent för år 2010 i tisdags då Jomalafullmäktige godkände kommunstyrelsens förslag.

Jomala räknar med en inkomst på 9.500.000 euro i form av kommunalskatt på förvärvsinkomster under 2010.

Kommunens budget återremitterades till styrelsen efter debatt. Budgeten manglas för tillfället på alla plan för att nödvändiga sparkrav skall kunna genomföras. (tt-s)

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

KONRAD, KURT

Vi firar 1-15 år

Lucas Törnqvist från Mariehamn fyllde 11 år i går 11 november. Han gratuleras i efterskott av mamma, pappa, lillasyster Linn och lillebror Liam.

Nyan rättar

Dagens ålänning i onsdagens tidning fick ett något förkortat namn. Hennes fullständiga namn är **Noémi Kiss-Deáki**.

GUDSTJÄNSTER

JOMALA FÖRSAMLING

Söndag 15.11 kl. 15.00
Knattegudstjänst i Olofsgården R. Syrén, K-G Sandholm, M Häggblom, C Lundén och musikminiörerna. Servering.

OBS tid! kl. 18.00 Förbönsmässa (N) R. Syrén, M-L Nordberg, M Backman

Onsdag 18.11 kl. 18.30
Sångcafé på Rönngården.

GUDSTJÄNSTER

MARIEHAMNS FÖRSAMLING

12.11 Torsdagsslunch kl. 12 i Margaretagården

15.11 Mässa i Viston kl. 11 i S:t Görans kyrka, P Karlsson, A Laine. Efterföljande kyrkkaffe i S:t Görans församlingshem.

18.11 Morgonmässa kl. 08.30 i S:t Görans kyrka, P Karlsson, G Karlsson

Kyrktaxi mot beställning, tfn 19 500
www.mariehamn.evl.ax

Kom ihåg

ABF-Åland: Motionsgymnastik för alla, ingen förhandsanmälan, måndagskvällar kl 18.30 i Strandnäs skola. 4 euro varje gång betalas till ledaren

Agility.ax: Agility träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6.12. Läs mer på hemsidan www.agility.ax För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel. 040 505 1037.

Ahveniset: Hei vaan! Suosittu lastenkerhomme 3-6 -vuotiaille lauantaina 14.11 St. Mårtensgården kello 12-14. Teemana on joulu ja sen tunnelmaan virittäydtyään askarrellen, laulellen ja leikkien. Vetäjinä Terttu ja Lea. Ilmoittautumiset numeroon 0400 324 053. Hej! Vårt populära barnklubb på finska, för 3-6-åringar, fortsätter lördag 14.11 kl 12-14 på St. Mårtensgården. Temat är jul, med pyssel, sång och lekar. Klubbledarna är Terttu och Lea. Anmälningar tel. 0400 324 053.

FORD classic och Motorsport Club: Månadsmöte söndag 15.11 kl 14.00 på Idrottsgården. Gamla och nya medlemmar välkomna.

Godby Rotaryklubb: Veckomöte torsdag 12.11 kl 17.30 på Hotell- och restaurangskolan. Program: Birgitta Hermans informerar om svininfluensan.

Hemslöjdgillet i Mariehamn: Höstmöte onsdag 18.11 kl 18.30 i Stadsbiblioteket.

Lumparlands marthaförening: Månadsmöte i Martharummet tisdag 17.11 kl 19.00.

Mariehamns marthaförening: Kom i håg handarbetsträffen måndag 16.11 kl 13.00 hos Helena Eriksson, Knorringsgränd 2.

Mellersta Finströms marthaförening: Möte tisdag 17.11 kl 19.00 på Marthastugan/Breidablick. Du som inte vet pröva och kom med.

Power Club & Teen Smart: Mega Disco 13.11. Alla åk 4-6 välkomna! Medlemmar gratis, icke medlem 5 euro eller bli medlem på plats och få gratis entré. Se hemsidan för mer info www.aland.net/powerclub.

Power Club & Teen Smart: Måndagsklubben på Tvärsan körs följande datum: 16/11, 23/11, 7/12, 14/12.

PSA-gruppen: Träff torsdag 12.11 kl 19.00 på Handicampen.

Pussel familjsföreningen: Discobowling fredag 13.11 kl 18-19.30 på Idrottsgården, fem banor bokade, kom gärna glittrigt klädd.

Röda Korset i Jomala: Höstmöte söndag 15.11 kl 19.00 i Ålands hemgård. Gert Karlsson berättar och undervisar om juldekorationer.

Vårt Hjärta/Hjärtebarnen: Välkommen hela familjen på pysseldag med gemensam fika i Margaretagården söndag 15.11 kl 13-16! Ingen anmälan behövs.

Ålands intresseförening för psykisk hälsa-RESEDA: I stället för månadsmöte lördag 14.11 kl 12.30-18.00 hålls den omtyckta friskvårdsdagen.

Diabetesdag på apoteket

Diabetesföreningen på Åland arrangerar en diabetesdag på måndag 16 november på Nya Apoteket i Mariehamn. Detta gör man med anledning den internationella diabetesdagen som firas redan på lördag. Temat för dagen är "Diabetes - förstå och ta kontroll". Mellan 12.00 och 17.00 kan allmänheten den här dagen kontrollera sitt blodsocker och testa om det föreligger risk för diabetes typ 2. Föreningen ger också upplysningar om sjukdomen diabetes och råd om hur diabetes typ 2 går att förebygga, rapporterar man i ett pressutskick. (mt)

Föglö ungdomsförening ordnar MARKNAD/LOPPIS på Vikingaborg

lördag 14/11 klockan 11-14

- Servering
- Fiskförsäljning

Alla hjärtligt välkomna!

Ålands invalider: Höstmöte torsdag 19.11 kl 18.00 på Park. Stadageenliga förhandlingar. Vi åter middag tillsammans. Anmäl dig till HandiCampen tel 527 360 senast 13.11.

Ålands Natur och Miljö: Kom ihåg höstmötet torsdag 12.11 kl 19.00 på stadsbiblioteket/grupp rummet. Utöver de stadageenliga ärendena väljer vi miljö- och citronpristagare. Efteråt kommer Ann-Marie Näver att berätta om VI-skogens verksamhet.

Ålandsforskarna: Höstmöte lördag 21.11 kl 13.00 i Ålands Museum. Stadageenliga förhandlingar. Folke Wickström och Jerker Örnans håller föredrag under rubriken "Din vår historia, ett nytt sätt att skriva historia".

Ålands dansförening: Barndanskurs 17.11-15.12 på tisdagar klockan 16-17. Alder 5-8 år. Dans, balett, uppvärmning och koreografi. Anmälan till Isabell Mattsson telefon och fax: 15887, e-post: isabellmattsson@hotmail.com.

Ålands fredsförening-Emmaus: Höstmöte onsdag 18.11 kl 18.30 i Emmaus lokaler vid Köpmansgatan. Förslag om namnbyte på föreningen tas upp. Info om våra projekt i Litauen. Kaffé och macka.

Ålands fåravelsförening: Höstmöte på Godby hotell måndag 23.11 kl 19.00. Stadageenliga förhandlingar, Inge Midtveit föreläser om lammuppfödning på stall. Föreningen bjuder på varm smörgås. Meddela senast tisdag 17/11 antal personer och smörgåsalternativ med kött eller fisk till föreningens e-post: faravelsforeningen@aland.net eller Anki tel 040 594 91 87.

Ålands räddningshundsklubb: Intresserad av räddningshundverksamhet? Vid intresse och frågor kontakta Gunnar tel 0457 052 73 69 eller Linda tel 040 512 95 46.

Ålands synskadad: Bingoafton tisdag 17.11 kl.18.00 på Ankaret, Johannebovägen 7.

OBS! Det händer

TORS DAG 12.11 BINGO

Paf Casino kl 19.00. IFK bingo.
Röda Korsgården kl 14.30. Bingo för pensionärer.

FILM

Alandica kl 19.00. "De osynliga". Regi: Erik Poppe. En stark gripande film med svåra etiska frågeställningar. F-15.

INFORMATION

Stadsbiblioteket kl 15.00. Utställning och information om hjälpmedel för synskadade och punktskrift.

INSAMLING

Röde Orms garage, Skrapgränd, kl 18.00-20.00. Insamling till barnfamiljer i Lettland. Kläder, skor, leksaker, skolmaterial och annat som en familj kan behöva. Packa gärna i kartonger var för sig.

MUSIKCAFÉ

Jomala Rönngården kl 18.30. Musikcafé med Spelevinkarna.

NÖJE

Parks bar kl 22.00. Roger Lander.

RADIO

Radio Vega kl 10.05. Livskraft om manligt och kvinnligt, med bland andra Christoph Treier. Programmet presenteras så här: Mäns och kvinnors hjärnor ser olika ut och fungerar också olika. Om Christoph Treier fick välja ville han helst ha en kvinnlig. Kvinnor är överlägsna både när det gäller känslöhantering och kommunikation. Det här försvarar umgänget könen emellan. I sitt arbete med personalutveckling och ledarskapsträning har Christoph Treier fått upp ögonen för hur stora skillnaderna faktiskt är.

SAGOSTUND

Föglö bibliotek kl 18.00. Sagofarbrorn Håkan Sundelin läser snälla sagor för de yngre

barnen. Kl 19.00 är det dags för skräckhistorier på bibliotekets vind för den som vågar.

TEATER

Stadshuset kl 19.00. "Rödlack & Blåljus". Fars av Robert Liewendahl.

FREDAG 13.11 DISCO

Idrottsgården (ingång från skolgården) kl 18-21.30. Drogfritt Megadisco för alla i åk 4-6.

MULTIKULTUR

Pub Bastun kl 20.00-01.00. "Umlungu - Inte nät på fett längel" Utställningen WE Q 2 X och Crisis, Vj Giri Tonto and his new friends The Buckets, livemusik och klubb. På scenen: Pålly Åster och "Tänk på barnen i Afrika" live Dj set.

MUSIKTEATER

Alandica kl 19.00. Musiken ur musikteatern Katrina. Musik: Jack Mattsson. Minnestext: Robert Liewendahl. Recitation: Gun Sjöroos. Sångtexter: Lars Huldén. Medverkande: Gun Sjöroos, Annika Sjölund, Sören Lillkung, Gabriel Suovanen, Mikael Fagerholm, Björn Blomqvist, Therese Karlsson m.fl.

NÖJE

Parks bar kl 22.00. Roger Lander.
Dinos bar kl 22.00. Dust.

POETRY SLAM

Restaurang Pommern kl 19.00. Alla som skriver poesi är välkomna att delta. Diktarna skall vara originaltexter framförda av poeten själv inom en tidsram av tre minuter, utan rekvisita, musikinstrument eller andra effekter. Kl 18.00 mikrofonkurs med Elisabeth Ekman.

TEATER

Brändöhallen kl 18.00. "Pettson och Findus". Regi: Jukka Aaltonen.
Stadshuset kl 19.00. "Rödlack & Blåljus". Fars av Robert Liewendahl.

till Emmaus Åland - kom och säg din mening om namnbytet! **Justina Donielaite** berättar om våra projekt i Litauen, det ekonomiska läget är svårt just nu för våra partnerorganisationer. Vi bjuder på kaffe och macka. Alla är välkomna!

ÅLANDS LITTERATURFÖRENING

Fredagen den 13 november kl 19 går årets Poetry Slam av stapeln på restaurang Pommern. Kom en diktdrakar, versmakare, och poetatleter! Alla är synnerligen välkomna med för att uppträda eller poängsätta de uppträdande eller helt enkelt bara lyssna och ha en trevlig kväll. För deltagarna ordnas mikrofonkurs med **Elisabeth Ekman** kl 18, samma plats, samma kväll. Reglerna i korthet: Alla som skriver poesi är välkomna att delta. Diktarna skall vara originaltexter framförda av poeten själv. Framförandet skall ske inom en tidsram av tre minuter, utan rekvisita. Man gör tre framträdanden vardera, med en dikt per framträdande.

RESEDA - ÅLANDS INTRESSEFÖRENING FÖR PSYKISK HÄLSA

En av de 13 lokalföreningar i den riksomfattande centralorganisationen, Psykosociala förbundet rf.

Vill du bli patient-, anhängig eller stödmedlem med möjlighet att delta och påverka vår gemensamma framtid lokalt? I medlemskapet ingår:
■ Information och möjlighet att delta föreningens mångsidiga aktiviteter
■ Tidningen Respons 4 nr/år
■ Handikapp-Bulletinen från Åland Handikappförbund r.f.
■ Möjlighet att påverka Psykosociala förbundets verksamhet på olika nivåer.
För mera information: HandiCampen, Skarpansvägen 30 tel. 018-527 360/www.handicampen.ax Vi sitter kanske inte i samma båt - men havet är detsamma. Jörn Donner.

ÅLANDS NYKTERHETS-FÖRBUND

Höstmöte den 3 november. **Eivor Ström** omvaldes till ordförande. Övriga i styrelsen omvaldes: **Lars-Göran Karlsson, Kristina Baer, Pia Nurmi, Stig Ström.** Suppleanter blev **Runa Landström** och **Ingemar Johansson** (ny). Målsättningen för föreningen är att förebygga drogmissbruk. Vi fortsätter samarbeta med föreningar som arbetar för liknande målsättningar. Just nu jobbar vi med kampanjen Nykter - Solklart i skolorna klass 5-6. Verksamhetsledare för ÅNF är **Anette Karlsson-Karlström.**

hoppets stjärna
www.starofhope.fi

JULPAKET

till barnfamiljer och äldre som är i stort behov av hjälp i Lettland och Litauen, tas emot:

- lördagen den 14 november kl. 11.00 - 14.00
- tisdagen den 17 november kl. 18.00 - 20.00
- onsdagen den 18 november kl. 18.00 - 20.00

på **Storagatan 10** (ingång från gården).

Paketerna kan innehålla torra matvaror (ris, pasta, mjöl, socker), julpynt, hygienartiklar, tåliga leksaker m.m.

OBS! Kläder eller batteridrivna leksaker kan inte skickas!

TACK FÖR DIN HJÄLP!

Klipp ut!

Klipp ut!

ÅLANDS BIBLIOTEKSFÖRENING

Vi har tre arrangemang i samband med Åländska bokmässan på Alandica den 21/11. Först en inspirationsföreläsning kl 12-15 om läsförmedling verksamhet med **Agneta Salmela-Möller** från Hangö stadsbibliotek, "Då läsning blir magisk upplevelse". Efter föreläsningen delas Årets Elsa-priset ut till någon som arbetat extra engagerat för biblioteksverksamheten. Till sist bjuder vi in till gemyttlig samvaro kl 16 med en liten matbit och kaffe under föreningens höstmöte. Då välj styrelse för nästa år och verksamhetsplan med budget behandlas. Missa inte dessa aktiviteter som samlats under en och samma tak!

ÅLANDS FREDSFÖRENING-EMMAUS

Vi håller höstmöte onsdagen den 18 november kl 18.30 i Emmaus lokaler vid Köpmansgatan. Styrelsen föreslår att föreningen byter namn

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Det finns skeden i livet då det är kul att samla på sig saker, men så finns det också skeden då det är klokt att göra sig av med dem.

WENZEL HAGELSTAM, antikexpert, i Hbl-intervju

”Björken och stjärnan”, på riktigt

Irja och Helena berättade om sin tid som krigsbarn

När Irja Adamczak berättar om sina upplevelser av kriget, om hur familjens hus i Viborg blev beskjutet och man gömde sig i potatiskällaren sitter eleverna knäpptysta i Vikingaåsens ljusgård.

Liksom Helena Westberg sändes Irja som krigsbarn till Sverige. Nu är båda inbjudna för att berätta och kura gryning med skoleleverna.

Zacharias Topelius är en av de författare som man läser runt om i Norden under den pågående biblioteksveckan. Samlingen på Vikingaåsen inleddes med att Malin Öberg läste Topelius "Björken och stjärnan" som Nina Westerback gett en lite modernare språkdräkt.

"Björken och stjärnan" handlar ju också om krigsbarn, om två syskon som sänds bort undan ett krig för tvåhundra år sedan och om hur hemlängtan när kriget tar slut driver dem ut på vandring för att återfinna hemgården. De minns gårdsbjörken i vars grenverk fåglarna sjöng på dagen och genom vilket aftonstjärnan lyste om kvällarna.

Den gamla sagan fungerade utmärkt som upptakt till det som Irja Adamczak och Helena Westberg hade att berätta.

Flydde från Viborg

Irja inledde med sina dramatiska upplevelser av krigsutbrottet i Viborg när familjen snabbt fick ge sig av undan det Sovjetiska anfallet på Finland 1939.

Hon berättade om hur man samlades på torget i Viborg och sedan evakuerades på lastbilar. –Det föll bomber på båda sidor av vägen när vi körde i väg, berättade Irja.

På barns vis minns hon sedan bland annat den goda korvsoppa man fick när man kom till en stor gård där man fick sova på golvet. Därifrån kunde man resa vidare till Helsingfors där Irjas familj skulle bo i ett kök

hos bekanta. Men inte heller i Helsingfors var det tryggt.

Bombningar

–Helsingfors bombades, det var ofta flyglarm och vi fick sitta i bombskydd nästan varje natt.

Sedan fick Irja – som just skulle fylla sju år – och ett av hennes syskon möjlighet att åka som krigsbarn till det trygga Sverige. Hon kom till en trevlig familj och har positiva minnen att berätta. Men sin finska glömde hon och hade svårt när hon kom tillbaka igen och skulle gå i skola i Viborg. Det var innan kriget bröt ut igen (det så kallade fortsättningskriget).

–Fem månader hann vi bo hemma i Viborg innan vi måste ge oss av igen.

Nu sändes Irja, som blivit tio år, tillbaka till Sverige tillsammans med två småsyskon.

De stannade till 1946 och när de den här gången kom hem sattes Irja i svensk skola, men återfann sitt förlorade modersmål genom att på fritiden delta i en finsk talkör.

Pappa omkom på sjön

Helena Westberg var bara fyra år när hon sändes till Sverige som krigsbarn. Hon var faderlös när hon föddes 1939. Pappan, som var på sjön, hade omkommit då den båt som han arbetade på minsprängdes.

Helenas mamma kom från Åland men familjen var bosatt i Pargas därifrån pappan kom. Mamman arbetade som de ja på bondgårdar.

Helena var så liten att hon inte har så många minnen av färden till Sverige men kommer i håg att hon placerades i en koj högst uppe i en hytt med många barn.

–Jag tryckte mig mot väggen och var rädd att trilla ned, berättade hon.

På bondgård

Helena kom till Munkedal på svenska västkusten där hon efter en tid på barnhem fick

Intressant. Många ville komma nära för att se de bilder av sin pappa i uniform som Irja Adamczak plockade fram. Till vänster Helena Westberg, också hon krigsbarn. Foto: JAN KRONHOLM

komma till en bondgård med många kor och fem hästar.

–Jag fick rida på en gammal spattig häst, kommer hon i håg.

Också Helena har positiva minnen av vistelsen i Sverige men när hon kom tillbaka till Finland efter krigsslutet noterade hon åtminstone en sak som var bättre här hemma.

–I Sverige hade vi mjölk och smörgås med till skolan men här fick vi lagad skolmat, gröt och soppa.

Många frågor

Trots att lektionstiden närmar

sig sitt slut sitter alla barnen kvar och frågorna kring hur Irja upplevde kriget vill aldrig ta slut. Många verkar också ha ett behov av att berätta om morfar, farfar och andra som varit med i kriget.

Irja och Helena får berätta om hur det var brist på nästan allt i Finland under kriget, hur man gjorde kläder och skor av papper, hur man täckte fönstren med mörkläggningsgardiner för att ljuset inte skulle vägleda bombplanen.

Får bokpresent

Irja och Helena träffar un-

der veckan också elever i Södersunda skola och Sirkka-Liisa Westerback, som också hon varit krigsbarn, har donerat exemplar av sin bok "Kappsäcksresan" som sexorna i de båda skolorna skall få.

Jomala bibliotek, som också fungerar som skolbibliotek, står bakom gryningskurandet i skolorna. Kultursekreterare Signe Järvenpää medverkar också. Även hennes mamma var krigsbarn.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Sven Yrvind legendarisk

båtkonstruktör, ensamseglare och författare kommer till Åland för att hålla föredrag

Sven Yrvind.

Foto: JONAS EKBLAD
i Ålands lyceum söndagen den 22 november kl. 19. Det berättar Torbjörn Eckerman i skötbåtsföreningen som tagit initiativet. Sven Yrvind är numera bosatt i Västervik där han har sin båtbyggerverkstad i kombination med sitt nautiska bibliotek, Sveriges största.

Yrvind är känd bland annat för sina båtar Bris I-VI och just nu bygger han en ny båt som han avser att segla ensam runt Kap Horn med.

Föreläsningen kallar han "Små båtar, stora hav och fjärran öar".

–Genom samarbete med segelföreningarna MSF, ÅSS, samt Abf-Åland och Alandiabolagen är entrén till föreläsningen fri, berättar Eckerman. □

Journalisten och författaren

Magnus Londen kommer inom kort med en ny bok där han samlar sina kolumner. Boken som kommer på hans eget förlag Sektorn Press heter "Med draget svärd ... och sjuttiosju andra kolumner".

Boken kommer att kunna beställas via magnuslonden.net men finns naturligtvis också i bokhandeln.

Londen ger i december ut sin Sibirienbok, "Till världens ände", från 1997 som ljudbok med inläsning av skådespelaren Elmer Bäck.

Det var Magnus Londen som tillsammans med Joakim Enegren och Ant Simons stod bakom det uppmärksammade bildverket med gamla turistaffischer "Come to Finland", med material också från Åland, som utkom 2007. □

Jag får veta vilken Emmas största last i livet är.

I på hemmaplan möter Adam Öhman Åland United tjejen Emma Liljegren

På Hemmaplan

18.30 19.30 21.30 22.30 23.30

Vittnesbörd från en politisk sekt

Litteratur

"Nyttiga idioter"

Ny bok av Camilla Berggren och Marianne Lydén. 379 s. Söderströms förlag 2009.

I ett tv-reportage kring 20-årsminnet av Berlinmurens fall konstaterade någon att kommunismen i DDR var som en fundamentalistisk religion. Det fanns inte rum för några avvikelser. Det fanns svar på alla frågor.

Samma känsla infinner sig när man läser boken "Nyttiga idioter" där **Camilla Berggren**, chefredaktör på Östra Nyland, och **Marianne Lydén**, journalist på Hufvudstadsbladet, berättar om den minoritetskommunistiska rörelse som de och många andra finlandssvenska ungdomar lät sig fångas av på sjuttio-talet. Särskilt stark var vägen bland de studerande vid social- och kommunalhögskolan.

Taistoiter kallades den hårda och välorganiserade minoriteten inom det finländska kommunistpartiet efter sin ledarfigur, **Taisto Sinisalo** (1926-2002). Majoriteten leddes av **Aarne Saarinen** (1913-2004).

Visste inte bättre?

Bokens titel går tillbaka på ett citat av Lenin och visst kan man emellanåt tycka att de som bara för något årtionde sedan engagerade sig för den typ av fundamentalistisk kommunism, som den så kallade realsocialismen i Sovjet stod för, var idioter. Samtidigt är det kanske att göra det lite lätt för sig.

Berggren och Lydén berättar ju om en lång rad skärpta och samhällsmedvetna unga, men i de flesta fall myndiga, medborgare mitt uppe i sina universitetsstudier. Med fog kan man tycka att de borde ha vetat bättre.

Förklaringar som att det var ungdomar som ville engera sig för freden och mot orättvisor, mot Vietnamkriget, apartheid, kärnvapnen, brukar man ofta ta till. Men det räcker inte riktigt.

Långt ifrån alla samhällsengagerade och vänsterinriktade ungdomar vid den här tiden blev ju taistoiter. Framför allt är det svårt att förklara att det

fanns de som ännu en god bit in på sjuttio-talet – efter att Sovjet kväst Pragvåren med pansar 1968 – okritiskt stöttade de halvt slagrörda gubbar som klamrade sig fast vid makten i Kreml; att man dammade av och hyllade medlemmar ur Terijokiregeringen som **Otto Ville Kuusinen** och **Tuure Lehén** – de marionetter som Stalin vid vinterkrigets utbrott tillsatte för att ta över makten i Finland.

Fundamentalism

Efter att ha läst Berggrens och Lydéns bok – känner jag att detta mera är ett fall för religionssociologer än för statsvetare och historiker. På flera ställen i boken kommer författarna och de personer de intervjuat också in på liknelser med religiösa rörelser.

Peter Lodenius (Ny Tid-redaktören som själv aldrig blev taistoit) menar att det fanns fundamentalistiska drag hos minoritetskommunisterna, att det påminde om religiös fundamentalism.

–Det fungerade som sekter gör, säger **Christian Blom** som blev en av de mest engagerade. –Det påminde också om Hare Krishna, om man upprepar samma ord tillräckligt många gånger så börjar man tro att de är sanna, säger **Mika Louhivaara**.

–Inställningen till Sovjetunionen var som i en religiös sekt och jag var helt blind säger "Anna" som hör till de intervjuade som vill vara anonyma.

–Nu går jag med ett kors runt halsen och ser många likheter mellan verksamheten i församlingen och den som taistoiterna stod för, säger "Lina".

Kulturarbetet, sång och musik av hög klass, som många

också berättar om stärkte rörelsens dragningskraft ytterligare.

Bröt med "folkkyrkan"

Tänker man sig minoritetskommunisterna som en religiös sekt så kan man kanske också få en förklaring till att så många unga finlandssvenskar från borgerliga hem var beredda att låta sig frälsas. Taistoiterna kan då ses som en väckelserörelse som kontrasterar mot Svenska folkpartiet, finlandssvenskarnas politiska folkkyrka.

Då får vi samtidigt också en förklaring till att detta SFP med närstående tidningar och institutioner så beredvilligt öppnat fannan för förlorade söner och döttrar som velat komma tillbaka till fadershuset.

Nicke Torvalds, en av rörelsens ideologer och aktivister på finlandssvenskt håll, återfinns vi i dag som vice ordförande i SFP. Glömt och förlåtet är tydligen att han en gång fällt kommentaren "det är möjligt att vi måste avrätta någon" (citerad i boken). Knappast kritiserar någon i näringslivets toppskikt heller Sampodirektören **Björn Wahlroos** för dennes förflutna som taistoit.

Och jag kan inte tro annat än att det akademiska samfundet på samma sätt accepterar professor **Tom Moring** fullt ut.

Traumatiskt

Men som i alla sekter finns det också de som inte haft det så lätt att finna fast mark under fötterna igen.

–Flera av dem som var mest aktiva och hängivna har varit illa. Utbrändhet och psykosomatiska sjukdomar är en del av den posttraumatiska stressen, konstaterar Berggren och Lydén.

"Nyttiga idioter" är en både spännande och läsvärd bok där både författarna och de övriga som ställt upp och berättat vågat lämna ut sig själva. Vill man spinna vidare på den sekteristiskt-religiösa tråden så kan man till och med se ett behov av att stå upp och avlägga vittnesbörd.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

teaterverk. Pjäsen "Två ljus i fönstret" är ett musikdrama om händelserna 1918 sett ur den vanliga människans perspektiv.

–Det är en österbottnisk Romeo och Julia historia,

säger **Peter Snickars** som har skrivit manus.

Ralf Nyqvist har komponerat musiken. I föreställningen medverkar teaterns fasta ensemble, gästande skådespelare, en kör och orkester. □

Inte som andra band. Oneflower Tribe, med Johan Enblom till vänster och Bo Söderlund, skiljer sig från mängden. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Som Pearl Jam på visfestival

Musik

"The Oneflower Tribe"

Ny CD med Johan Enblom, sång, gitarr och djembe, Jonas Karlsson, sång, Bo Söderlund, bas, och Christoffer Westerland, gitarr. Cd:n är inspelad i TwinOaks Studios i Jomala av Alexander Lindberg.

Vad skall man kalla det här? Raga rock, wyrd eller bara modern folkmusik?

Efter de senaste årens folk rock-revival, den som möjligen började när **Devendra Banhart** upptäckte **Incredible String Bands** tredje LP, och som äntligen gav gubbrockbibeln **Mojo** någonting annat än **Neil Young** att skriva om, har det uppstått så många underkategorier att man tappar tråden.

Folkmusiken har ju uppdaterats på Åland av **Barka Vall**, **Skrå** och **Ulvens Döttrar**, men **The Oneflower Tribe** har ett anorlundasound. Uppsättningen, med akustiska gitarrer, bas och afrikanska djembetrummor, är

bara en del av förklaringen.

Den första och snabba associationen är svensk progg cirka 1971 med fest på Gärdet, FNL-solidaritet, dåligt rödvin och allt det där. Men det går snabbt över i en crossovermix av österländsk och västerländsk folk-musik. Sådant som **Jimmy Page** och trubadurerna **John Fahey** och **Davey Graham** experimenterade med på sextio-talet.

Malande gitarrer

The Oneflower Tribe hittar snabbt sin groove och släpper den inte. Och en stund senare kommer en uppenbarelse – det här kunde vara ett tidigt grungeband runt lägerelden. Med de malande, monotona gitarrerna och den släpiga, nonchalanta sången låter det som om **Eddie Vedder** och resten av **Pearl Jam** teleporterats till Geta Poesi och Visa.

Vi avbryter referensracet en stund och konstaterar att The Oneflower Tribe gör något som ur ett åländskt perspektiv låter

annorlunda och fräscht. Hårdrocken har hållit ungdomen i ett så hårt grepp så länge att man vill applådera så fort ett åländskt band försöker sig på något annat. Allt på den här skivan, från musik till omslaget med basisten **Bo Söderlunds** målningar, visar på en ambitionsnivå bortom det vanliga.

Och ändå kan jag inte låta bli att tänka på hur fantastiskt det skulle kunna bli om samma låtar fick en större produktion.

Med psykedeliska elgitarrer, och kanske en trummis som är lika hemma i jazz som i rock. Då skulle The Oneflower Tribe kunna höja sig ovanför myspacemassorna och skapa utan begränsningar, på samma sätt som när stonerrockaren **Chris Goss** bokade **Creams** trumslagare **Ginger Baker** till **Masters Of Reality's** mästerverk **Sunrise On The Sufferbus**.

Ni hör, det här bandet trigger fantasin.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Wasa Teater firar 90-års-jubileum

i höst. Jubileet till ära gör teatern en storsatsning genom att uruppföra ett nytt finlandssvenskt musik-

teaterverk. Pjäsen "Två ljus i fönstret" är ett musikdrama om händelserna 1918 sett ur den vanliga människans perspektiv. –Det är en österbottnisk Romeo och Julia historia,

säger **Peter Snickars** som har skrivit manus. **Ralf Nyqvist** har komponerat musiken. I föreställningen medverkar teaterns fasta ensemble, gästande skådespelare, en kör och orkester. □

POSTEN ÅLAND

Varför köa i december när du kan köpa dina julfrimärken på mässan i Godby i november?

Besök Postens monter nr 56

POSTEN Godby, von Knorringsvägen 2,

ÅLAND
Ett ekosamhälle som modell för hela EU

Seminarium i Alandica
Torsdag 19 november kl 12.00-16.30

Professor **Eero Paloheimo** och arkitekt **Patrick Eriksson** lyfter fram Ålands unika möjligheter att visa väg i EU för en **LIVSSTILSOMLÄGGNING** inom boende, energiförsörjning, livsmedelsproduktion och transporter. Ett högtintressant seminarium om viktiga framtidsfrågor som berör alla.

Välkomna!
Kaffeservering

ÖSTERSJÖFONDEN

TEATERFÖRENINGEN MARIEHAMN
etabl. 1914

RÖDLACK & BLÅLUS

"Publiken får verkligen motionera skrattnusklerna."
– Nina Smeds, Nya Åland

Fars i två akter av Robert Liewendahl

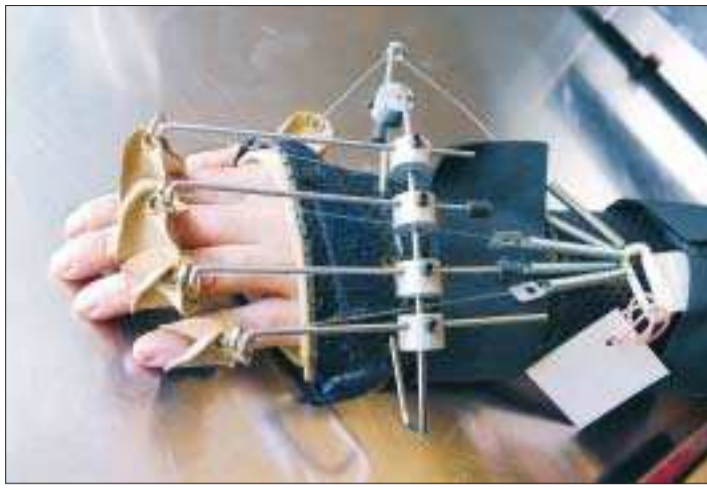
KOMMANDE FÖRESTÄLLNINGAR PÅ STADSHUSET
12.11 kl. 19.00 • 13.11 kl. 19.00 • 14.11 kl. 19.00 • 15.11 kl. 14.00

BILJETTER KAN BOKAS/KÖPAS HOS
Ålandsbanken, informationen, Citykontoret, tfn. 291 356 (mån-fre 9.30-16.15) eller bokas/köpas i Stadshuset 1 tim. före förest. Biljettpreis: 15 euro/10 euro. www.teater.ax

ÅLANDSBANKEN
Ömsen
FÖRSÄKRINGAR

Simmar lugnt. Marcus Liewendahl och Lennart Berndtsson tränar i den varma bassängen några gånger i veckan.

Händigt. Den här används när senorna i händerna har gått av.

För armen. Marina Härtull visar några av de många olika skenor som personalen tillverkar.

De hjälper oss tillbaka

Kunniga om kroppen. Några av rehabs 30 anställda: bakre raden fr.v: Malin Jonsson, Maria Siggberg, Vivi-Ann Siren, Tracey Nyholm, Elisabeth Westling, Kaisa Törnqvist, Främre raden fr.v: Inger Hagström-Johansson, Astrid Enqvist, Susanne Sundström, Marina Härtull, Längst fram i blått: Lillemor Svens, Elisabeth Öhberg, och Tua Liewendahl-Åvik.

30.000 behandlingar görs på ÅHS rehabiliteringsenhet varje år. Personalen hjälper både småbarn och äldre och de tar hand om allt från övervikt till höftskador.

Ett vanligt missförstånd hos allmänheten är att rehabiliteringsenheten hör till Gullåsen eftersom den ligger i samma hus. Men rehabiliteringen hör till ÅHS specialistsjukvård. Det här missförståndet är en av anledningarna till att personalen vill öka kunskapen om rehab.

–Det görs 30.000 behandlingar på rehabs poliklinik varje år så kunskapen ökar väl vartefter, säger **Agneta Lindberg-Sjöblom**, avdelningsskötare på rehabavdelningen.

Periodvis kan det vara högt tryck på rehab. Vantetidens längd beror på patientens behov, rätt personal måste finnas på plats för att matcha patienternas specifika problem. Akuta patienter från medicinska och kirurgiska avdelningen tas emot först, till ergoterapi är väntetiden då två veckor medan icke-akuta fall kan få vänta upp till åtta veckor.

Hjärnskador ökar

De senaste sex åren har arbetsförmågebedömningarna ökat. Funktionsbedömningar av unga människor görs för att se om de klarar av att gå tillbaka till sitt arbete. Det kan till exempel handla om att testa vilka smärtor man får av att arbeta uppåt med armarna. För

Ser framåt. Avdelningsskötare på rehabavdelningen Agneta Lindberg-Sjöblom tror på en ljus framtid för rehabiliteringsenheten.

någon som jobbar som servitör kan man testa att bära den tyngd som motsvarar en travetallrikar.

–För om man fick till exempel en stroke blev man ofta mycket inaktiv efteråt, nu är vården bättre, säger Agneta Lindberg-Sjöblom.

Även livsstilsjukdomarna, som till exempel stress och övervikt, har ökat. Likaså hjärnskador som uppstått vid till exempel fall eller vid mopedolyckor.

Rehabs socialkurator har fått en ökad arbetsbelastning de senaste åren. Det kommer ständigt nya lagar och rättigheter och någon ska hålla reda på dem. Socialkuratorn bevakar till exempel rättigheter för närståendevård och ordnar

REHABILITERINGS-ENHETEN INKLUDERAR:

- Specialiserad rehabiliteringsavdelning med 12 platser.
- Läkarmottagning.
- Fysioterapi.
- Ergoterapi.
- Talterapi.
- Hjälpmedelscentral.
- Neuropsykologiska och psykiatriska konsulter.

med handikappbostäder och färdtjänst.

Utveckling

Man håller som bäst på att försöka utveckla vården genom att skapa mer dagverksamhet. Många behöver ingen vård natttid och skulle inte behöva ligga inne. Även den planerade ombyggnaden av huset är välkommen. Det är lågt till tak och den dåliga luften är påtaglig.

–Vi har mycket planer på gång och det finns mycket positiva tankar och stark lust till utveckling hos personalen, säger Lindberg-Sjöblom.

Den positiva inställningen hos personalen tror hon att delvis beror på att man har mycket lagarbete. Man är ofta flera som jobbar med samma patient och har därför någon att diskutera med. De får också ägna mycket tid åt varje patient.

–Det är verkligen delad glädje när patienterna efter hårt arbete gör sina framsteg.

På rehabs poliklinik ska man som terapeuter kunna lite om

Personlig vård. Lillemor Svens är fysioterapeut och tränar Elsbeth Randelin som har haft alla muskler i axeln av.

all rehabilitering och personalen går nya utbildningar i mån av möjlighet. Man servar alla avdelningar och polikliniker inom ÅHS och jobbar med allt från nyfödda till 100 åringar.

Främst rehabiliterar man sjuka människor men sysslar även med en del förebyggande vård, det kan till exempel handla om att gå genom ergonomin på kontor.

Man tillverkar handskenor och andra hjälpmedel, gör hembesök och rekommenderar handikappanpassningar som bör göras.

–Vi utgår alltid från patienten, om en gammal man aldrig lagt mat i hela sitt liv förväntar vi oss inte att han ska börja göra det efter en förlamning, säger **Marina Härtull**, avdelningsskötare på polikliniken.

Hon ser de olika terapeuterna som coacher.

–Vi ska hitta patientens motivation och ge dem redskap för att klara sig själva, vare sig det är hemma, på jobbet, i skolan eller på fritiden.

Frizon

Elsbeth Randelin har gått i

ergo- och fysioterapi sedan 2005 efter att hon först skadade sin axel i en fallolycka och sedan ryggen i en bilolycka. För henne är rehab en frizon.

–Man blir alltid varmt bemött och de förstår att jag har ont även de inte syns på mig. Jag har skrikat, gråtit och skratat men jag går alltid härifrån lite lättare, säger Randelin.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: STEFAN ÖBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Fettbad. I paraffinbadet får patienter doppa sina stela händer för att de ska mjukas upp.

Muskelträning. Ergoterapeut Astrid Enqvist visar hur Gunnel Jansson ska få tillbaka rörelseförmågan i handen efter en olycka.

till vardagen

VILKEN HJÄLP FÅR MAN VAR?

Läkarmottagningen

- Utredning och behandling av patienter med kronisk smärta och nedsatt funktion i rörelseorganen.
- Utredning och uppföljning av rehabiliteringsbehov hos patienter med neurologiska sjukdomar och svåra skador.

Ergoterapin

- Handträning.
- Ortos tillverkning.
- Hembesök och bostadsanpassningar.
- ADL-träning.
- Rehabilitering av neurologiska patienter.

Kognitiva bedömningar och träning.

- Bedömningar av barn med speciella behov.
- Bedömningar av arbetsförmåga.

Fysioterapin

- Behandlar patienter med problem i stöd- och rörelseorganen eller med neurologiska sjukdomar.
- Individuell fysioterapi.
- Bassängträning, individuellt eller i grupp.
- Informationstillfällen för blivande mödrar en gång i månaden.

Talterapi

- Tal- och språkstörningar under utvecklingsåren.
- Tal- och språknedsättningar till följd av neurologisk skada/sjukdom.
- Stämning.
- Röstproblem.
- Munmotoriska svårigheter.
- Ät- och sväljsvårigheter.
- Läs- och skrivsvårigheter.
- Patienterna utgörs av ca 1/3 av barn, 1/3 av barn/ungdomar inom habilitering och 1/3 av ungdomar/vuxna. Under ett arbetsår har talterapi ca 1.500 patientbesök.

nyan.ax

HÅRD NYHET!

Knäckebrödet Långsamotunn

Nu bakar vi knäckebröd; Långsamotunn, ett helt nytt, hårt, tunt delikatessknäcke. Fantastiskt gott med ålandsmör och -ost. Ypperligt som snacks/tilltugg till tapenade, romröra, dipp...

Bakas av samma hälsosamma bröd- och fröbas som vi använder till Långsamofin, vilket ger ett lågt GI-värde. Nymalet ålandsmjöl från Överängs kvarn för ännu mera smak.

Låt dig väl smaka

Finns i din butik.

Nybakat gott, sex dagar i veckan

19 år

sedan vi öppnade

KOM OCH FIRA MED OSS!

**19%
RABATT
PÅ HELA
SORTIMENTET**

Inköpssumman berättigar inte till bonusstämpel

Jubileumsrabatterna gäller
torsdag - lördag 12-14.11

MAGIQUE

Rätt mode till rätt pris!

Torggatan 10 tfn. 17 730

ÖPPET: vardagar 10-18, torsdag 10-20, lördag 10-15

Ger 400 euro för telehistorik

■BRÄNDÖ. Ålands telehistoriska förening erhåller 400 euro från kommunen för utgivning av historik. Föreningen anhöll om 4.000 euro.

I kommunens budget finns ett anslag om 1.100 euro för understöd till sammanslut-

ningar men det ska i första hand gå till understöd för barnarnas vägbelysning och i andra hand till medlemskapet i ESIN (European Small Islands Network). Utöver det finns en buffert om ca 500 euro för andra understöd. (ns)

För få anbud på vägombbyggnad

■BRÄNDÖ. Endast ett anbud har inkommit för ombyggnaden av Löknäsvägen i Brändö Torsholma. Anbudet från N. Häggbloms Åkeri var på 79.900 euro exklusive moms.

Kommunstyrelsen återre-

mitterade ärendet till byggnadstekniska nämnden med motiveringen att anbudet är för högt och att nämnden ska begära in fler anbud, även från riket, för att få mer att välja på. (ns)

DANS PÅ EKEBORG

i Eckerö, lördag 14 november kl. 20.00

Musik: Bjarne Ekblom

Alla danssugna, gammal som ung är välkomna! Arr: Dansens vänner

DANSBANDET TOMMYS GÄSTAR OSS 30/1 PÅ VIKINGAHALLEN!

FK

FastighetsKonsult^{RFM}

Torggatan 3. | tel 29 066 | www.fk.ax

- ledande mäklare och fastighetsvärderare -

Mindre bostadshus – i Prästö, Sund.

Huset är uppfört 1979 och till- och ombyggt 2007-09. Våningsytan är ca 85 m² fördelat på vardagsrum, kök med anslutande matsal, ett större och ett mindre sovrum, befintligt wc/duschrum, klädkammare, inre och yttre hall samt ett under ombyggnad varande wc/duschrum.

Braskamin i matsalen. Eluppvärmning.

Avlopp till eget reningsverk. Anslutet till lokalt vattenbolag.

Separat förrådsbyggnad på tomten.

Tomten som är lummig och ostörd är 2.200 m² stor.

Tillträde 1-2 veckor efter köpslut.

Visning enligt överenskommelse.

Utgångspris: 85.000,- €uro

Förf: Roger Karlsson, Tel: 291496

Fritidsbostad i Storby, Eckerö.

Fritidsbostaden är uppförd i lösvirke på plintar och den har under senaste året använts som bostad. Stugan inr allrum med öppen spis, litet sovrum, kokvrå, litet badrum med dusch och wc, litet grovkök samt bastu. Tomten består av två fastigheter med en totalareal om 5 730 m² och de är belägna längs Kärringsundsvägen. Elvärme + eldning i öppna spisen.

Tillträde omgående efter köp.

Utgångspris: 37 000 €uro.

Förf: Markus Fellman Tel: 291947

Intresserad av våra övriga objekt?

Besök oss på www.fk.ax

Torsdagsöppet till kl. 18.00

Nya Tärnan hade festlig invigning

Frukt är godis. Liam Kagg och Viktor Vikingsson var uppspelta när de tog för sig av invigningsbuffén.

Fritidshemmet Tärnans baracker har bytts ut mot nya fräscha lokaler. I går hölls en högtidlig invigning och barnen bjöds på fruktspett, hembakt bröd och andra läckerheter.

Sedan 1999 har fritidshemmet Tärnan i Västernäs huserat i baracker. Tärnan har haft för många barn för att alla ska få rum i huvudbyggnaden. Men i augusti började barackerna rivas och det nya fritidshemmet att byggas upp. Förutom att alla 49 barn nu får rum är den största skillnaden att huset har blivit tillräckligt isolerat.

Fritidsbarnen, som går i Ytternäs- och Övernäs skola, var ivriga vid gårdagens bandklippning. "Är ni förvåntansfulla?" undrade fritidsförstärare Henrik Löthman innan barnen släpptes in till kalaset.

–JAAA!ropade alla barnen i kör.

Meja Holmberg fick, efter lottdragning, den stora äran att klippa bandet.

–Det var spännande och roligt, tyckte hon.

Snickarbod

De nya lokalerna tycker hon att är bättre än de gamla men egentligen ganska samma. Daniel Holmström tycker att det bästa med nya fritids är att "snickis" är tillbaka. I barackerna fanns nämligen ingen snickarbod.

I matsalen var en buffé upp-

Förväntansfulla. Nya Tärnan är finare och så är det bra att det finns "snickis". Det tycker Daniel Holmström, Maria Lindholm, Marie Rask och Pauline Aalto.

dukad med diverse godsaker. Frukt, osttärningar och bröd som några av barnen hade hjälpt till att laga. Och efter bandklippningen var det bara att hugga in.

Text och foto:

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Buffévårdar.

Barnskötare Runi-Maj Berndtsson och fritidspedagog Jette Tinggren serverade de hungriga barnen.

Hallå där...

Hallå där Ulrika Carlsson, verksamhetsledare på Power club, som ordnar "megadisco" för årskurs 4 till 6 på Idrottsgården på fredag.

Vad är ett megadisco?

–Det är årets största disco för skolelever i årskurs fyra till sex. Power club har en kick off varje år och i år valde vi att ha det i form av ett disco.

Vad skiljer det här disco från andra?

–Vi har en proffsig dj, näm-

ligen dj Simolin, och vi har även satsat på ljud- och ljus-tekniken.

Vad kommer det att vara för aktiviteter?

–Det är en projektgrupp från Ålands yrkesskola som har planerat allting. Det kommer bland annat att bli tävlingar i guitar hero och ett bollplank där man kan vinna fina vinster.

Erica Jansson från projektgruppen kommer att stå på scen och lära ut danssteg och försöka få publiken att dansa med. Det blir "gissa hur många godisar som finns i burken"- tävling och så avslutas allt med ett godisregn.

TANJA LÖNNQVIST

Festfixare. Åsa Ulfves och Ulrika Carlsson på Power club fixar årets disco på fredag. Foto: KIKI ALBERIUS-FORSMAN

Guldviva vill växa. Tiden är mogen för en utvidgning, tycker smyckesmeden Maria Karlström i mitten. Den här bilden togs vid Guldvivas 20-årsjubileum i våras. Till vänster Mari Stefandotter och till höger Sanna Karlsson. Foto: JONAS EDSVIK.

Guldviva till Gamla stan

Smyckesföretaget Guldviva öppnar snart en butik i Stockholm.

Bakom satsningen står bland andra Guldvivas grundare **Maria Karlström** och hennes bror, företagaren och lagtingsledamoten **Fredrik Karlström**.

Affärslokalen på cirka 30 kvadrat ligger nära Västerlånggatan, ett populärt turiststråk i Gamla stan.

Det är en charmig miljö som passar Guldvivas image, säger Maria Karlström.

I dagsläget har man ingen återförsäljare i Sverige. Försäljningen sker via affären i sjökvart-

teret, på Birka Paradise och Viking Lines färjor, och inte minst via Guldvivas webshop.

Men många kunder har frågat om Guldvivas smycken finns att köpa i Sverige eller på fastlandet, och Maria Karlström har länge haft målet att öppna en eller flera affärer utanför Åland.

Betyder det att Guldviva också kan expandera österut?

–En sak i taget. Jag tycker bara att det är skönt att ha en idé och se vart den leder.

Det finns inga gränser för oss, och det är en väldig lyx att få ha det så. Jag gör fortfarande mina smycken på samma sätt som för 20 år sedan.

Guldviva har alltid eftersträvat en tidlös kollektion.

–Vi kan göra väldigt många nya saker, men inget försvinner. I dag har vi över 200 smycken i kollektionen. I början kunde jag göra tre smycken åt gången, nu kan vi göra 50. Ibland kan ett smycke ändå vara slut, men det är en del av charmen.

Det är tänkt att den nya butiken skall öppnas i tid till julruschen. 30 kvadratmeter butiksyta räcker mer än väl i det här skedet.

–Man behöver inte vara störst, säger Maria Karlström.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

fotoliiga Kvalitet, kunnande, service!

VI FIRAR med vår nya granne! SPECIALPRISER

på utvalda produkter under hela fredagen.
Gäller så långt lagret räcker

PENTAX K200 dubbelkit 18-55 och 70-300 mm
4Gb minneskort, laddare
Inkl. väska

599€

PENTAX

399€

PENTAX KM 18-55 kit 4Gb minneskort, laddare. Inkl. väska

FOCUS

89€

(norm. 149€)
FOCUS NATURE 8x42 kikare
Gasfylld, vattentät

CANON IXUS 110IS
28 mm vidvinkel, 4x optisk zoom, optisk bildstabilisering, HD filmning

249€

Canon

499€

CANON HF-10 FULL HD FILMKAMERA
Snygg och kompakt. 16Gb internminne, 3,1 milj pixels stillbilder
Inkl. väska

-15%

SONY

SONY SR55 FILMKAMERA
40 Gb hårddisk
Inkl. väska

249€

fr. **39€**

DIGITALA RAMAR
7" och större

Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623 • vard 9-17 • lörd 10-14 www.gefoto.fi

Välkommen till min nya butik!
Susanne Karlsson

NY BUTIK

ÖPPNAR I SITTKOFF

(f.d. övre delen av GeFoto)

fredag 13 november kl 10.00

Öppningsdagen öppet till 18.00

Erbjudandena gäller fredag 13-lördag 14/11 så långt lagret räcker

NewHouse Basic
SKJORTOR
Enfärgade **75€** (85€)
Randiga **79€** (89€)

KLÄNNING
St Martins
Allagra **49€**
Orient **89€**

Alla Colours **STRUMPBXYOR 13€** (16,50€)

So Good, So Right, SoFia

SITTKOFFS GALLERIA TEL 23 990 ÖPPET VARDAGAR 10.00-17.30, TORS DAGAR 10.00-19.00, LÖRDAGAR 10.00-15.00

BARNSIDA

barnsidan@nyan.ax

ESKIL HAR MÅLAT.
VILKA FÄRGER I PALETTEN HAR HAN ANVÄNT?

Mörker, smugglare och en massa tid

Barnsidan bjuder på några boktips i dag. Det är böcker av finlandssvenska författare.

Mörkerboken

av **Hannele Mikaela Taivas-salo** och **Lena Frölander-Ulf**
Prinsessan Liten bor ensam i sitt stora slott med sin hovmarskalk. Hon älskar att läsa och mysa. Men hovmarskalken skrämmer upp henne med allt vad som finns utanför slottet och som hotar henne. Till slut springer prinsessan ut ur sitt slott och rakt in i hemskheterna. Eller?

Ikonsmugglarna

av **Arlette Starck**
Boken handlar om två pojkar i 11-årsåldern, Anders och Kricke, som har en detektivbyrå tillsammans. En dag dyker ett grekiskt fartyg upp i hamnen och några lådor med okänt innehåll från Grekland ligger i en paketbil. Och av en

Boktips. Barnsidan tipsar om några spännande böcker.

Foto: STEFAN ÖHBERG

händelse kommer de Stilet-Erik på spåret.

Dygn har 179 timmar

av **Birgitta Boucht**
Vera är en tids-forskare. Hon forskar i vad tid är egentligen.

Hon märker att alla människor har olika tid. Några slåss med tiden och andra är vän med den. Och under ett dygn räknar Vera timmarna som visar sig vara många fler än 24.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

recept:

KORVAR I DEG!

DU BEHÖVER:

SMÖRDEGS-ELLER BLADDEGSPLATTOR (FINNS I KNACKKORVAR FRYSDISKEN)

TINA SMÖRDEGSPLATTORNA.
EN PLATTA RÄCKER TILL UNGEFÄR 4 KORVAR.

SKÄR PLATTORNA I BITAR.

RULLA EN DEGREMSA RUNT VARJE KORV.

GRÄDDA I UGN 225°C
I CIRKA 15 MIN.

GODA ATT ÄTA OCH LÄTTA ATT HÅLLA!

Jag vill bli en som lagar choklad. Agnes Lundell, 7 år, från Vårdö.

Jag vill bli frisör. Emira Johansson, 11 år, från Mariehamn.

Jag vill bli jordbrukare. Anton Parkkinen, 9 år, från Mariehamn.

VÄLKOMMEN TILL SUPERMARKET KANTARELLEN

Besök gärna vår hemsida!
www.kantarellen.ax

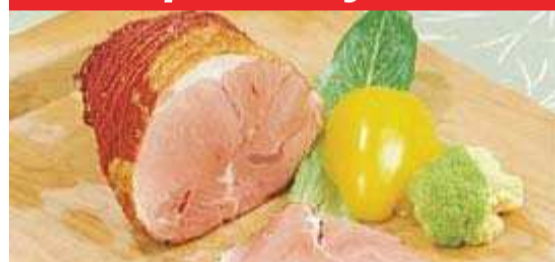
VI HAR NU
EN SNABBKASSA
FÖR

MAX 10 VAROR

TIPS OCH
LOTTO TAS EMOT
BÅDE I

**SNABBKASSAN
OCH KASSA 1**

Supererbjudandena gäller torsdag 12 NOVEMBER – söndag 15 november

WIENERKORV
DAHLMANS

6⁹⁵
KG

Supererbjudande!
UGNSKASSLER

1,2 KG, MARINERAD, POUTTU

3⁹⁹
KG

FARINBULLE

0⁸⁹
ST

Supererbjudande!
ENTRECÔTE
GARANTIMÖRAD, INHEMSK

16⁵⁰
KG

LÖKSILL
540 G, ABBA
3,61/kg

1⁹⁵
ST

YTTERFILÉ
NÖT
CA 3,5-4 KG HEL,
TYSKLAND

9⁹⁰
KG

Supererbjudande!

ANANAS
COSTA RICA

0⁹⁹
KG

 -förmån

KYCKLINGFILÉ
STRIMLAD
450 G, MARINERAD
Utan Plussakort 4,48/ask

2⁹⁹
ASK

VARDAGSOST
750 G, VALIO
Utan Plussakort 3,34/st

2⁸⁹
ST

 -förmån

Supererbjudande!
PAMPERS BLÖJOR
32-66 ST EKONOMIEPACK

9⁷⁰
PKT

Utan Plussakort 10,90-13,50/pkt

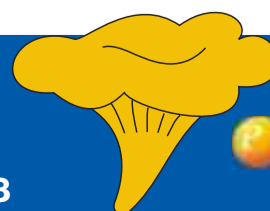
LANT- FLER-
KORNS- & KROSS-
BRÖD
500-535 G, SKIVAT, VAASAN
Utan Plussakort 1,42/påse

1¹⁹
PÅSE

Alla supererbjudanden gäller så långt lagret räcker!

K SUPERMARKET

KANTARELLEN
Nya Godbyvägen tel. 32 840
Månd-fred 9-21, lörd 9-18, sönd 10-18

 för dina inköp

Maria Nykvist
Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Allt kan hända inom fotboll. Det finaste man kan göra som fotbollstränare är att träna ett landslag. Så att få ett sånt uppdrag är självklart en dröm.

ROBERT DAHLIN OM RYKTET ATT HAN KAN BLI FINLANDS NÄSTA FÖRBUNDSKAPTEN

De har skrivit åländsk travhistoria

HÄSTSPORT. I flera års tid har Carina Karlsson och Mari Stefansdotter grävt i arkiv, letat genom privatpersoners fotoalbum och fått historier berättade för sig.

Nästa vecka kommer resultatet av deras forskande om Åland hästavelsförening ut – Hundra år i hästvåg. En bok full av fakta, anekdoter och bilder om finnhästens och travets framfart och tillbakagång på Åland.

Gamla arkiv, årsberättelser, tidningsartiklar, fotoalbum och muntliga berättelser om åländskt trav och hästavel. Det har uppslukat upp stor del av Carina Karlssons och Mari Stefansdotters liv i tre års tid. De har gjort en, vad de själva kallar, unik regional kartläggning av hästavelns och travets historia.

– Vad jag vet finns det ingen liknande i hela Svenskfinland, säger Mari Stefansdotter.

Lanseras nästa helg

När Nyan träffade de två för ungefär ett och ett halvt år sedan fanns det en lucka i deras kartläggning från mitten på 1930-talet och 30 år framåt. Nu är den luckan fylld och boken är på tryckeriet och kommer att lanseras på Ålands bokmässa nästa helg.

– Det som inte gick att hitta i arkiv har vi fått höra från dem som fanns med på den tiden. Bland annat så har **Aldur Eriksson**, Mr Trav och en riktig hästkarl, varit till stor hjälp. Jag känner ingen med ett sådant minne, säger Carina Karlsson.

Tidigt ute på Åland

Men historien tar fart redan i början av 1900-talet då det fastställdes hur ett hundraprocentigt finsk kallblod, finnhästen, skulle se ut. Finnhästen

Forskat. Författarna bakom "Hundra år i hästvåg" Mari Stefansdotter och Carina Karlsson är på landskaparkivet och lämnar över material som de har använt sig av i arbetet med boken. Landskapsarkivarie Stefan Berggren hjälper dem att bära.

var då, och i många decennier framöver, den populäraste rasen på Åland både till bruk och till trav. Och strax därefter, 1910, grundades föregångaren till Ålands hästavelsförening, Ålands Hingstförening.

– På Åland var de jättetida med att förstå vitsen med aveln och redan 1907 hölls det en hästutställning i Godby, säger Carina Karlsson.

Att ålänningarna var så tidiga tror Karlsson beror på att det fanns gott om hästintresserade penningstarka personer här men också de gamla hästtraditionerna på Åland. Till exempel så fanns det re-

dan på Gustav Vasas tid ett stuteri i Kastelholm.

– Ja, och så såg de travet som något som skulle förädla rasen. Travet blev ett måtverktyg på hur väl aveln fungerade. Man kan säga att travet blev en utslagsgivande faktor för att förädla rasen, fyller Mari Stefansdotter i.

Travet en publiksport

Och just travet var en riktig publiksport på den tiden och flera årtionden framöver.

Tre gånger om året ordnades det istrav ute på i första hand Slemmern med en publik runt 400-strecket, och 1949 invigdes travbanan på Åland och

då vallfärdade publiken dit.

– Hästkarlarna på Åland på den tiden uppmärksammades som stjärnor, säger Carina Karlsson.

Varmblodet en lyxartikel

Men i slutet av 60-talet gick finnhästen ur mode. I jordbruket ersattes den av maskiner och på travbanan av det smidigare, snabbare varmblodet.

– Att skaffa sig ett varmblod som bara skulle användas som travhäst ansåg folk vara som att skaffa sig en lyxartikel som en snabb bil ungefär. Det gjorde man bara inte och intresset för travet föll enormt och finn-

hästaveln försvann helt, säger Mari Stefansdotter.

Sedan dess har Ålands hästavelsförening i stort sett bara haft trav på sin agenda, men från och med i år har man breddat verksamheten och vill gärna ha med ridsporten.

– Föreningen knegar på skulle jag vilja säga. Den blomstrar kanske inte men den dör heller inte ut, säger Carina Karlsson.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Viktiga årtal

1907 – stamboken för finnhäst öppnas, stamboksintagning i Godby

1910 – Ålands Hingstförening bildas

1922 – Ålands Hästavelsförening bildas

1927 – det första damloppet körs på Åland

1933 – Ålands Hingstförening och Ålands Hästavelsförening går samman och kallar sig Ålands Hästavelsförening

1949 – travbanan i Hindersböle byggs

1956 – första totalisatortravet på Åland

1969 – de första varmbloden tas i stambok på Åland

1986-87 – travbanan byggs om för att vara godkänd för toto-spel

2001-02 – ny stor ombyggnad av travbanan för ATG-spel (svenskt toto)

Bidragit med historier.

Från Bjarne Bock, Aldur Eriksson och Erland Jansson, alla tre stöttepelare inom föreningen. Både Aldur och Erland har varit till stor hjälp som källor i boken. Fotot kommer från Ake Walls bildarkiv, och är från 1980-talet.

Landskapshingst anno 1936. Vaaran-Hurta var den första så kallade "landskapshingsten", alltså en avelshingst som landskapet ägde. Dessförinnan var det Ålands hästavelsförening som stod för inköpen och dessförinnan Ålands hingstförening.

ÅSSF-skyttar tränade med eliten

SKYTTE. ÅSSF-skyttarna **Elin Liewendahl**, **Andreas Virtanen** och **Mathias Nordberg** var i helgen på ett elitläger i Vierumäki under ledning av juniorlandslags-tränaren **Pasi Wedman** och elittränaren **Rabbe Österlund**.

I den tävling som avslutade lägret, och där 28 gevär-, pistol och viltmålskyttar deltog, vann Nordberg och Liewendahl sina klasser och en febersjuk Virtanen kom på tredje plats i sin klass. (mn)

Okej med politisk reklam inom idrotten

ISHOCKEY. IFK Mariehamns ishockeyherrar har reklam för partiet Obunden samling på sin utrustning. Att ett politiskt parti sponsrar ett idrottslag menar Ålands idrottsförbunds sportchef **Jani Westerlund** är tillåtet.

– Det finns inga skrivna regler som säger att politiska partier inte får sponsra idrottslag, men moraliskt så är det kanske inte helt rätt, säger Westerlund till Ålands Radio. (mn)

TENNIS

Höstcupen 7 nov

PS 16

1:a omg: Josefine Nordlund-Pontus Hägglund 6-0,6-1

Arash Mahmoudi-Fredrik Holmström 6-3,6-2

Victor Enberg-Oskar Flodin WO

Semifinaler: Thomas Överström-Josefine Nordlund 2-6,6-4,6-3

Victor Enberg-Arash Mahmoudi 6-2,6-1

"Tröstfinal" Fredrik Holmström-Pontus Hägglund 6-4,6-4

Final: Thomas Överström-Victor Enberg 5-7,6-4,6-4

FS 14

1:a omg: Frida Olsson-Elin Sjöström 6-0,6-0

Emilia Ekvall-Noora Nordin 6-1,6-0

"Tröstfinal" Elin Sjöström-Noora Nordin 10-8,4-10,10-2

Final: Frida Olsson-Emilia Ekvall 6-4,7-5

PS 10

Tim Schauman-Catherine Nordlund 6-7,10-7,10-5

Axel Eriksson-Otto Byman 6-2,4-6,12-10

"Tröstfinal" Otto Byman-Catherine Nordlund 10-6,10-6

Final: Axel Eriksson-Tim Schauman 6-1,10-2

Minitennis deltagare: Jonathan Hollsten, Zacharias Forsström, Casimir Ekholm, Elias Haldin, Gabriel Martens, Anton Björkén, Lukas Forsström och Costin Moise.

BRIDGE

Mariehamns Bridgeklubb tävling 9 november, 7 deltagande par.

1) Ted Jansson/Lennart Pettersson 61 p, 2) Gloria Jährén/Roger Rothberg 57, 3) Karl-Olof Gustafsson/Ben Öhberg 53.

DART

Klubbtävling, 9 november, 7 deltagare

1) Kim Brandt, 2) Emanuel Hägg, 3-4) Kenneth Brunila, Lilian Lampén

Bästa utgång: 100 Kim, Minst pilar: 15 Kim Brandt, 180: Kim 1 st

SKYTTE

Rörligt mål 10 m. 30 långsamma och 30 snabba lopp. Maxpoäng 600.

A klass: 1) Ted Holmström 549 p, 2) Björn Kjellin 372 p.

A 60: 1) Håkan Lindroos 431 p.

A 70: 1) Jens Harberg 417 p.

Ryktenas man. Enligt fotbollskanalen.se är det Robert Dahlin, tränaren bakom Åland Uniteds ligaguld, som tar över som förbundskapten för Finlands fotbollsdamer när Michael Käld lämnar vid årsskiftet. Arkivfoto: JENS FINNÄS

FOTBOLL. Åland Uniteds förre tränare Robert Dahlin uppges bli ny förbundskapten för Finlands damlandslag vid årsskiftet. En uppgift som enligt honom själv inte stämmer. –Det är kul att blandas med sådana rykten, men jag har inte ens fått någon

med Åland United. Men det finns inget som är förhandlat och klart, säger han
Inget som är förhandlat och klart, betyder det att det har förts diskussioner mellan dig och bollförbundet?

–Allt kan hända inom fotbollen. Det finaste man kan göra som fotbollstränare är att träna ett landslag. Så att få ett sånt uppdrag är självklart en dröm, men just nu ligger mitt fokus på att träna Brommapojkarna, säger Dahlin.

Ingen kommentar

Petri Jakonen, direktör för toppfotbollen inom Finlands Bollförbund väljer att lägga locket på om Dahlin
–Jag har ingen kommentar till det. Just nu ligger fokus på Armenienmatchen (21/11), säger Jakonen.

Robert Dahlin, tränaren som förde Åland United till damligaguld den här säsongen, avlöser vid årsskiftet Finlands nuvarande förbundskapten Michael Käld.

Det skriver fotbollskanalen.se på sin hemsida. En nyhet som vidare kopplades ut över hela Sverige via TT, Tidningsarnas telegrambyrå.

Själv säger Dahlin att han inte ens fått någon förfrågan från Finlands Bollförbund.

–Ryktena kommer säkert från att jag har uppmärksamhets mycket för mitt arbete

Asumaa blir historisk

FOTBOLL. Europeiska fotbollsförbundet UEFA har utsett lemlänningen **Tony Asumaa** till huvuddomare i Europa League-matchen mellan skotska Celtic FC och Hapoel Tel-Aviv FC från Israel. Matchen spelas onsdagen den 2 december på legendariska Celtic Park som har en publikkapacitet

på 60 506 personer.
I och med denna match blir Asumaa historisk inom finländsk fotboll. Han är då den domare i Finland som dömt flest UEFA Cupen/European Leaguematcher genom tiderna.

Matchen på Celtic Park blir Tony Asumaa femte match i årets Europa League. (mn)

Sandvärn slutar med fotbollen

FOTBOLL. Umeå FC:s **Erik Sandvärn**, som tidigare spelade i IFK Mariehamn, har bestämt sig för att sluta med fotbollen.

–Det är mycket som talar för det och det har jag också meddelat klubben, säger 34-åringen till Västerbottens Folkblad. (mn)

Haapala klar för Tampere United

FOTBOLL. **Tuomas Haapala**s fotbollskarriär fortsätter i Tampere United. HJK erbjöd honom inget nytt kontrakt, så han lämnar den nyblivna mästarklubben utan transfer-summa.

sade många matcher på grund av skador.
30-åringen har tidigare även varit kapten i MyPa och spelat för Sandefjord i norska ligan. På 190 matcher i fotbollsligan har han hittat målet 17 gånger. Bland meriterna finns tre A-landskamper. (FNB)

Källan. Fotbollskanalen.se släppte nyheten om att Robert Dahlin ska bli ny förbundskapten i Finland. En nyhet som varken Dahlin själv eller Finlands Bollförbund bekräftar.

Stor nyhet. Nyheten om att Robert Dahlin kan vara aktuell som ny förbundskapten för det finländska damlandslaget i fotboll skickades ut via TT och hamnade snabbt på de flesta svenska tidningarnas websidor.

Sportens kom ihåg

agility.ax: Träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6 december. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel 040 505 1037.

agility.ax: Höstmöte 26 november 19.30 på ÅKD:s kansli. Servering. Alla medlemmar välkomna!

IFK Mariehamns ishockeysektion: Stadgeenligt årsmöte onsdag 25 november klockan 18.00 i Islandias Cafe Nedsläppet. Välkomna.

IFK Mariehamn orientering: Höstmöte torsdag 12 november 18.30. Idrottsgårdens konferensrum. Alla upp.

Ridsport: Hopptävlingar på Stall Aftonsol fredag 20 november 18.00 till cirka 21.00. Klasser 40/50 cm clear round, 60/70 cm A:1d, 80 cm A:1d och 90 cm A:1d.

RK Sleipner: Hopptävling 22 november 12.00. Klasser: 1) 50

cm (RYTTARE som ej startat 70 el högre och ej startar klass 2), 2) 70 cm (RYTTARE som ej startat 90 el högre och ej startar klass 1). Proposition finns på hemsidan. Ann senast ti 17.11 kl 20 via hemsidan, mail sleipner@aland.net eller tel 13418. Frågor: Sussi 040-7523903.

ÅID-skidor: Intresseanmälan till gemensamt skidläger i Orsa Grönklätt alt Idre den 3 - 6 december görs senast vecka 47 till Stig 040-5935444. Vi åker med egna bilar och står för kostnaderna själva.

ÅID-skidor: Intresserade av VM på skidor för veteraner i Falun med start 20 februari gör en intresseanmälan till Lennart 040-8657070 eller Stig 040-5935444 senast onsdag nästa vecka. Skidlicens måste lösas.

ÅMK Folktrace: Höstmöte på Karl-Ers i Bjärström på söndag 18.00. Alla nya och gamla välkomna. Vid frågor ring Åse 04575243908

ÅSSF: Sportskytteföreningens stödskytte med luftgevär, 10 m. 20 skott, cup 4, tisdag 17 november 13.00 i Bredmo skyttehall.

V75 Gävle

Lördag 14 november

En final-V75:a följs av ännu en denna lördag. Samma sak med jackpot! Föga oväntat blev Breeders' Crown-finalerna i Eskilstuna så lätta att klura ut för många V75-spelare att utdelningen på fem rätt frös inne ännu en gång.

Hela 25 miljoner vandrar på det viset vidare till veckans Gävle-omgång, som förutom finaler i samtliga rikstotoklasser innehåller ett kul sprinterlopp för den yppersta kallblodsleten.

I det sistnämnda ska **Järvsöfaks**, vars pensionering vid årsskiftet obehagligt närmar sig, försöka ta seger nummer 200 i en fullständig fenomenal karriär.

"Mjölkloppet", som körts i Gävle varje år sedan 1982, har Järvsöfaks och **Jan-Olov Persson** vunnit fem gånger förut.

Lopp 7. V4-1. V75-4. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 Barals It - Untersteiner J d3022 13,3a
 - 2 Marshal Hackstable - Svensson C 06112 13,1a
 - 3 Daytona Ås - Kihlström Ö 11120 14,6a
 - 4 Alvena Pampas - Lennartsson P 12221 14,3a
 - 5 Noah V.V. - Söderkvist S d2112 14,9a
 - 6 Rulle Ru - Linderöth P 11d1d 14,3a
 - 7 P.A.Surprise - Stolt K 01424 15,0a
 - 8 Sally Sea - Svanstedt Å 11123 14,0a
 - 9 Roach - Degiorgio C 52111 13,9
 - 10 Makes People Talk - Bergh R 82220 15,6
 - 11 Excellent Step - Untersteiner P 10163 15,0a
 - 12 Gills Abbe - Uhrberg T 0d21d 14,5a

Rank: 4-6-2-3-12-8-9-11-5-10-7-1

VINNARTIPSET. Alvena Pampas har varit tvåa i ett rikstotolopp i V64 och det här blir hans premiär i "riktiga" V75. Endast tre år är han, men redan en brådmogen kille med hår på bröstet. Har ännu inte matchats mot värstingarna i sin åldersklass.

Lopp 4. V5-3. V75-1. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 Focus Ås - Ohlsson U 01513 12,9a
 - 2 Highland Queen - Svanstedt Å 2114d 13,7a
 - 3 Express Amok - Wallin T 01122 12,9a
 - 4 Ridgehead Cahore - Olsson D 00112 12,6a
 - 5 Ecco Flax - Frick J 00626 12,6a
 - 6 Trade East - Adielsson E 13111 13,1a
 - 7 Vinnalt Herkule - Kontio J 13d11 12,8a
 - 8 Tjacke Gold - Persson H K 63215 14,0a
 - 9 The Champ - Bergh R 21546 13,1a
 - 10 Cloria Victis - Ingves P 04120 13,5a
 - 11 Sundbo Lava - Eklöf B 3011d 12,3a
 - 12 Rambo Lambo - Kihlström Ö 06111 14,5a

Rank: 6-4-2-1-11-5-3-10-8-7-9-12

SPIKEN. Finalkonkurrensen är naturligt nog skarp, men det synes svårt att hitta något allvarligt hot mot **Trade East** och hans trevliga vana att samla segrar på hög. Sedan valacken hamnade i Hans Adielssons stall i vintras har han varit säker som ett lås i loppen och vunnit i nio av tio starter. Sjätte spår bakom bilen är normalt inte det bästa, men Trade East frontade lätt från ett sjunde i förra V75-starten och komert säkerligen att blanda sig i spetskampen nu också.

Lopp 5. V5-4. V75-2. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 Monday Morning* - Linderöth M Å12011 12,4a
 - 2 Brianson - Melander G 113d1 13,6a
 - 3 Taste of Cocktail - Ivarsson M 23d53 13,4a
 - 4 Carmen Sund - Nygren P 27262 15,3a
 - 5 Coldplay Pellini - Uhrberg T 10142 13,0a
 - 6 Precious Value - Söderkvist S 36100 14,6a
 - 7 Quattro L.G. - Adielsson E 2121d 14,0a
 - 8 Bone Scoop - Untersteiner P 60430 13,5a
 - 9 Cocktail Sander - Kontio J 13122 14,8a
 - 10 Maggan S.E. - Svensson He 43230 13,5a
 - 11 Pamona - Sundberg H-O 0511d 13,4a
 - 12 Stensro Julius - Jansson T 06216 12,7a

Rank: 1-7-5-6-3-9-12-11-8-10-2-4

VINNARTIPSET. Knepig klass II-final. Vi är inte helt tillfreds med att **Monday Morning** lottats till innerspåret, men tippar ändå Åby-hästen med hans uppseendeväckande starka segerlöpningar på slutet i färskt minne. Någon oljad bixt direkt i starten är valacken inte. Mikael Å Linderöth får inrikta sig på att komma ut i andra spår snarast möjligt, för ledningen tvivlar vi på att ekipaget tar. Monday Morning kan grovjobba själv om så krävs.

Lopp 6. V5-5. V75-3. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 D.J.Seabrook - Bergh R 23111 12,2a
 - 2 Witness to History* - Jansson T d2635 11,5a
 - 3 Swept To Victory - Kihlström Ö 15532 11,2a
 - 4 S.J.'s Photocopy - Ohlsson U 40653 11,4a
 - 5 Debbie Brodda - Adielsson E 23640 10,8a
 - 6 Olganina* - Söderkvist S 14310 11,6a
 - 7 Commander Crowe - Ingves P 13221 10,1a
 - 8 Smashing Klipp - Sundberg H-O 60020 11,0a
 - 9 Livi Barcelona - Johansson T 10424 11,8a
 - 10 Jodas Julia - Lennartsson P 64241 11,7a
 - 11 Carmel* - Goop B 12161 11,2a
 - 12 Nuage de Lait* - Svanstedt Å 02740 11,5a

Rank: 7-5-1-3-10-11-4-12-6-2-9-8

SPIKEN. Medan stora delar av Sveriges travelit befinner sig på kontinenten stannar **Commander Crowe** här hemma, åtminstone tills vidare. Det lämnar vägen till en ny guld-viktoria öppen för den mäktige fuxen. Peter Ingves - landets proffsigaste lärling? - kör honom med bravur och vi darrar inte ett dugg på manschetten då vi spikar ekipaget.

Lopp 8. V4-2. V75-5. Trio. Tvilling. Auto.

- 1640:**
- 1 Mörtvedt Jerkeld* - Frick J 12161 20,0a
 - 2 Lomar - Svanstedt Å 21320 23,0a
 - 3 Fakse - Kontio J d2040 20,7a
 - 4 Nordgubben - Eklöf B 04255 21,3a
 - 5 Järvsöfaks - Persson J-O 11521 17,9a
 - 6 Vingbo Stjärn - Adielsson E 40120 23,8
 - 7 Arion* - Jansson T 22263 22,3a
 - 8 Hallsta Lotus - Ohlsson U 1d224 20,5a
 - 9 Tangen Scott* - Goop B 12122 21,6a
 - 10 Lome Stjärnen* - Kihlström Ö 21253 22,4
 - 11 Karlängs Elden - Linderöth P 4d106 22,9a
 - 12 Moe Tor - Olsson D 43340 22,1a

Rank: 5-1-3-9-8-10-2-4-6-7-12-11

VINNARTIPSET. En av svenskt travsports största karriärer - kanske den allra största - är på väg att ta slut. När nyårsklockorna ringer in 2010 faller kallblodens kejsare **Järvsöfaks** för åldersstrecket. Han gör det med åran i behåll även om förut chanslösa motståndare knaprat in på hans försprång i år.

Lopp 9. V4-3. V75-6. DD-1. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 Rubberman - Frick K 44123 12,4a
 - 2 Lark Kronos - Untersteiner J 00440 11,6a
 - 3 Magic Space - Kihlström Ö 1d131 11,2a
 - 4 Smash Express - Söderkvist S 66415 11,8a
 - 5 Chakir - Ohlsson U 23345 12,7a
 - 6 Super Khan - Olsson D 2d345 13,2a
 - 7 Simon Starlight - Goop B 11206 11,8a
 - 8 Pandoro - Adielsson E 13062 11,6a
 - 9 Speed Demon Love - Kontio J 5d245 12,7a
 - 10 Sweden Lundback - Jensen F 25114 12,9a
 - 11 Master Danchip - Svanstedt Å 24712 13,4a
 - 12 Lamborghini S.T. - Lennartsson P 42123 12,9a

Rank: 3-11-12-6-8-7-1-4-2-5-10-9

VINNARTIPSET. Magic Space svek oss som V75-spik på Romme, för att bara en vecka senare åter briljera med att enkelt tvåla till fem av motståndarna i denna final.

Lopp 10. V4-4. V75-7. DD-2. V3-1. Tvilling. Auto.

- 2140:**
- 1 Imola November - Olsson D 70051 13,8a
 - 2 Hanoi* - Adielsson E 11031 12,0a
 - 3 Mr New Dawn - Sundberg H-O 61123 11,6a
 - 4 Tom Raider - Lennartsson P d3202 12,1a
 - 5 Local Conch* - Jensen F 12511 12,9a
 - 6 Min Narkissos - Uhrberg T 00524 12,7a
 - 7 Access Tooma - Hanné T 05100 11,9a
 - 8 Cash Winning Vita* - Svanstedt Å 16311 10,7a
 - 9 Q.Forty Five - Redén D 50332 12,1a
 - 10 Speedy Gold - Östman J 31130 12,4a
 - 11 Big Star - Kihlström Ö 50322 11,2a
 - 12 Cleo Nalan - Söderkvist S 14253 11,8a

Rank: 2-8-5-7-3-4-1-9-10-11-12-6

VINNARTIPSET. Silverfinalerna är i princip alltid täta och spelstimulerande. Den här utgör inget undantag. Utgångsstrecket placeras hos **Hanoi**, som från ett ypperligt utgångsläge blir svår för övriga att hantera. Den segerugne dansken kämpade storstilt utvärdigt om ledaren senast och är bevisligen på topp.

BO YNGVESSON/ TT SPEKTRA

V75-förslag:

Avd 1: 6
Avd 2: 1, 7, 5, 6, 3, 9, 12, 11
Avd 3: 7
Avd 4: 4, 6, 2, 3, 12, 8, 9, 11, 5
Avd 5: 5, 1
Avd 6: 3, 11
Avd 7: 2, 8, 5, 7, 3, 4, 1

STORA systemet: Hästar i halvfet och kursiv stil; 2016 rader. (Insats: 1008 kr)
Lilla systemet: Hästar i halvfet stil; 224 rader. (Insats: 112 kr)

torget.ax

Ålands största köp- och säljmarknad!

 = bilder finns på torget.ax

Telefon dygnet runt:

0600 91 219 5,05 € + lsa

SMS:
Skriv TORGET barnvagn säljes,
tel 23 444 till 173 521 0,95 €

torget.ax

Ladda upp bilder, annonsera flera veckor,
ändra eller ta bort din annons

Priser för privatpersoner:

Annons i tidningen & på torget.ax 0 €
Bild på hemsidan 0 €
Bild i tidningen 10 €
Signatur svar 10 €
Faktureringsavgift tillkommer på fakturor under 33 €

Pontiac Parisienne 4dht. -66, canadagjord, fullsize, bra brukskicks, rostfri. Tel04573858609, flusstrotter@hotmail.com

Fiat Uno - pärla Riktigt prisvärd Fiat Uno -88. 125tkm. Nästan nya s- och v-däck. Snabb och pigg. Startar jämt!. 500€ Tel0503300425, mats@tvm.ax

Volvo v40 2.0T -99, 157 tkm, S- o. V-däck. Fräsch och välvårdad. Komplet i fyllid servicebok. Ring för mer info!. 6400€ Tel0408614255

Nissan Primera 2,0 -98, medk.110tkm, dragkrok, nya v-däck, nybes.u.a, fint skick. 4800€ Tel0405561569, pjl@aland.net

Nissan Primera 1,6 -94, bra skick, rostfri, sommar- o vinterdäck. Hade tänkt 1500€ men billigare vid snabb affär. 1500€ Tel04573858611, nnd_sound@hotmail.com

Vinterdäck 4x114,3, 155x80x13, kördna en vinter. Suttit på en Mazda 323. Priset är förhandlingsbart. 120€ Tel0407644397

tak
ALLT MELLAN
golv

ARBETSBELYSNING

Arbetsbelysning
38 W. Godkänd för utomhusbruk - IP44. Slagtälig och kraftig design lämpad för byggarbetsplatser och verkstäder. 1,8 m oljebeständig gummikabel. Eluttag på baksidan, max 3000W. Lågenergijulkälla

41,50€

BYGGVARUHUSET

TFN +28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD 7-18,
TORS 7-20, Bygglaget 7-18, LÖRD 9-15
www.byggvaruhuset.ax

MERA ÖPPET - TORS DAGAR 7-20

Cabriolet Ford Ecsort cab-89. Mycket bra skick, bytt kamrem spännare oljor mm. Lättmetalfälgar, nya vinterdäck. RS kjolpaket medföljer. 3500€ Tel04575300956

VW Caddy 1,9 TDI -06, 105 hk, DSG automat, AC, stora stereopaketet, gummimatta i skåp, aluminiumfälgar, nyservad, olja & kamrembyte gjord. 13500€ Tel0408234392

Bmw 528 1997 /M5 Bil i kanonskick med M5 läderinred. Bra v-däck, klima, M5 265&235x18, drag, Pioneer, ca 252tkm. Pris kan diskuteras. 10500€ Tel04575243789, magnus.hjulstrom@aland.net

Volvovaritet! Dubbelsidig ljusskylt ca 80x80 cm passande i garaget hos en seriös volvoentusiast, cirka 60- 70-tal! Utgångspris 80€, ge bud!. Tel0405560937

BMW 528 1997/M5
Bil i kanonskick med M5 läderinred. Bra v-däck, klima, M5 265&235x18, drag, Pioneer, ca 252 tkm. 10.500€ Pris kan diskuteras. Tel0457 524 3789

Cab Opel Astra cab, snål 1,6 i, 1997, 105 tkm, toppskick, elhissar, stereo, elcab, 5 pers, abs, krokkuddar, met., alu, sportstolar... 4700€ Tel04575604822

Renault Megane Coupe m -98, besiktad, nya sommardäck + vinterdäck, avtagbar dragkrok, färg ljusgrön. Körd 152 tkm. Snygg o lättkörd. 3000€ Tel04570941920

King-cabnavara 2,5td0197000km. 16000€ Tel04570229276

Däck Vinterdäck 4st 12", 4st 13" i bra skick. 50€ Tel04575958087

2st v-däck 155/80-13 Semperit medkörden ca.200km, nypris 74e st. 100€ Tel+3584573135540

4st vinterdäck Obet. använda vinterdäck. Dubbade Michelin 165/15/86. 120€ Tel0400430174

Mercedes Benz 62 coupé, 2 dörrar (vet.bes.). Billig vid snabb affär. Tel0408125611

Billig bil. Pigg bensinsnål Peugeot 306 XSI -95 svart. Tel018176 38, 04575221638

Vinterdäck 4st dubbfria utan fälg 15". Barum/Polaris 2 M+S 185x65. Fransk tillv. End. anv. tot. 3mån. under säsong 07/08 o 08/09. Tillv.-07./Janne. 150€ Tel34403, 0405018573

King Cab -91. Usa modell med mycket utrustning. 500€ Tel04573424023

Audi A4 Ring vid mer info. Te 104573430172, 0407654328

Gammal goding VW Jetta 81 fungerar fint. Billig bil, besiktad, s+v däck på fälg. 300€ Tel19586, pbdesign.paul@gmail.com

Golf 2 delar kylarflät, extraljusgrill, nya lyktor, bakljus, 2 dörrar, torkarmotor, mm.. 60€ Tel04575300628

PEUGEOT 405 M16

Besiktad, Nyren. motor. Mkt delar bytta. Clarion Tv-enhet DLS-framsystem m.m. medföljer. 999€ Tel04575957652

Vinterdäck Nästan nya! Fyra stycken dubbfria Hankook 205/55R16 91H utan fälg. M+S. Säljes pga jag har köpt dubbat. 60€ Tel04573424782, sebastian.joelsson@aland.net

► Båtar

• Säljes

Blir den på Åland Snipa 51 fot 15,45 meter lång 3,5 bred 1,2 djup. 150 hp Ford diesel. Marschfart ca 10 knop. Helt överbyggd. Flytande sommarstuga?. 8500€ Tel04573426772, jimmy.jimmyeriksson@gmail.com

Utombordare Tohatsu 90hk direktinsprutad 2 taktare 2006. 3000€ Tel04573420538, 49797

Getasnipa med en Yanmar 2QM20 säljes. Ett år gammalt kapell, kartplotter, ny startmotor. Trailer ingår. 5000€ Tel0407380763

Träbåt 6,4m gavelbåt med ruff & kapell. 2 cyl 14 hk Yanmar 1979, defekt motor (toppocket, annars ok). Tel0404851599

Trailer för ca 7m motorbåt, 2axlad med alufälgar, vinsch, ej reggad. Tel0407195823

► Cyklar Mopeder & MC

• Säljes

Bmw K1200S-05 1300m nyskick, original 167 hk. Pedantsköt 13000 km. En riktigt lättkörd sporttourer. 12000€ Tel0409006732, 15275, sorenindholtm@hotmail.com

Hayabusa Suzuki Hayabusa -99 174 bhp i fint bruksskick. 7000€ Tel04573587892

Hayabusa Suzuki Hayabusa -99 turbo Mcx-550 turbokit +mm byggd för dragracing. Tel04573587892

Moped CPI SX50 -07 Fin CPI SX, årsmodell-07. Gått cirka 7500km, och är i fint skick. Har bl.a nya speglar. Ring eller maila gärna för mer info!. Tel0408408596, Thomass-i@hotmail.com

Kawa 650 -81 I brist på vinterförvaring åker hon ut! Fin 650 kubikare från det tidiga 80-talet med det rätta ljudet. Suverän som förstahoj. 1800€ Tel0400293299

Bmw 320i, 2005 Metallmörkblå, nya modellen. 70 tkm. Advantage paket. S+v-däck. Fräsch och välvårdad. Ring efter kl.16 för mer info. 22900€ Tel0400595763, pernilia.sviberg@gmail.com

King Cab -87. Rostfri men lite småbulor. S+v-däck. Bra skick. 2500€ Tel04573424023

VW Golf -96 1.8 bensen, ABS, AC, airbag, komplett servicebok. Ring för mer info. 2500€ Tel0400521244

Ford Taunus-75 -1,6 Originalbil i bra skick, aut-växel, ny kamaxel o vattenpump mm. Nya o beg. delar följer med, gul, avreg. 900€ Tel04575300628

Ford Sierra delar Motor o låda 1,6, mellanaxel 1,6, bakaxel 1,8, baklyktor, torkarmotor, baklucka mm. 100€ Tel04575300628

• Köpes

Vinterbil Söker en bakhjulsdriven bil som ska vara besiktad och registrerad. Max 500€. Tel04573427991, jerry.danielsson@aland.net

Isbil köpes Bakhjulsdriven isbil köpes, måste fungera. Tel04573420735, robin_ftw92@hotmail.com

Vinterdäck 185/60-70/R14 passande till VW Golf. Tel04573426993

Sittkärra Blå Emmaljunga Softy sittkärra med sufflett i mycket gott skick, två ryggglägen. 60€ Tel0407151808

Slalomhjälm Head slalomhjälm i juniorstl. säljes. 10st Tel12133, 0400822960

Säng Hög- och lågsäng i trä, bra skick. Priset kan diskuteras. 150€ Tel04575958087

Barncykel, gul, Crescent, renoveringsobjekt. Tel04573421776

Flickjeans 9st strl.116 i kanonskick. Pris för alla. 100€ Tel04573430520

Sänglåd i bra skick. 25€ Tel04573430520

3-hjuling jeepvagn med inbyggt musiksysteem. Fullt liggglä. Lättstörd. 50€ Tel0405019702, nrgolf@aland.net

• Köpes

Emmalj chassi sökes Behöver chassidelen till en Emmaljunga coronado... modeller från 1990 borde funka. Någon som vill bli av med till billig peng?. Tel0400680030, gunsol@aland.net

Spidermandräkt köpes för en 5-åring som är 111 cm lång. Gärna med tillbehör. Tel0400780555, 23088

MGF-dräkt Adidas röda o blå MGF dräkt (byxa+jacka) i stl. 134/140 köpes!. Tel12133, 0400822960

Barn- /hundgrind Har du och sälja en barn- /hundgrind i vitt stål? Bör passa i dörrbredd 90cm, men även en lite kortare kan tänkas. Tel0407504419, mi-mi2001@hotmail.com

► Barnartiklar

• Säljes

Spjålsäng Mio spjålsäng med Ikea madrasser i fint skick. 300€ Tel04573587892

Trappgrind ställbar till 86 cm. Ikea Patrull. 30€ Tel04573613996, pia.fagerholm@aland.net

Brio barnvagn Svart Brio Sing -09. Liggdel, sittdel, chassi, tre regnskydd ingår. Anv. ca 4 mån. Sittdel knappt använd. 430€ Tel0405689768

Regnkläder Jacka och byxor, stl 90. 10€ Tel04575701695

Ikea staffeli för kriter och med ritpapper med extra pappersrull. 5€ Tel0407047255

Skottkärra i metall model Randers, röd med gul ram. För barn upp till 6-7 år. 15€ Tel0407047255

Spjålsäng> utdragbar Utdragbar (spjäll)säng model äldre. Sandblästrat och lakerat i naturlack. Avtagbara spjäll. Madrass finns (som ny). 40€ Tel0407047255

Brandbilssäng + madrass, säljes, lite använd. Måtten på madrassen är 90x200cm. Ny pris 299€ nu. 100€ Tel0407093767, 23308

Babybilstol (märke Britax) köpt -07 i gott skick säljes. 0-13 kg. 60€ Tel0503472023

Barnvagn(+syskonsits) Emmaljunga barnvagn (kombi) i gott skick säljes. Syskonsits medföljer (om så önskas) eller kan köpas separat (10 euro). 100€ Tel0503472023

Barnbilstolar 3 st Maxi-Cosi bilstolar för större barn (kan användas som sittkudde) i gott skick. Endast 30/25 €. Tel0405771213, 14114

► Bilar

KROCKSKADOR?

Vi utför reparation av skador och lackering på din bil.

ÅLANDS BIL & DELAR

Grönbacka JOMALA.
Tel. 31 363, fax 31 976
info@bilodelar.com
bilodelar.com

• Säljes

Opel Omega 2,5 -94 Stor och rymlig bil, bra komfort, V6, automat, Sommar- och vinterhjul. 1500€ Tel0405426806

Nybesiktad Honda Accord -88 2,0L. Bra i motor o låda, regelbundet servad. Bes. okt, säljes i befintligt skick, s+v-d. Snabb affär, prutbart!. 690€ Tel04575300956

Peugeot 307, 2001 Silvergrå, 109tkm, komplett uppfyllt serviceprogram. 6000€ Tel04575291023

• Säljes

Yamaha 125 rd-77 Motor i bra skick, laddar ej, broms och fram måste fixas, bra renoveringsobjekt, registerad. 250€ Tel04575300628

Motorhispania Ryz 50 Motor nyrenoverad! Fint skick. Års 2007. Eller bytes mot skåpbil i samma prisklass. 1650€ Tel04573424846, 37846

• Köpes

Reservdelar Mottages/köpes billigt. Mopeddelar, mopeder, allt av intresse. Tel0408701186, jormafinnholm@hotmail.com

► Djur & Tillbehör

• Köpes

Innekabinbur. Kaninbur för inomhusbruk. Tel0405896163

Förstapponny Snäll och säker ponny helst kat B köpes el lånas på foder. Svar till Anki. Tel0405949187, anki@aland.net

• Säljes

Dragsle med skacklar för hund. 50€ Tel04573421776

Myskankor 5 hanar och 2 honor kvar! Kläckta 1.8, naturruvade. Helvita och svart-vita. 15€ Tel0407322980, 43544

Kattunge Svartvit 5 månader ung kattunge söker nytt hem. Tel38501, 04573429000

📺 Akvarium Säljer ett 60 l akvarium med mätten B:50 D:32 H:42cm. Pump medföljer om man vill. Säljes som obehörligt. Finns i Jomala. /Emma. 50€ Tel0408324120

📺 Bouvier-valpar Valparna är 3 månader. Föräldrar med goda utställningsresultat. De är registrerade, chippade och vaccinerade. 800€ Tel0442787588

📺 Cesar måste bort! Cesar måste flytta, lår, kastrerad hankatt, jättesnäll och gosig kille, går ej ihop med resten av katterna. Hem viktigare än pris!. Tel04573349720

📺 Irl röd settervalpar 8 st för lev v 47, vet bes, vacc och id märkta. Dolda fel förs. 3 år. Efter friska och sunda föräldrar. 10000sek Tel0046730976982, irishfairhaven@hotmail.com

📺 Hankatt 9-årig hankatt söker akut nytt hem, han är jättekkelig, social. Går bra ihop med barn, katter och småhundar. Tel0407497272

Transportbox i galler o kärria för transportboxar, ihopfällbar. Tel12593

► Elektronik

• Säljes

📺 19" skärm. 19" tjock Hitachi-skärm säljes. 15€ Tel04573613434

📺 Kamera Konica MR.640 Tele/Wide, Weather proof, Dual sensor, AF. Nytt batteri medföljer. Obet. använd. 50€ Tel04573314070

Philips 29" TV Philips "tjock-tv" 29" modell 29PT9113/12. 50€ Tel04575483266, jorgen@mtel.ax

📺 Kattunge Sköldpaddasmönstrad katthona 12 veckor gammal klar för hämtning! Kelig. Tel04573135416, 22416, mats.adamczak@gmail.com

Klätterställning, olika nivåer, sandlådor nya. Tel12593

Gardin och hylla för utställning i vitt siden m. pärlor. Tel12593

Långhåriga taxvalpar Valpar efter högt meriterade föräldrar. Svarta med röda tecken. 1000€ Tel0405249712, +46707617345, redtoptax@yahoo.se

• Övrigt

📺 Jul på landet. Mata getter och höns över julhelgen., watteros@watt.ax

Fodervärd lår fram Jag har en hane som är blandning mellan schäfer, rottwailer. Världens snällaste. Ring för mer info. Tel0403633214

Sällskapshäst sökes Onskar en sällskapshäst på foder till snäll gammal valack. Mycket utevistelse, god omvårdnad. Ej ridning. Anki. Tel0405949187, anki@aland.net

Medryttare söks Rutinerad medryttare söks till ridponny 152 cm under utb. Finns i Godby, gärna tränings o tävl intresserad. Tel04573613370, 0405949187

Halvtids fodervärd Dvärgpinscher/mellanpuddel blandras tiksvälp. fr.o.m efter nyår. Ring för mer info!. Tel0407025200

Erfaren medryttare sökes till 10-årigt varmbloodssto i Hammarland några dagar per vecka. Snäll att hantera o rida. Lite dressyrriden. För mer info ring. Tel0405129546

📺 Playstation 2 spel Alla i bra skick med manualer. Tex. Tomb raider legend, GTA: San andreas, Def Jam Fight for NY, Crash Tag team Racing. 20€/st. Tel0408708717, markus.marknaden@gmail.com

Nokia 6600 Slide Black Magenta med tillbehör. Säljes pga felköp. 190€ Tel0405741006

Video digital camera Obeg. Samsung video + digitalkamera 20xoptical Zoom extra opladdningsbatteri m.m. 230€ Tel0400723718

📺 Sony tv KV-29C5E Tjock tv i prima skick! Med stativ och hjul under, plats för extra utrustning, 2 scart-uttag, fjärrkontroll och bruksanvisning. 90€ Tel0405825888

Tjock-TV 2 st "Tjock-TV", en Hitachi och en Philips, 30€/styck. 30€ Tel0403562870

📺 Eizo 19 LCD "FlexScan S1901HK från Eizo blir vår testvinnare eftersom den är mycket bra rakt igenom hela betygskalan.". 150€ Tel0403249885

📺 DVD-spelare LG Säljer en LG DR7900M DVD-spelare i kanonskick! Regionsfri. Säljes som obehörlig. 40€ Tel04573587959, grolli_86@msn.com

📺 Stationär dator säljes. 2,5 GHz, 1 GB ram, 80 GB hård-disk. Win XP Pro. Helt ny dvd-brännare. I gott skick. 220€ Tel04573613434

PlayStation 3 80 Gb, en fjärrkontroll, 3 st spel + några demo. 3 mån gamalt. Säljes pga nya intressen. 350€ Tel32745, myrbacka@aland.net

► Fastigheter

• Uthyses

Gran canaria Lägenhet i Puerto de mogan på Gran canaria uthyses vecko- eller månadsvis. 250/vecka. 250€ Tel04573613920, kyliem_2007@hotmail.com

Möblerad etta En mysig möblerad etta ca 2 km från centrum uthyses från 1.12. Tvättstuga finns samt bilplats på gården. Rökfria, tack. El ingår. 460€, tina.forsblom@pp.inet.fi

Lägenhet i Stockholm Etta 23 kvm uthyses januari till mitten av april, 12 min från centralen med t-banan. Tel+46704623481

2 rok i Godby uthyses från och med 1 januari. Kallhyra. 435€ Tel0405003357,

Lägenheter Tvåor 62m² uthyses i radhus i Eckerö Storby. Tel0405020783

Lägenhet trea i Mariehamn uthyses fr 1.12. Tel04570749885

• Önskas hyra

Bråttom Skötsam 35-årig kvinna med en innefatt söker en etta eller en tvåa i Mariehamn. Tel04573541170

Etta eller tvåa i stan. Ar rökfri, djurfri och skötsam. Har fast anställning och är 24 år gammal. Tel0456770923, cubic_inch@hotmail.com

► Hus & Hem

• Säljes

Öppen spis, rappat (vit) lecablock, utan insats, nedmonterad. 100€ Tel04573430792, cgale@aland.net

📺 Hästens säng 90cm Man kan välja vita runda eller träfärgade fötter. Halva nypriset. 500€ Tel0408241212, gunlake@aland.net

Säng Ikea "Tromsö" loftsäng i stål. Madrass medföljer. 80€ Tel16562, 0408337409, georg.jensen@mariehamn.ax

Soffbord! Soffbord, mahognyfärgat bastant träslag, 120x80 cm. Köpt på Mio för 4500 Skr. 60€ Tel0403562870

Matsalsbord. Stort fint matsalsbord plus 5 stycken stolar. 60€ Tel04573429352, anette_stam@hotmail.com

ADSL ADSL-modem för Alcom internet till salu för 30€ el. bud... 30€ Tel0400907378

Datortillbehör Tangentbord, högtalare, skärm till dator, bortskänktes. Tel04573421776

TV Tjock-TV, 19 tum ungefär, billigt. Tel04573421776

Skrivare Lexmarks skrivare. 30€ Tel04573421776

📺 PC med 19" LCD AMD Athlon64 2.4GHz. GeForce7300SE. 230GB HDD. 1GB RAM. DVD-brännare. Antivirus och Windows XP 19" Acer LCD. Ring för mer info. 240€ Tel0504325539

19" FlexScan S1901HK S1901HK (TN panel, 6ms) är en skärm med hög kontrast och inbyggd ljusmätare, perfekta egenskaper för kontors applikationer. Höj oc. 175€ Tel0403249885

Windows vista uppdaterings dvd till windows vista home premium från windows vista home basic svensk version sälj nu så som obehörlig. 100€ Tel22579, 04573425609, macke@eklund.ax

Lgh i Åbo 2:a eller 3:a med kök eller kokvrå i centrala Åbo önskas hyra av två rök- och djurfria studerande. Tel0407261893

2:a Rökfri och ensamstående med bra ekonomi. Gärna i stan, max 550€. Tel0405854455

Bostadslösa! Liten lägenhet med inte alltför dyr hyra önskas hyra omgående pga av att vi just nu är bostadslösa av skötsamt par med tre katter!. Tel0404810136, 04573613727,

Etta i Mariehamn Hej! Ar en student som önskar hyra en etta i Mariehamn, gärna centralt. Rökfri, djurfri och skötsam. Tel+46703828552, persson_50@hotmail.com

Trea i Godby, helst i markplan, önskas hyra. Tel0400670661

4:a i Godby akut! Skötsam familj i akut behov av bostad! Söker minst en 4:a. Tel04575301107

Lägenhet i Mariehamn önskas hyras av ensamstående kvinna som tänker flytta närmare barn och barnbarn, från februari 2010. Rök- och husdjursfri. Tel0503784581

Boende sökes I Mariehamn eller Jomala, billig 1;a eller 2;a eller vad som helst egentligen bara det är billigt eller int. Tel0505580413

Pensionär önskar hyra 2a el. 3a i Godby. Tel0408363928

Säng & pottskåp! Dubbelsäng Duvemåla 180cm + 2 pottskåp. Köpt på EM för 1263€. Färg Provence. Snyggt o välskött. Madraser till 50€. 400€ Tel0403562870

📺 Ikea matta Hellum med kort lugg i fint skick. B140, H200, färg off vit. 80% ull, 20% nylon. Baksida:100% bomull. Nypris ca 70€. Säljs som obehörlig. 20€ Tel0400780555, 23088

Soffor Lidingö soffor i smårutigt vitt ock beiget 3+2 längd 242+213 säljes pga flytt. Ny pris3.335,- nu 900,00 Bra skick. 900€ Tel0400723718

Potatishacka Fiskars potatishacka. 6€ Tel0407047255

Datorbord+dator Mycket fint datorbord nästan oanvänt + stationär dator 19" skärm mus och tangentbord. Endast 250€. Ring för mer info. Tel0405854455

Spisfläkt Upo 60cm bred, med kolfilter, lite använd. Passar även i höghus. 50€ Tel0400973700

📺 Lack-hylla i boklaminat från Ikea. Stälben medföljer. Kan placeras stående eller liggande. Bredd:35 cm Djup:38 cm Höjd:190 cm. 40€ Tel0405969464

📺 Köksinredning säljes Kökskåp och lådsystem i furu säljes. 50€ Tel0405923636, hsj_bloom@hotmail.com

Torkskåp Mått: 192x60x60. 50€ Tel0407058104, lhl@aland.net

Oljebrännare. Chalmers oljebrännare i gott skick. Säljes pga bergvärmeinstallation. 75€ Tel0400617536

Microvågsugn Vålfungerande micro i bra skick. 15€ Tel15014

Soffbord i svart stål och härdat genomskinnigt glas, längd 118 cm, bredd 78 cm, höjd 49 cm. 25€ Tel13776

CD-ställ i svart trä med genomskinnigt glasdörr, längd 125 cm, djup 18 cm, bredd 31 cm. 20€ Tel13776

Bokhyllor Serie i fyra delar inkl. vitrinskåp, belysning. Svart laminat m. grå luckor. 40€ Tel38777, 0407010062

Stereo-bänk Snygg bänk i mörk körsbär m. svarta "stolpar". Kraftig, stadig konstruktion. 30€ Tel38777, 0407010062

Teservis Fi fr 1950-talet, målad i lila gröna rosa trianglar. Tekanna, vattenkanna, 6 koppar m fat, assietter, sockerskål, mjölkkanana. Tel04573421776

Damejeanne i glas, ca 50 l med förvaringskorg i metall. Tel04573421776

Sängöverkast, vadd, rosa, dubbelsäng. Tel12593

► Musik & Instrument

• Säljes

📺 Akai MPC1000 V2 + 129MB ram, 2GB flash, USB 2.0, OS JJ 3.08. 700€ Tel0403249885

Citra, gammal 50€. Tel12593

► Samlarobjekt

• Säljes

Kopparbord, runt, 50 cm i diameter, 63 cm högt, med 4 ben. Tel04573421776

Teakbrickor En större o en mindre. Tel04573421776

Lädersoffor 3+2 sits, svartbrun, end. 2år gamla, bra skick. 550€ Tel04573424725

📺 Läderfåtölj Svart läderfåtölj i bra skick. 57€ Tel04573432919

Julkappstips! Sodastreamer med två flaskor. 50€ Tel0405019702, nrgolf@aland.net

Bänkskiva med ho Vit laminatbänkskiva med underlimmad blanco cube diskho. 4 meter lång. Nypris ca: 1200 euro. Säljes på grund av fel mått. 400€ Tel0405019702, nrgolf@aland.net

Köksstolar, 4st ljuslackade köksstolar i bra skick. Tel13776

Nästan ny Bokhylla med underskåp av extra bra kvalitet. 1 st fax canon B150, 2 uppsättningar uppslagsverk: Focus och Bra Böckers Lexikon. Tel31179, bm.care@vantenn.net

• Köpes

Telefonandel på landet köpes. Tel0407024508

Bokhylla Billy Bokhylla Ikeas Billy. Höjd 2,02m. Tel01847626, 04573828459, lee@pp1.inet.fi

CD-skåp Billigt skåp/hyllasom har plats för många CD-skivor. Helst ett som är högt. Tel0407306297, tina.gnici@aland.net

Panel Finns det nån som har Weekend House stockpanel och takpanel som blivit över så köper jag gärna!. Tel0400529322, ralf_kronholm@hotmail.com

Billy bokhylla Vit Billy bokhylla från Ikea bredd 60 cm. Tel0407151808

Gamla radioapparater kassettbandspelare, skivspelare, vinylskivor, kassetter. Tel0405187594

► Sport & Fritid

• Säljes

📺 Snowboard Burton 154 Bullet 154cm. Passar perfekt till dig med lite större fötter, men förstås även till dig med mindre fötter. Boots(step-in) 45€. 230€ Tel0400991820, john.borenus@gmail.com

Algböss Kulvapen för älgjakt köpes. Tel04573433098

Slalomhjälm En röd och en svart med eldsflammar (cébé) juniorstorlek. 20€ Tel0407387184, 48184

The Sims 2 & 3 The sims2 (första spelet), Året Runt, Studentliv och Natlliv: 15€ st. H&M fashion prympaket 6€ och The Sims3 35€. Tel0400703999

Hjälm Ridhjälm "Olympic protect" stl 7 1/4 (59). 20€ Tel16562, 0408337409, georg.jensen@mariehamn.ax

Boules ell. croquet Boules-spel i metal, oanvänt. 5€ Croquet-spel, väl använt. 3€. Tel0407047255

Vems är numret?

SMS:a 16505

- Skriv in telefonnumret inklusive riktnummer t.ex. 04571234567 (man kan även använda det internationella prefixet +3584571234567)
- Skriv numret utan mellanslag
- Skicka det som ett textmeddelande till 16505
- Du får tillbaka uppgifterna som ett textmeddelande 0,59 €/sökning

KUNDTJÄNST 0800-93553 www.gsm.aland.fi

Vädret som sms

För aktuell väderprognos i din kommun skicka PROGNO FÖGLÖ till 173521

Kostnad 0,60 **nyan.ax**

• Säljes

Adidas inneskor strl 36. Endast en säsong använda. 10€ Tel04570477665

Kameraväska Grå, kameraväska med många fickor och fack 35 cm *14 cm *25 cm, oanvänd. Tel04573421776

► Övrigt

• Säljes

Vedkap i perfekt skick. Remdrift. 250€ Tel0407184140

Gasbytta. Gasbytta, 11 kg. 45€ Tel0407184140

Skor, kläder xs-L Massor med kläder och skor. Maila eller ring för vidare information och bilder. 5€ Tel0443828573, diana81@live.se

Segeldukssömnad Segelhandske och splitsnål säljes, i bra skick. 40€ Tel04573314070

Skeppsklocka Omega för 8 dygn i orig.förpackning. Högstbud. Tel12593

Marmortelefon. Italiensk marmortelefon, rosa med blommor och guld, i gammal stil. Tel12593

Hjulmutterdragare Elmax, till lastbilar, vanl. traktor o entreprenadmaskiner. Ny elmotor. Säljes s.s. obehövl. 850€ Tel48476, 0408508082

Plasttankar Har några 1000 l plasttankar att sälja använda till vatten.. Tel0407685406

Björkved Torr, kapad, kliven. Ca 35 cm lång. Tel04575221634

Traktorkedjor 13,6 x 38 tum. 450€ Tel0400529806

Snöplög för mindre traktor. Tel +35804573798846, +3581832579, goran.eriksson@aland.net

Täckt släpvagn Stor täckt släpvagn i bra skick. L:4,65m B:2,13m H:1,72m. Totalvikt 1500 kg. Billigare vid snabb affär. 4000€ Tel0408654232

Huggen björkved säljes. Tel0405217264

Båthus på Nabben Båthus vid Nabbens sjöviste säljes. Tel04575483474

2st nya CU-värmelement Nya 15 meter långa kamrörsslingor 22 mm diameter, passlig för installation av solvärme i förrådskontor. Säljes som obehövl. Tel +3584575221648

► Förlorat & Tillvarataget

• Förlorat

Glasögon borttappade. ev. i närh. av Minimarket -Södragatan. Tel04573823305

Elmer försvunnen Helgrå, stor hankatt med extra tår borta från Barfotagränd sen 22/9, ring om du vet något!. Tel0505327054

Power plate Professionell vibrationsplatta. Stor platta, låga frekvenser. Nypris över 1000 euro. 350€ Tel0405019702, nrgolf@aland.net

• Köpes

Hockeyväska eller liknande stor väska. Tel04573424846, 37846

JYSK BYRÅ
Jysk byrå 8 år + 6 st lådor i gott skick.

Byråns mått; höjd: 1m; längd:74,5cm; bredd: 40cm & lådornas mått; höjd:14cm, längd: 71cm, bredd: 40cm. 100euro Tel 04573431480, sassa-p@hotmail.com

Hästmorötter. Hästmorötter säljes. Tel38583

Böcker Olika slags böcker, mest hästböcker, men det finns en hel del annat också. Lista kan fås!. 1€ st Tel51086, 04573433706

Vindkraftverk Nytt vindkraftverk säljes. Wind-Solar, BJA6024WS, 24VDC, 600 W. Tel0408150832

Lilla Antikboken av Jane Fredlund. 10€ Tel12593

• Köpes

Traktor. Veteran(diesel)traktor önskas köpa. Ring kvällar. Tel0408792136

• Övrigt

Träsk arrenderas Behöver inte vara stort. Kontakta oss för närmare information. Tel19722, fiskarboden@aland.net

Träbåt för lek Barnen vill ut och segla! Har du en träbåt du vill bli av med, vi hämtar gärna. Tel0400780555, 23088

Bortskänkes Kalksandstegel, mått: 27x7,5x13. 70st. Sandlåda, mått: 2,3x2,3. Leksakslåda följer med. Tel0407058104, lhl@aland.net

Jultomte Behöver ni jultomte? Flera års erfarenhet. Tel +46765743162, victor.eliasson@hotmail.com

Våningssäng i trä bortskänkes mot avhämtning. Ring efter kl 16. Tel0407362166

• Tillvarataget

Damcykel Classic City DBS 53 på Backavägen. Tel0405186277

Upphittat på ACS. 3st olika örhängen, svarta mockahandskar, en nyckel, en grå vante, glasögon mm. Tel5355

På té dansant i storartat palats

■ **Dansa ska man** göra även om man fyllt 71. Det är Britt och jag överens om.

Vi skrattar ännu hjärtligt åt den häftiga upplevelsen i Finlandshuset i februari 2007, då Föreningen Norden Stockholm ordnade fullt hus med finsk tango, med tangodrottningen **Elina Vettenranta**, tangokungen **Marko Lämsä** och dansbandet Fantasia. Där var det fart på de dansande!

Nu var det dags för en ny svängom. Vi siktade på "The dansant", alltså en eftermiddagsövning i lugn stil. En kompis och jag provade på denna städade förlustelse redan som tonåringar, i luxuösa Grand Hotel vid Blasieholmskajen.

Det var inte så mycket folk, lämpliga danspartners få och tydligen alltid i sällskap med anhöriga. Vi hade knappt råd med téet vågade inte bjuda upp.

The dansant introducerades som eftermiddagsnöje av brittiska grevinnan **Anna av Bedford** i början av 1800-talet och blev populärt i anrika The Savoy Hotel, öppnat 1889 i London. Restauranger i Stockholm hakade på under 1920-talet och höll ut fram till 1950-talet. Jazz-The i restaurang Cecil vid Biblioteksgatan sågs ha varit något extra vad musiken beträffar.

Spaning efter nutida tédans förde oss överraskande till

För min del/
Hasse Svensson
has.se.svensson@telia.com

det ståtliga palatset Nordiska museet på Djurgården. Detta centralmuseum i Sverige för kulturhistoria från år 1520 till nu, och byggdes 1888-1907 i dansk renässansstil. Byggnaden är som ett slott med tinnar och torn, som fått många turister att förmoda att Sveriges kungahus har sitt säte där.

Nordiska museet är utformad som en vördnadsbjudande katedral för Konsten och Kulturen och hade faktiskt mycket mer kända friluftsmuseet Skansen som annex fram till 1963. I stället äger Nordiska museet i dag flera kulturhistoriskt värdefulla gårdar, som slottet Tyresö, Julita gård i Sörmland och Svindersvik, sommarnöje i rokokostil, i Nacka.

Höstens dansprogram listade nio evenemang i den stora, ekande hallen – som näst efter Globen är Sveriges största profana rum! Restaurangen i norra delen av hallen serverar allt från husmanskost till kaffe och kakor till rimliga priser. Inträdet i museet kostar 70 kr och innefattar även tédanser.

Publiken var av den evigt unga typen. Jag kände igen stilar och maner från 1950-talet, både från Vinterpalatset vid Norra Bantorget, som ansågs ha Nordens största dansgolv, och **Topsy Lindbloms** lite svettigare Nalen, National. I Nordiska museet återsåg vi ungdomens bugg-ansatser, tryckare, försiktigt stilig foxtrot, smygare och någon liten ansats till chachacha. Bra glid på marmorgolvet...

Eftermiddagens band, "Christian Pedersen Hot Five" spelade klassisk jazz, svängigt och välkänt. Flödande saxofonisten **Christian Herluf Pedersen** är född i Danmark. Han har studerat musik vid Berklee i USA och i Stockholm och har spelat in ett par cd. Vokalisten **Hanna Elmquist**, känd för "poetiskt retrosväng" enligt skivrecension, medverkade förresten i Alandia jazz i Mariehamn i augusti. Pianisten **Peter Nydahl** är specialist också på latin och blues. Kompet består av sedan länge samarbetande **Robert Erlandson**, bas, och **Kristian Fredmark**, trummar.

En utflykt i museet hann vi med i pausen. Vi passerade kolossalstatyn av **Gustav Vasa**, skulpterad i ek av **Carl Milles**, målåd och förgylld, färdig 1925. Skrämmande. Under taket passerade vi den fylliga permanenta utställningen Sápmi om samekulturen, inklusive ett avsnitt om rasbiologi. Svenska staten finansierade dessvärre forskning i det osakliga ämnet "människoraser" fram till 1958!

Vi såg också fylliga möbel-expositioner från flera tidevarv dukade bord och inte minst utställningar om bröllopsceremonin och -mode.

Efter en sista dans i varsam version drog vi mot Gamla stan när mörkret tätnade...

Synpunkten/

Jazz är samtal, lyssna och svara, helst med en oväntad replik, en djävare tonslinga. Bäst är den jazz som föds när läpparna möter munstycket. **Ake Lundqvist** i Dagens Nyheter 19.5.09.

Vi bör komma ihåg att vårt *tänkande* är en mycket ofullgången produkt – resultatet av en biologiskt mycket kort evolution som fortfarande pågår. Professorn i kognitionsvetenskap **Peter Gärdenfors** i Svenska Dagbladet 4.7.06.

RIKSNYTT

Alla finländare kanske får vaccin

HELSINGFORS/LAHTIS. Social- och hälsovårdsministeriet beslutar inom de närmaste veckorna om det lönar sig att vaccinera hela befolkningen mot svininfluensan. Direktören Tapani Melkas på ministeriet säger att beslutet torde fattas vid månadsskiftet.

–Nu verkar det rätt så sannolikt att alla får vaccinet.

Melkas säger att ministeriet hör Institutet för hälsa och

välstånd THL i frågan. Beslutet beror på hur många som hunnit insjukna i svininfluensan vid tidpunkten för beslutet.

Vaccinet bedöms ge ett 90-procentigt skydd två veckor efter vaccineringen. Om alla finländare vaccinerats bedöms

vaccineringen pågå långt in på nästa år.

–Vi är mitt i vaccineringen av riskgrupper. Om vaccineringarna pågår i samma takt är det först vid årsskiftet som vi vaccinerar 65 år fyllda som hör till riskgrupper, säger **Tuija Leino**, chef för THL:s vaccinationsprogram.

Efter dem skulle resten av finländarna, alltså de friska i åldern 24–65 år, få sitt vaccin – om ministeriet fattar det beslutet.

Nytt dödsoffer

En ung kvinna dog i svininfluensa i Lahtis på tisdagskvällen. Enligt infektionsläkaren **Juha Salonen** vid centralsjukhuset i staden hörde hon till en riskgrupp och hade vaccinerats förra veckan. Vaccinet hade inte hunnit ge den 18-åriga patienten skydd mot sjukdomen.

Salonen påpekar att hon led av en långvarig och allvarlig grundsjukdom. Hon hade haft influensasymptom i två dagar då hon kom till centralsjukhuset under natten till tisdagen. Ett snabbtest visade att hon led av svininfluensa och hon började behandlas med Tamiflu. Trots att hon var i intensivvård avled hon på tisdagskvällen, det vill säga mindre än ett dygn efter att ha tagits in på sjukhuset.

Det är fråga om svininfluensans sjätte dödsoffer i Finland och det första i Päijänne-Tavastland.

Enligt Salonen har också en annan vaccinerad svininfluensapatient tagits in på sjukhuset. Symptomen uppträdde kort efter vaccinationen. Den här patienten är dock vid god kondition och har tillåtits lämna sjukhuset och fortsätta sin Tamiflukur hemma. (FNB)

LÄTT

3	6	5	9	7	1	4	2	8
9	2	4	5	3	8	7	6	1
1	7	8	2	4	6	9	3	5
4	9	2	3	8	5	1	7	6
8	1	6	4	2	7	3	5	9
5	3	7	6	1	9	8	4	2
6	8	3	1	5	4	2	9	7
7	4	9	8	6	2	5	1	3
2	5	1	7	9	3	6	8	4

MEDEL

5	6	9	4	1	8	2	3	7
3	7	4	5	2	9	8	1	6
2	8	1	6	3	7	4	5	9
9	2	3	1	7	6	5	4	8
8	1	6	2	4	5	7	9	3
7	4	5	9	8	3	1	6	2
1	3	2	7	6	4	9	8	5
4	5	8	3	9	2	6	7	1
6	9	7	8	5	1	3	2	4

SVÅR

8	3	9	2	5	7	4	6	1
2	4	5	9	1	6	8	3	7
7	6	1	4	8	3	9	2	5
9	8	6	3	2	1	5	7	4
5	2	4	7	6	8	3	1	9
1	7	3	5	4	9	6	8	2
3	5	8	1	7	4	2	9	6
4	9	7	6	3	2	1	5	8
6	1	2	8	9	5	7	4	3

► MÖTEN

Alands HANDELSKAMMARE

HÖSTSTÄMMA

Torsdagen den 26 november 2009 kl.11.00 på Restaurang Indigo.

Stämman inleds med stadgeenliga förhandlingar
Handlingar kan hämtas från Ålands Handelskammarens kontor på Nygatan 6.

Efter stämman håller handelskammarens VD **Daniel Dahlén** ett föredrag kring ämnet: **Jordförvärvsrätten. Öppna upp och bevara. Handelskammarens syn på jordförvärvsrätten.**

Anmäl er till Ålands Handelskammare, Dan Andersson per tfn. 29029, e-post: info@chamber.ax
Hjärtligt välkomna!

www.nyan.ax

► MÖTEN

Leimlands jaktvårdsförening

HÖSTMÖTE

Torsdagen den 19 november kl. 19.00 i föreningens klubbhus på skjutbanan.

- Stadgeenliga ärenden
- Marcus Nordberg berättar om aktuella jaktfrågor
Alla välkomna!
Styrelsen

TV-programmet

torsdag 12 november

- 6.15 Go'kväll (R)** [5478096]
- 7.00 Rapport** [87928]
- 7.07 Regionalt** [202158812]
- 7.28 Gomorron Sverige** [324209473]
- 10.30-12.40 UR** [5508247]
- 13.00 Rapport** [87657]
- 13.05 Doobidoo (R)** [7126314]
- 14.05-14.50 Andra Avenyn (R)** [38299]
Även 14/II och 15/II.
- 15.15 Fråga doktorn (R)** [3598725]
- 16.00 Sommarpratarna (R)** [67980]
- 17.00 Rapport** [13763]
- 17.05 Gomorron Sverige** [867812]
- 18.00 Hannah Montana (R)** [10015]
- 18.25 Robins (R)** [14473]
- 18.55 Sportnytt** [5676299]
- 19.00 Rapport med A-ekonomi** [18096]
- 19.10 Regionala nyheter** [4273314]
- 19.15 Go'kväll** [647580]
Magasin. Höga toner och stora gester blir det när musikern Tina Ahlin får besök av operation Divine.
- 20.00 Kulturnyheterna** [60473]
- 20.15 Regionala nyheter** [1746744]
- 20.30 Rapport med A-ekonomi** [454]
- 21.00 Niklas mat** [763]
Matlagningsserie. Vad är egentligen en svår råvara?
- 21.30 Mitt i naturen** [314]
Naturmagasin.
- 22.00 Plus** [947]
- 22.30 Ett fall för Louise** [218]
Relationsprogram. Allt förändrades när 13-åriga Jossans lillebror fick cancer.
- 23.00 Debatt** [46251]
- 23.45 Kulturnyheterna (R)** [3195251]
- 0.00 Uppdrag granskning (R)** [73023]
- 1.00 Skavlan (R)** [6122042]
- 2.00 Kysst av spriten (R)** [7170936]
- 2.30 Sleeper cell (R)** [6998400]
- 3.25 Sylvia** [23901936]
FILM Brittiskt drama från 2003. I rollerna: Gwyneth Paltrow, Daniel Craig.
- 5.15-6.15 Uppdrag granskning (R)** [2057085] Även 14/II.

- 10.30 24 direkt** [40230096]
- 16.10 Dokument i från: Att skapa en seriemördare (R)** [916562]
Dokumentär. Även 14/II.
- 17.10 Hotellet (R)** [5998522]
- 17.55 Hallå Mumbai (R)** [91270]
- 18.20 Nyhetstecken** [2459096]
- 18.30 Oddasat** [78541]
- 18.45 Uutiset** [289305]
- 19.00 Andra världskrigets avgörande uppdrag (R)** [78980]
Brittisk dokumentärserie. Del 4 av 6. Den 26 mars 1942 skickas HMS Campbeltown, fullastad med kustjägare, iväg på ett farligt uppdrag.
- 19.25 UR: Gästarbetaren** [538454]
Reportageserie. Del 3 av 3. Harri Puonti i Brasilien. Arbetslöse Harri åker till Metsos gäter i Sorocaba för att testa ett jobb där. Även 13/II.
- 19.55 Rapport** [9681541]
- 20.00 Vem vet mest?** [3034]
Frågesport. Även 15/II.
- 20.30 UR: Skolfrent** [2305]
Programledare: Natanael Derwinger.
- 21.00 Hype** [4386]
Nöjesmagasin. Franska popbandet Phoenix gästar programmet. Programledare: Karin Winther. Även 13/II, 14/II.
- 21.30 Existens** [3657]
Samhällsprogram om religion. Öken eller basar? I väst kritiserar islam ofta för att vara en trångsynt och intolerant religion. Programledare: Eva Renström.
- 22.00 Aktuellt** [3270]
- 22.30 Världens konflikter** [2541]
Dokumentärserie. Del 3 av 8. Algeriet är landet som reste sig ur förtrycket och besegrade den franska övermakten. Zaia minns självständigheten som den lyckligaste dagen livet.
- 23.00 Sportnytt** [35706]
- 23.15 Regionala nyheter** [9778812]
- 23.25 Rapport** [3082096]
- 23.30 Clockwork orange** [9580763]
FILM Brittiskt drama från 1971. I rollerna: Malcolm McDowell, Patrick Magee.
- 1.45-2.15 Dina frågor - om pengar (R)** [2678481]

- 7.30 Montel Williams show** [8289015]
- 8.25 Spin city (R)** [4013270]
- 8.55 Alla älskar Raymond** [5826812]
- 9.25-9.50 How I met your mother** [3337812]
- 10.40 Oprah Winfrey show** [6299183]
- 11.30 Våra bästa år (R)** [3571218]
- 12.25 Project runway (R)** [8215305]
- 13.20 How I met your mother (R)** [8952639]
- 13.45 Alla älskar Raymond (R)** [665928]
- 14.15 Oprah Winfrey show** [946454]
- 15.10 Extreme home makeover** [6128454]
- 16.05 Funniest pets and people** [4478928]
- 16.35 Funniest pets and people** [8150589]
- 17.00 Project runway** [128386]
- 18.00 Hell's kitchen** [122102]
Amerikansk realityserie från 2008.
- 19.00 Navy CIS** [232928]
Amerikansk kriminalserie från 2004.
- 20.00 2 1/2 män** [154541]
Amerikansk komediserie från 2004.
- 20.30 2 1/2 män** [153812]
Amerikansk komediserie från 2004.
- 21.00 Singing bee celeb** [856522]
Svensk underhållning från 2009. Tävlrar gör: Angela Monroe, Henrik Olsson, Bingo Rimér, Sofia Rågenklint, Lars Åke Wilhelmson och Pererik Åberg. Programledare: Hanna Hedlund.
- 22.00 Lyxfällan** [885034]
Svenskt livsstilsprogram från 2009.
- 23.00 Comedy fight club** [424947]
- 23.30 How I met your mother** [423218]
- 0.00 Navy CIS (R)** [327936]
- 0.55 2 1/2 män (R)** [8081706]
- 1.20 2 1/2 män (R)** [5217416]
- 1.50 Spin city** [8403023]
- 2.15 The unit** [7327042]
- 3.05 Cityakuten** [4571435]
- 3.55 Ögon** [27154435]
FILM Amerikansk thriller från 1978. I-rollerna: Faye Dunaway, Tommy Lee Jones.
- 5.35-6.00 The Boondocks** [6398058]

- 6.15 Veterinärerna (R)** [24082744]
- 6.50 Nyhetsmorgon** [95944473]
- 11.00 Nyhetskanalen** [554947]
- 11.05 Efter tio** [8131873]
- 12.00 Nyhetskanalen** [285270]
- 12.05 Efter tio, forts** [4856183]
- 12.55 Hem till gården** [368396]
- 13.20 Hem till gården** [7161980]
- 13.55 Nyhetskanalen** [6262676]
- 14.00 Trav** [127763]
- 14.25 Förlossningskliniken (R)** [6913760]
- 15.30 Nyhetskanalen** [571560]
- 15.35 Jon, Kate och åtta barn** [1477928]
- 16.05 Ghost whisperer (R)** [8253744]
- 17.00 That '70s show (R)** [493657]
- 17.25 That '70s show (R)** [135812]
- 18.00 Förkväll** [9622947]
Svenskt magasin från 2009.
- 19.20 Keno** [125015]
- 19.30 Lokala nyheter** [506560]
- 19.35 Lokalt väder** [6082034]
- 19.40 Ekonominyheterna** [8613473]
- 19.50 Vädret** [8619657]
- 20.00 Nyheterna** [152183]
- 20.30 Halv åtta hos mig** [151454]
Svenskt matlagingsprogram.
- 21.00 Mammass pojkar** [854164]
Svensk realityserie från 2009. Del 6 av 10. Mammorna Gerd Ideståhl, Susanne Rydeström och Naima Malki tar allvarligt på traditioner. Även 15/II.
- 22.00 Seriestart: Glee** [883676]
Amerikansk dramakomediserie från 2009. Del 1 av 22. Will Schuester lyckas få en grupp elever att inse att de har stor potential att skaka liv i skolans avsmunnade show- och dansgrupp.
- 23.00 Nyheterna** [688763]
- 23.25 Sporten** [1751096]
- 23.35 Vädret** [2437454]
- 23.38 Lokalt väder** [302437454]
- 23.40 Ice road truckers** [6763560]
- 0.40 Jordan, rättsläkare (R)** [4925706]
- 1.35 The District (R)** [1887936]
- 2.30 Arkiv X (R)** [2200868]
- 3.15 The practice (R)** [4785771]
- 4.00 Poplar** [6633961]
- 4.45 Robin Hood (R)** [2076416]
- 5.30-6.15 Bröllopsform (R)** [6260226]

- 6.00-10.00 Godmorgon med A-laget**
- 13.50 Mat med Tina**
Denna gång gottar man sig med godis.
- 14.30 På tal om matte**
- 15.00-15.29 Park**
Pinsamt.
- 16.30 5 minuter**
- 16.35 Rådök 2009**
"Fjärilar i magen" beskriver den första skoldagen. Dessutom visas "Människan och arbete", "Helsinki Dreams" och "Ett lass skrot".
- 17.05 Pixel**
- 17.25 Modiga kvinnor**
Del 9 av 9. Shabana Rehman är en norsk-pakistansk ståuppkomiker och kolumnist.
- 17.55 TV-nytt**
- 18.00 BUU-klubben: I Mu-mindalen**
- 18.30 Space Trainees**
Del 4 av 12.
- 19.00 Mättet är rågat**
- 19.30 TV-nytt**
- 19.55 Sportnytt**
- 20.00 Obs**
- 20.30 Toppform**
Del 11 av 12. Programledaren Blossom Tainton Lindquist står inför sin hittills största utmaning.
- 21.00 Seportaget: Första året**
Havsnära läge, tväspråkig befolkning, stora egnahemshus, historiska herrgårdsmiljöer, Helsingfors äldsta kyrka - allt det består det inkompletterade f-d Sibbo av.
- 21.30 Station T: Mentalsjukhuset I** Del 1 av 2. Fyra intet ont anande finlandssvenska unga får sina mardrömmar uppfyllda.
- 22.00 Apostlahästar - en pilgrimsvandring** Vägen genom Baskien. I våras gick Peter Lüttge världens mest kända pilgrimsled. 800 km från franska Pyrenéerna till spanska Santiago.
- 22.30 TV-nytt**
- 22.40 Hill Street Blues (R)**
Farväl, Mr. Scripps. Amerikansk polisserie från 1985.
- 23.25 Oddasat**
- 23.40-0.12 Svenska Talande Klubben**

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Nyheter och På hemmaplan

- ÅLANDS RADIO 91.3 MHz**
- 6.45-9.00** Gomorron. Med Eva Ericsson.
6.45 Beträktelse. **6.55** Ålandssnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandssnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandssnytt. **9.00-11.30** Förmiddax. Med Ann-Christine Karlsson. **9.00** Dagens väder. **9.15** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandssnytt. **10.33** Raulis frågelåda. **11.30-13.00** Lunchdax. **11.30** Ålandssnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandssnytt. **13.00-16.00** Vardax. Med Tom Wiklund. **13.00** Lyssnarnas tio i topplista. **13.55** Ålandssnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandssnytt. **15.00** Firadax. **15.55** Ålandssnytt. **16.00-18.00** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Emelie Svedjer. **16.00** Aktuellt. **16.15** Argument. Aktuella ämnen diskuteras och debatteras med inbjudna gäster. Även söndag **14.30** **16.55** Ålandssnytt. Även **18:55** **17.05** Sportnytt. Även **19:05** **17.10** Åland i dag fortsätter. **17.55** Ålandssnytt. Även **19:55** **18.00-21.10** Kvällsdax. Dagens bästa. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. Från **12:15** **18.20** Gomorron. Repris. **18.55** Ålandssnytt. Från **16:55** **19.05** Sportnytt. Från **17:05** **19.10** Åland i dag. Från **16:15** **19.55** Ålandssnytt. Från **17:55** **20.00** Åland i dag. **20.45** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **21.00-21.10** Beträktelse.

Svårlagad mat

Tv-kocken Niklas Ekstedt ger sig i kvällens avsnitt av "Niklas mat" på komprimerade råvaror och visar bland annat hur han gör makrullar (bilden) och kalvlägg. Dessutom gör han ett nytt tapert för försök med desserten som han misslyckades så totalt med under slutprovet på restaurangskolan.

SVT1 21.00

Se det med egna ögon www.24.ax

- 5.55 Mot** [4329183]
- 6.25 Ettans morgon-tv** [1265725]
- 9.30 Coronation Street** [7507218]
- 10.15 Halv sju** [6325580]
- 10.45 Fridlyst: Kyrkan i Korsvik** [8244589]
- 11.00 Tv-nyheter** [14265]
- 11.05 YLE News** [8679909]
- 11.10 Läkarcentralen på Clarence Street** [1118831]
- 12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker** [27386]
- 13.00 Tv-nyheter** [23763]
- 13.05 Strada** [512541]
- 13.35 A-studion** [7950102]
- 14.10 A-plus** [5639367]
- 14.30 Läkarna** [6270]
- 15.00 Tv-nyheter** [80473]
- 15.05 Herrskap och tjänstefolk** [7487638] Nyheter från fronten. Tv-serie om tjänstefolk och deras herrskap i England under början av 1900-talet.
- 16.00 Riksdagens frågetimme** [92676]
Direkt.
- 17.00 Tv-nyheter** [18218]
- 17.08 Läkarcentralen på Clarence Street** [300852980] Jag - pappa? Patrick hör en för-

- stummande nyhet. Julia tänker inte söka platsen som sjukhusdirektör, men en moralfråga öppnar hennes ögon.
- 18.00 Tv-nyheter och väder** [4893]
- 18.30 Halv sju** [2812]
- 19.00 Håll masken** [367]
- 19.30 Kungskonsumenten** [638]
- 20.00 Hemgatan** [251]
- 20.30 Tv-nyheter och väder** [50096]
- 20.55 Sportrutan** [9908893]
- 21.05 A-talk** [269676]
- 21.50 Byn utan kvinnor** [712589]
- 22.20 Min familj** [342744]
Den som gräver en grop åt andra.
- 22.50 Tv-nyheter** [7935386]
- 22.55 Intima främlingar** [112015]
FILM Franskt drama från 2004. I rollerna: Fabrice Luchini, Sandrine Bonnaire. Regi: Patrice Leconte.
- 0.35 Nyhetsfönster** [97108329]
- 4.00-5.55 Nyhetsfönster** [4792597]

- 6.00 Tellus-frågesport** [5160265]
- 6.50 Lilla tvåan** [97527638]
- 8.53 På gräsrotsnivå** [306306980]
- 9.00 Oddasat** [96164]
- 9.15 Regionala nyheter** [3282580]
- 10.35 McLeods döttrar** [3618580]
- 11.20 Solens mat** [6706693]
- 11.50 Djuren i mitt liv** [6984676]
- 12.20 Fiskedrag** [3740283]
- 12.45 Derrick** [8436164]
- 13.45 Första steg** [3806183]
- 13.50 Det förflutna hälsar på** [891560]
- 14.20 Där man inte skulle tro att någon kunde bo** [263763]
- 14.50 Finland express** [139657]
- 15.30 Akuten** [37096]
- 16.10 Lilla huset på prärien** [1453562]
- 17.00 Olivia** [12909]
Olivias ankungar. Olivia berättar en hemlighet.
- 17.20 Lilla tvåan** [301812]
- 18.00 Den mänskliga faktorn** [19657]
- 18.50 Tv-nyheter** [7439744]
- 19.00 Regionala nyheter** [99473]
- 19.10 Sportrutan** [8562034]

- 19.15 Tvåans höstväder** [8569947]
- 19.20 Flyttfälgvägen** [524251]
Två grannar flyttar ihop och efter två kök blir det en hel del vispar över.
- 19.50 Detektiv Lea Sommer** [8294251]
- 20.40 Tangomarknaden 25 år** [1484034]
- 21.00 Smultronstället** [94725]
Mannen som fick sin väg utstakad redan i unga år på teatern i Björneborg.
- 21.50 Tv-nyheter, väder och sport** [8413299]
- 22.05 Kriminalhistorier från Finland** [600270]
- 22.35 Ögonvittnet: Ilmasto-sota** [3139305] Undersökande journalistik och vardagsnära inrikes- och utrikesreportage.
- 23.05 Djävulsspelet** [568299]
- 23.50 Trafikpolis** [2351473]
- 0.20 Dolt ord** [8251313]
- 1.00 Tellus-frågesport** [1685597]
- 2.00 Frågespel** [6681972]
- 3.00 Dolt ord** [8586508]
- 4.00 Sudoku** [1530428]
- 5.00-6.00 Frågespel** [7930464]

- 5.30 Väder** [4135102]
- 6.05 Studio55** [5379116]
Pratshow för dig som är över 50. Programledare är Pirjo Haapola och Markku Veijalainen.
- 6.25 God morgon Finland** [52434251]
- 9.10 Studio55** [6654378]
- 9.35 Vad ska vi äta i dag?** [8583102]
- 9.40 Känslor och dofter** [5947218]
- 10.25 Eurojakten** [5776473]
- 10.35 Emmerdale** [2279386]
- 11.35 Köpkanalen** [8757270]
- 12.35 Astro-tv** [4373473]
- 13.10 De vackra och de djärva** [2583893]
- 13.35 Vad ska vi äta i dag?** [6980980]
- 13.40 Godmorgon Finlands bästa bitar** [764947]
- 14.05 Nöjesnytt** [3607218]
- 14.10 Kriget där hemma** [300589]
Amerikansk komediserie.
- 14.40 Läkarna** [2053183]
- 15.30 45 minuter** [261725]
- 16.25 Eurojakten** [194164]
- 16.50 Nyheter** [8934305]
- 16.55 De vackra och de djärva** [3140638]

- 17.20 Vad ska vi äta i dag?** [8924928]
- 17.25 Emmerdale** [572218]
Kärleksnäste köpes. Om livet i byn Emmerdale.
- 17.55 Dagens jobb!** [4499676]
- 18.00 Emmerdale** [778270]
Smutsiga pengar. Om livet i byn Emmerdale.
- 18.30 Storstädning** [793589]
Brittisk realityserie. Städfattigt i Skottland.
- 19.00 Sjuans nyheter** [221367]
- 19.20 Dagens väder** [493928]
- 19.30 Dolda liv** [438015]
- 20.00 Muodin huipulle** [502299]
- 21.00 Mentalist** [153947]
- 22.00 Tians nyheter** [688638]
- 22.15 Dagens väder** [5391454]
- 22.20 Resultatrutan** [7790198]
- 22.30 Ratkaisija** [134812]
- 23.30 Great Raid - suuri pelastusoperaatio** [92177096]
FILM Amerikanskt krigsdrama från 2005. I rollerna: Benjamin Bratt, James Franco, Robert Mammone. Regi: John Dahl.
- 2.05 Eurojakten** [9932868]
- 3.05-5.30 MTV3 Chat** [46165597]

” Till min blivande fru. Har du lust att ge någon ledtråd om vem du är?
MESSARE

debatt

Spara inte där behoven är störst

■ **Inom** kort verkar det som om Läromedelscentralens tid är över i vårt landskap, åtminstone i nuvarande form. Detta är ytterst olyckligt.

Vi i Ålands specialpedagogiska förening förstår att alla måste dra sitt strå till stacken och hjälpa till då man behöver dra åt svängremmen i landskapets budget, men hur mycket sparar man egentligen? (Som **Camilla Gunell** påpekade för någon vecka sedan i sin insändare.)

■ **Uppbyggandet** av LMC var från början att en instans skulle kunna stå för investeringar inom pedagogiska material och hjälpmedel, tex genom att köpa en gemensam bok som alla daghem, skolor och andra pedagogiska institutioner i vårt samhälle kan använda istället för att alla dessa ska köpa ett eget ex. bara för att kunna se om boken är lämplig för det ändamål man ämnar ha den till.

LMC:s material är ovärderligt då man behöver inspiration och nya idéer i det dagliga arbetet med våra barn på alla nivåer, speciellt

inom det specialpedagogiska området. Är det rätt att spara på ett område som drabbar de barn med särskilda behov som vi ändå ständigt måste fundera på om vi verkligen lyckas tillgodose deras behov i olika situationer?

■ **Landskapet** har satsat stort under många år med olika kommittéer, utredningar och fortbildningar för att underlätta dessa barns vardag, låt inte de förutsättningar som byggts upp för en bra skola för alla genom LMC gå i stöpet genom att nedmontera ett bra fungerande system av nyanskaffningar och utlåningar samt samarbete med bl.a. Lärum med handledning för speciallärare och specialbarnträdgårdslärare! Låt oss åtminstone behålla LMC i nuvarande form.

Blanda inte ihop LMC: s hela existens med att det i nuvarande ekonomiska läge inte är möjligt att genomföra de storslagna planer som för bara en kort tid sedan gjordes upp kring att LMC skulle "utvecklas i samarbete med Navigare till ett pedagogiskt centrum där också special-

■ **LMC.** Inom kort verkar det som om Läromedelscentralens tid är över i vårt landskap, åtminstone i nuvarande form. Detta är ytterst olyckligt, skriver insändarskribenterna.

pedagogik är en del" (Landskapsregeringens handlingsplan från 23.11.2007)

■ **Förslaget** att det befintliga materialet ska flyttas upp till Mariehamns stadsbibliotek anser vi inte vara en bra lösning.

Positivt med denna förflyttning vore naturligtvis att tillgängligheten ökar genom längre öppethållningstider. Personalen vid LMC besitter dock en kunskap kring sitt material som stöder de pedagoger som söker deras tjänster. Är tanken att även denna kunskap ska flytta upp en våning? Ska i sådana fall denna personal ha samma arbetstider som biblioteket är öppet, eller kommer det att ges tider då vi pedagoger vet

att den pedagogiskt insatta personalen är tillgänglig?

Ett annat problem är att en del av materialet har skollicens och inte får lånas av gemene man. Ska materialet då vara tillgängligt endast för s.k. behöriga?

■ **Visa** att du är klasslärare i grunden, minister **Britt**, och väl insatt i våra skolbarns värld. Spara inte på dessa våra minsta med de största behoven!

Ge oss åtminstone svar på våra frågor.
■ **Styrelsen för Ålands specialpedagogiska förening**
Camilla Olin
Lisbeth Brunlin
Maria Hojar
Marina Häger
Mona Sjöström

Golfbanor har tagit över

■ **Vi** sprang i backarna och längs dikesrenarna i det anrika Kastelholm. Vi såg de välmående skördefälten mogna till skörd, då hösten nalkades. Vi såg de över 100 kossorna gå och beta på åker och äng, då höskörden körts in i ladorna.

De gick på ängarna vid Alåker och i backarna mot Simhusudden. Ända fram till Nytorpet där den gamla äppelträdgården stod igenvuxen sträckte sig reviret. Med långtansfulla ögon såg de ibland mot den stora ängen som sträckte sig fram till Näs – torp gräns – men det var förbjudet område.

I dag är dessa natursköna platser med en artrikedom av blommor och växter inte längre vad de var då. Landskapsbilderna är förvandlad och sporten golf har tagit över kulturlandskapet.

■ **Men** jag fortsätter vandringen ner förbi åkern Kaanan, förbi Marhålet, till höger ligger Frukostkullen, där kungsgårdens arbetare fick ta paus för mat, när de i slätter- eller skördetider hunnit klara av halva dagens "betning".

Vi såg och njöt av lugnet och den trygga vardagspulsen. Vi sprang över Storängarna och såg de välmående stugorna och husen som byggts av f.d. statare och arbetare från gården. De hade fått bygga på arrendejord och hade glatt sig den dag då bestämmelserna kom så de fick lösa in sina markområden.

■ **Till** vänster höjer sig det majestätiska Storängsberget och till höger glittrar Skutvikens vatten i solskenet. Från Skutviken tog många gånger far och mor och vi barn ekan och rodde runt stränderna till Stornäset och Småholmarna. Där simmade vi och solade och skar vass som vi sedan tog med i ekan, hem till mat åt ko och får. Stornäset var trolskt och hemlighetsfullt

och vegetationen lockade till upptäckarglädje.

Nya generationer har kommit som också sett och ser naturen som en tillgång och en förutsättning för blomstrande lantbruksnäring. En tillgång både för ortsbefolkning och trötta storstadsturister. De har också fått se hur denna natur lagts under andra intressenters händer och bestämmanderätt.

■ **Visst** blev ju golfbanan fin! Gräset och greenerna gröna och pengarna "strömmar in". Men landskapsbilderna förändrades totalt och kan aldrig helt återställas, även om golfintresset någon gång skulle svalna.

Hur många sälslynta växtarter har utplånats? Hur mycket konstgödsel fordrar dessa ständigt gröna, nyklippta banor. Hur mycket bidrar avrinningen från dem till nedsmutsningen av berörda vikar och vattendrag?

Om landskapsregeringen får som den vill kommer ännu större områden av Kastelholm att förvandlas till ett oigenkännligt landskap. Nya stränder och vikar blir förorenade. Nya områden blir förbjudna att nyttjas av ortsbefolkningen. Den ortsbefolkning som orkar bli kvar då närmiljön förvandlas till oigenkännlighet och "Tillträde förbjudet" – eller "Tillträde på egen risk", skyltar kommer upp. Allt för pengarnas skull!

■ **Jag** kan inte låta bli att tillägga: "Bygg nya golfbanor. Lägga ner lantbruksnäringar och Naturbruksskola. Snart kanske också ÅCA och Dahlmans. Vi kan ju importera mat från andra EU-länder".

Tack **Bror Lundberg** för din dräpliga insändare om Laby. grässtrået i tidningen av den 6 nov. Den satt mitt i prick.

Doris Jansson

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Du som fick med dig min gula handduk av märket Finlayson på tisdagskväll, ombeds lämna den i receptionen på Mariebad innan torsdag. **Sur och våt.**

■ I vaccinet finns en kemikalie som gör oss mer mottagliga för Statens (Nauru) hemliga lydnadsprogram (info på internet, sök Åland Nauru adamant source transmission). Kemikalierna aktiveras då du dricker julglögg. **Mvh Jultomten.**

■ Vi tycker självklart att alla bönder ska få ha avbytare! Självklart! Bönderna ser ju till att vi har öppna landskap, ja förutsett att djuren får vara ute på bete på sommaren, vi kommer inte att rösta på Karlström och Sundback! Vi har genomskådat dom, dom har läst alla otänkta mess som skrivits om bidragen till bönderna, stackare som gör allt för att få röster i nästa val! Vi är 4 städare, men vi kommer inte att rösta på Karlström/ Sundback, vi vill se kor gå och beta ute på ängarna. **0400.**

Jubileumsdagar
vid
Ålands Idrottscenter
13-22 november
Det firar vi med jubileumspriser till simhallen och ett par riktigt roliga nyheter!
Välkomna!
www.idrottscenter.com

■ Kulturministerns insändare i går visar vilken nivå det är på utbildningspolitiken i landskapet. Ytterst avslöjande! Läs den, den som orkar! **Lärare.**

■ Esthrid, liten svart katt med några vita strån under hakan, bortsprungen från Klintvägen 16 måndag 9.11. Mycket kelsjuk. Om någon sett henne, ring 040 589 1115/Pia.

■ Inte har jag skrivit att någon "högre" ska begära avsked för att barnen är fulla och röker samt håller grannarna vakna. Det jag ville få fram är att vissa "högre" tillåter minderåriga att ha supfester hemma exempelvis då föräldrarna är i en annan bostad över helger. Det är här trovärdigheten kommer in, när vissa som har ungdomsfrågor på agendan tvingas städa trappor och gårdsplan efter barnens härjningar och ej stoppar detta. Handlar ej längre om något misslyckande i uppfostran då man har möjlighet att stoppa sina barn. **040.**

■ Otroligt bra organiserat vid vaccinationstillfället i tisdags mycket folk men det flöt på bra ändå. Jättebra! **Hälsar mamma med barn i riskgruppen.**

■ Hej. Vem var den söta tjejen i Fiaten, som for från Nordson i tisdags? **040.**

■ Hej Nina, vi fick tydligen ingen inbjuden i år heller, så du får gärna låna vår Presidenti-kasse till balen! Lycka till med klänningsbestyret hälsar vi på **ekologiska Östergårds i Strömna.**

■ Till min blivande fru. Har du lust att ge någon ledtråd om vem du är? Känner jag dig? **Felix.**

■ Är det inte lite överkurs att ha

fyra poliser som bevakar rånarna vid rätttegången? **050.**

■ Ni som ej har reflexer behöver ha bra reflexer! **H syns man inte finns man inte.**

■ Anders Wiklöf, tack för att du tog hand om mina nycklar på gatan och förde dem till polisen. **Slarv -Pelle.**

■ Du fotgängare. Det är fritt fram från vår sida (hundägare) för dej att ta upp skiten. **0457.**

■ Hej du du! Har mamma och du bytt efternamn? **N.**

■ Hur är det samma tel.nr när man ska rösta på Ålands och Finlands lucia? **040.**

■ Fotgängare anser att vi markägare och hundägare skall plocka upp skiten efter våra hundar. Stör det dig så håll dig borta från andras mark. **0457.**

■ Av alla "Kurre i Jurmos" mer eller mindre tankvärda insändare är den i NÅ i onsdag verkligen bra! Precis så är det! Vårt samhälle är på väg mot kaos! **Mvh.**

NYANS ROS

...till **Accordion Club** som underhöll oss på Rönngården förra tisdagen, ni är alltid lika efterlängtrade! **Rönngårdens aktivitetsgrupp** rosar.

Man får skörda det man sår

■ **Jag** brukar läsa Messa Nyan alla dagar och reagerat på en messare inte har vänner och är förundrad över att vännerna vänt ryggen till. Har en vers som jag skulle vilja att denne messare skulle läsa.

■ **Många** klagar över att alla har övergivit dem. Men de funderar aldrig över varför.

Vänskap är något ömsesidigt.

En egoistisk människa finner sig oftast slutligen omgiven av andra egoister.

På samma sätt finner en generös människa sig omgiven av andra generösa människor.

Man får skörda det man sår."

Med vänlig hälsning från **Mig i skogen**

Hur många har satsat?

■ **Det skulle** vara intressant att veta hur många ålänningar som satsat i Nordeas "Mermaidaffär" och hur många tusentals euro Åland har förlorat på denna katastrofala och otroliga affär.

Totalt har ju över 140 miljoner euro "försunnit".

Birgitta Johansson
Mette Sundman
(som inte satsat i Mermaidlån)

HÄLGE

ZITS

” Varför har poliserna så bistra miner på foto? Ett leende från poliserna skulle göra mångas dag bättre. SIG ”LASER” OM RÅNRÄTTEGÅNGEN PÅ NYAN.AX

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

I hemknuten Maj-Len Lindholm

Jag klankar hit och jag klankar dit...

Det är omvälvande tider. Det är budgettider. Det är höst och det är mörkt. Hu ja. Men en sak känns bra, riktigt bra – att man inte är politiker! I jämförelse är det en drömsitt att bara vara pensionär med en ynkelig pension, alla nedskärningar till trots. Drabbad blir man säkert – på ett eller annat sätt och då får man klanka på politikerna... Det är ingen avundsvärd sits de har i regering och lagting, att hyvla, kapa och brutalt säga ner levande grenar och växande träd är tufft och okänsligt, även om det kanske är ekonomiskt nödvändigt. Men hur står man ut som beslutsfattare? Var som helst – i matbutiken eller på gatan, kommer folk emot som kanske förlorat sitt levebröd på grund av beslut man tagit. En annan skulle bli sjuk av sömnbrist, dåligt samvete och osäkerhet om man faktiskt gjort rätt.

Tack och lov, jag är ingen minister, har aldrig varit och kommer inte att bli. Jag är bara en vanlig gräsrot med rätt att klanka på det jag tycker är fel i samhället. Och jag behöver bara ta ansvar för mitt eget liv och det som är närmast mig. Skönt. Nu ska jag klanka. Jag tycker det är vansinnig oansvarigt att lägga mera pengar på undersökningar för en tunnel till Föglö. När man inte ens får nya fina Skarven i trafik nån gång. Så är det golfeländet. Jag vet att det finns entusiaster som gärna skulle lägga hela Åland under golfgräs om de fick bestämma, men vi är också rätt många som är övertygade om att tiden är liden – golfen är inte Ålands räddande ängel längre. Jag sällar mig till dem som frågar, var är visionerna?

Motorsågen brukar komma väl till pass i skogsbruket. Ibland i jordbruket också, även om en lättare röjsåg räcker bra att rensa sly med. Jag tycker regeringen skulle ha nöjt sig med röjsågen när man började rensa i sina diken. I stället kapar man med berätt mod av stammen och tror att grenar ändå ska hänga kvar. Att stänga Ålands naturbruksskola och sälja Jomala gård är galet. Ett landsbygdens kulturcentrum skulle gå i graven. Det måste finnas bättre lösningar, så var är visionerna?

Kobönderna har rätt till semester och avbytarhjälp. Den rätten har inte existerat särskilt länge, 30 år kanske? Eller litet mer. Nu ska kobönderna betala för avbyteriet. Okay då, men som **Barbro** (s) sade i lagtinget häromdagen att det handlade om ”rena rama lyxtillvaron” när anhöriga anställs som avbytare, så är det rena rama villfarelsen. Man kan skratta på sig när man vet vilka pengar det handlar om. Jämförelsen med butiksägare i stan haltar också betänkligt. Vad man än har för djur i ladugården måste de skötas, morgon och kväll, dag ut och dag in, julafton som julmorgon. En kobonde kan aldrig stänga butiken och ta helg, då skulle han snart bli dömd för djurplågeri.

Varför ge signalen att de unga inte hör hit?

Årgång 57. Studentkullarna på Åland var tidigare små jämfört med i dag. Många hade en given plats i samhället efter slutförda studier, andra skapade sin karriär utanför Åland. Säkert hade också en del av dem gärna haft kvar hembygdsrätten om möjligheten hade funnits. Arkivfoto: ANDREAS DIENERT

Finns det någonting som hindrar lagtinget att fatta beslut om förlängd hembygdsrätt för den som flyttar från Åland? Eller anses behovet vara försumbart?

Debatten har gått varm på nätet efter artikeln i Nya Åland om att utflyttade ålänningar kan kallas in för att avtjäna sin värnplikt. Visserligen har den sparat ur en del, man diskuterar mest för och emot den finländska armén och huruvida åländska ynglingar mår bra av viss disciplin. Det som borde diskuteras är varför tiden på fem år inte kan ändras. **Orsaken** till problemet är känd sedan länge; de som studerar i Sverige är tvungna att skriva sig där för att få en fungerande tillvaro. Efter fem års studier blir man av med hembygdsrätten, för så säger lagen. Om man då inte har fyllt 30 år kan man bli inkallad. Enligt artikeln är det här okänt för många ungdomar. Det låter litet märkligt, men det är möjligt att systemet har känts så tryggt så länge att man har glömt bort risken att bli inkallad. Men den finns där. Och man kan kringgå den. Det enklaste är att skriva sig på Åland för en sommar innan tiden har runnit ut. Då börjar man om från noll igen. **En** annan möjlighet, som tidigare diskuterades i lagtinget, är att man får behålla hembygdsrätten så länge man lyfter studiestöd. Det här ansågs av någon anledning diskriminerande mot andra.

Men varför? Åland har inte utbildning på högskole- och universitetsnivå. Den som vill skaffa sig en högre utbildning är tvungen att göra det utanför Åland. Diskriminerande är det om åländska ungdomar till skillnad från andra inte tillåts skaffa sig högskoleutbildning. Men i alla fall. Om det är diskriminerande att de som studerar får behålla hembygdsrätten medan de som jobbar blir av med den, då kan man väl lätta på reglerna för alla. **Hembygdsrätten** finns stadgad i självstyrelselagen, men där tar man bara upp vilka som skall ha hembygdsrätt – för inflyttade fem års bosättning och så vidare. Det sägs ingenting alls om hur man blir av med den. Där har lagtinget fria händer. Eller kan en utvidgad hembygdsrätt på något sätt stå i strid med de undantag som EU gick med på när Åland anslöts? En parlamentarisk kommitté har ansett att förlängd hembygdsrätt för studerande är diskriminerande. Samma parlamentariska kommitté sätter tummen ner för förlängd hembygdsrätt för alla. Man har diskuterat tio år i stället för fem innan hembygdsrätten upphör, men det ansågs vara för lång tid. **Varför?** Vad kan ske under de fem extra åren som förstör för Åland?

Låter ungdomarna bli att flytta hem tillbaka om de inte riskerar att bli av med hembygdsrätten? De kan ju i vilket fall som helst kringgå lagen genom att skriva sig hemma en sommar. Vill man att ungdomarna skall ”avålandiseras” för att inte föda fram nya ålänningar, som aldrig har satt sin fot här men ändå har rättigheter? Rättigheter som de blir av med som 10-åringar, ifall det är gränsen. **Om** Åland är mån om sina ungdomar så skall man väl inte slänga ut dem. Tillräckligt många stannar borta ändå. Signalen borde väl tvärtom vara att de som reser bort för att studera eller skaffa arbetserfarenhet är välkomna hem med sina nyförvärvade kunskaper. Det skulle vara intressant att se någon form av utredning över vad som skulle kunna hända om utflyttade fick behålla sin hembygdsrätt i 10 år. Och hur Åland och världen skulle förändras om hembygdsrätten gällde på livstid.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhets tips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONS AVDELNINGEN
Delice Lindegren tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser	Annonsstorlekar 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + lsa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmaterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.55 L 13.45	ÅBO → 07.00/08.15 → 19.15/20.15	M:HAMN → 13.35 → 00.40 L	M:HAMN 04.25 13.45 00.45 L	STOCKHOLM → 09.30/17.00 → 18.15/19.30 → 06.10/07.10	M:HAMN → 23.45 → 02.50 L → 13.35
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN → 04.15			

Passagerare utan fordon/passagerare med fordon skall vara incheckad senast 30 min. före avgång
Transport till/från Mariehamn-Långnäs reserveras med bätresan

BILJETTBYRÅN ändrad öppettid: 09.30-17.00

SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 mån-fre 9-21, lör-sön 10-18
(1,72€ besvarat samtal + alltid Inmsa)
www.tallinksilja.fi

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

17.45 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 → 04.50 - 18.00

TALLINK

Check-in senast 30 min. före avgång
Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552
(1,72€ besvarat samtal + alltid Inmsa)
www.tallinksilja.fi

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009

ROSELLA

måndag-torsdag	fredag-lördag	söndag
M:hamn Kapellskär	M:hamn Kapellskär	M:hamn Kapellskär
08.00 → 09.15	07.30 → 08.30	12.00 → 13.15
16.00* → 17.30	12.45 → 14.00	18.30 → 19.30
15.30 → 12.00	18.30 → 19.30	17.30 → 14.00
22.00 → 19.00*	12.00 → 09.00	23.00 → 20.00
	18.00 → 15.00	
	23.00 → 20.00	

*) Rosella chartrad 12.11. Ingen ordinarie avgång. Normal trafik 13.11

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Kontakta vår resebutik för bussanslutning till Uppsala.

Åland-Stockholm dagligen	Åland-Finland dagligen
ÅLAND STOCKHOLM	ÅLAND ÅBO/H:FORS
01.10 L → 06.30	03.30 L → 07.35 Åbo
04.35 M → 09.40	14.25 M → 19.40 Åbo
09.55 M → 15.30	23.45 M → 09.55 Hel
14.25 M → 18.55	14.10 M → 08.45 Åbo
14.10 M → 07.45	01.00 L → 21.00 Åbo
23.40 M → 16.45	04.25 M → 17.30 Hel
07.45 M → 18.00	
03.20 L → 20.10	

M = Mariehamn L = Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ord avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min före ord avgång.

VIKING LINE Strömgatan 2, tel 260 11, bokn 262 11
www.vikingline.ax

Turlista t.o.m. 10/1 2010 (lokala tider)

Från Eckerö	Alla dagar	13.30	18.30
	Freitag-måndag	8.30	13.30
Från Grisslehamn	Alla dagar	10.00	15.00
	Torsdag-söndag	10.00	20.00

Extraturer: Från Eckerö torsdag 15/10 kl. 08.30. Från Grisslehamn onsdag 23/12 kl. 20.00.

Nöjeskruss med buss, båt, à la carte och underhållning!
Fredagar och lördagar 18.30. Start från Bussplan 17.30. 30 €/person

Buss: Till Stockholm Cityterminalen vid alla båtankomster. Från Stockholm Cityterminalen 2 timmar och 15 minuter före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 timme före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning: tel. 28 300, växel 28 000
Grisslehamn tel. 0175-258 00
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Onsd 18:00 → 02:00
Torsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE

Kontakta Ålandsresor tel 28 040
www.birka.se

Femdygnsprognos
nyan.ax

TORS DAG 12 NOVEMBER 2009

dagens ålänning

"Jag avskyr verkligen snö!"

Dagens ålänning är pensionerade tulldirektören **Anssi Urvas** från Vårdö Vargata. Han ser inte ut att ha någon som helst brådska när vi stöter på honom på stan bärande på en matkasse.

-Nej jag har inte bråttom. Jag är pensionär och tar dagen som den kommer. Jag har just varit och handlat lite på Hallen.

Gillar du november?

-Jo, november är riktigt bra så länge det är sånt här väder och det inte kommer snö. Jag avskyr verkligen snö.

Hur fördriver du dina dagar som pensionär?

-Nå som sagt, jag tar dagen som den kommer, inte gör jag nåt särskilt.

Men något gör du väl ändå på dagarna?

-Bara sådant vanligt, jag brukar se på teve och så spelar jag piano.

Vad spelar du för musik, klassiskt?

-Nej, nej inte klassiskt! Jazz spelar jag, inte modern jazz, men gamla evergreens. Så musik tycker jag om. Det spe-

Spelar jazz. Dagens ålänning, pensionären Anssi Urvas från Vårdö fördriver tiden bland annat med att spela jazzevergreens på piano. Foto: JONAS EDSVIK

lade jag redan när jag bodde i Helsingfors.

Spelar du med i nåt band?

-Nå, jag spelar bara för mig själv. Min hustru brukar stänga dörren om mig när jag spelar. En som var duktigt på att spela jazz var **Nacke Johansson**, men han är ju död nu.

Har du börjat fundera på julen ännu?

-Nå, julen är bara jäkt och skinka. Av det är skinka bäst, det vill säga om den är bra.

Har du någon du vill hälsa till?

-Nå till alla och kanske speciellt till min dotter **Marika** i Helsingfors.

KATARINA GÄDDNÄS
katarina.gaddnas@nyan.ax
tfn 528 465

vädret

Torsdag

Stockholm: +1/-0, 0,8m, +2/+1, 1,0m
Åbo: -1/-3, 0,3m, +0/-1

Fredag

Stockholm: +1/+0, 0,8m, +2/+3, 1,1m
Åbo: -2/-4, 0,2m

Lördag

Stockholm: +4/+4, 0,8m, +2/+3, 1,1m
Åbo: -0/-1, 0,2m

I går kl 14

Jomala	+3	temp.	moln.
Åbo	+0		
Helsingfors	+1		
Stockholm	+2		

Max/min temp. 4.11 - 11.11. klo 8

Jomala	+7,6	7.11.	-1,8	9.11.
Åbo	+4,2	7.11.	-2,7	10.11.
H:fors	+4,2	6.11.	-1,5	9.11.

* =Dagar saknas temp. moln.

För ett år sedan

Jomala	+8
Åbo	+7
Helsingfors	+9

Utomlands i går

Köpenhamn	+7	Madrid	18
Oslo	+1	Rom	15
Bryssel	+8	Aten	20
Moskva	+2	Las Palmas	24
London	10	Phuket	32
Paris	+8	Peking	+4

Vattenståndet i går kl 14

Föglö -30 cm Åbo -31 cm

Solen i dag

Mariehamn	8:33	16:15
Helsingfors	8:13	15:55
Stockholm	7:37	15:28

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Värdertjänsten Tel.060010600 3,95/min +Isa

dagens rätt

Färsbiffar

500 g blandfärs
0,5 dl russin
0,5 dl pinjenötter
1 msk finhackad vitlök
0,5 tsk spiskummin
2-3 krm chilipulver
1 ägg
1 tsk salt, svartpeppar
olja

Till serveringen potatis- klyftor i ugnen, smörfrästa sockerärter, 1 dl naturell yoghurt

Blanda köttet väl med russin, nötter, vitlök, spiskummin, chilipulver och ägg. Salta och peppra. Forma färsen till 4 pannbiffar. Stek dem på bägge sidor i en het lätt oljad stekpanna. Ställ in i 200 graders ugn på mellersta fälsten i ca 10 minuter. Servera biffarna med potatis- klyftor, sockerärter och yoghurt att toppa med.

TIPSA 0457 313 4444 MESSA 0457 323 4444 RING 018 23444

JULFRUKOST
16€

alla dagar från 30.11 till 19.12.

mån-fre kl 7-10
lör-sön kl 8-11

Välkommen redan nu med din bokning på 24020!

Strömgatan 35 Tel 24020
Info@hotellarkipelag.ax
www.hotellarkipelag.com

Försäkringar på hemmaplan

måndag-torsdag 8.30-17.00
fredag 8.30-16.30

Ålandsvägen 31, AX-22100 Mariehamn
tel. 29 000, mhamn@alandia.com

ALANDIA BOLAGEN

www.alandia.com

HÄLLAKULLOR
500g, mjölkfritt

Fazer 1,99 pkt

CARTE D'OR GLASS
250g, Chocolate Extra dark 3,79 pkt

Gäller tors-lör

MATHIS

VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathis.ax

HÄRLIGT TACKSAMMA ST PAULA

I MASSOR!

3st 10,- eller 4,20/st

ÅRE CHOKLAD 8,70

Rosenblads Trädgårdsbutik
Västra utfarten tfn 23 366
ÖPPET: vard 9-17, lörd 9-14

BoGrönt

Kökets hjälte

Värmekällan
-VI VÄRMEKÄLLAN

Viking 30

Köpmansgatan 1 tfn 23 588
eller 0400 529 252
onsdag - fredag 11-17
(lunch 12.30-13.30)

MUS?

Med **Topo Stop** får du snabbt bort möss och andra gnagare i ditt hus

Bekvämt, hygieniskt och för gott!
Kan det bli bättre?

Nu med utökad unik återköpsgaranti:
2 års öppet köp!

Manelius Agenturer

Smedsgränd 3 • 22100 Mariehamn • tel 0400 522 321
www.manelius.com

BÄRGARN AB "Ring så drar vi" **21400**